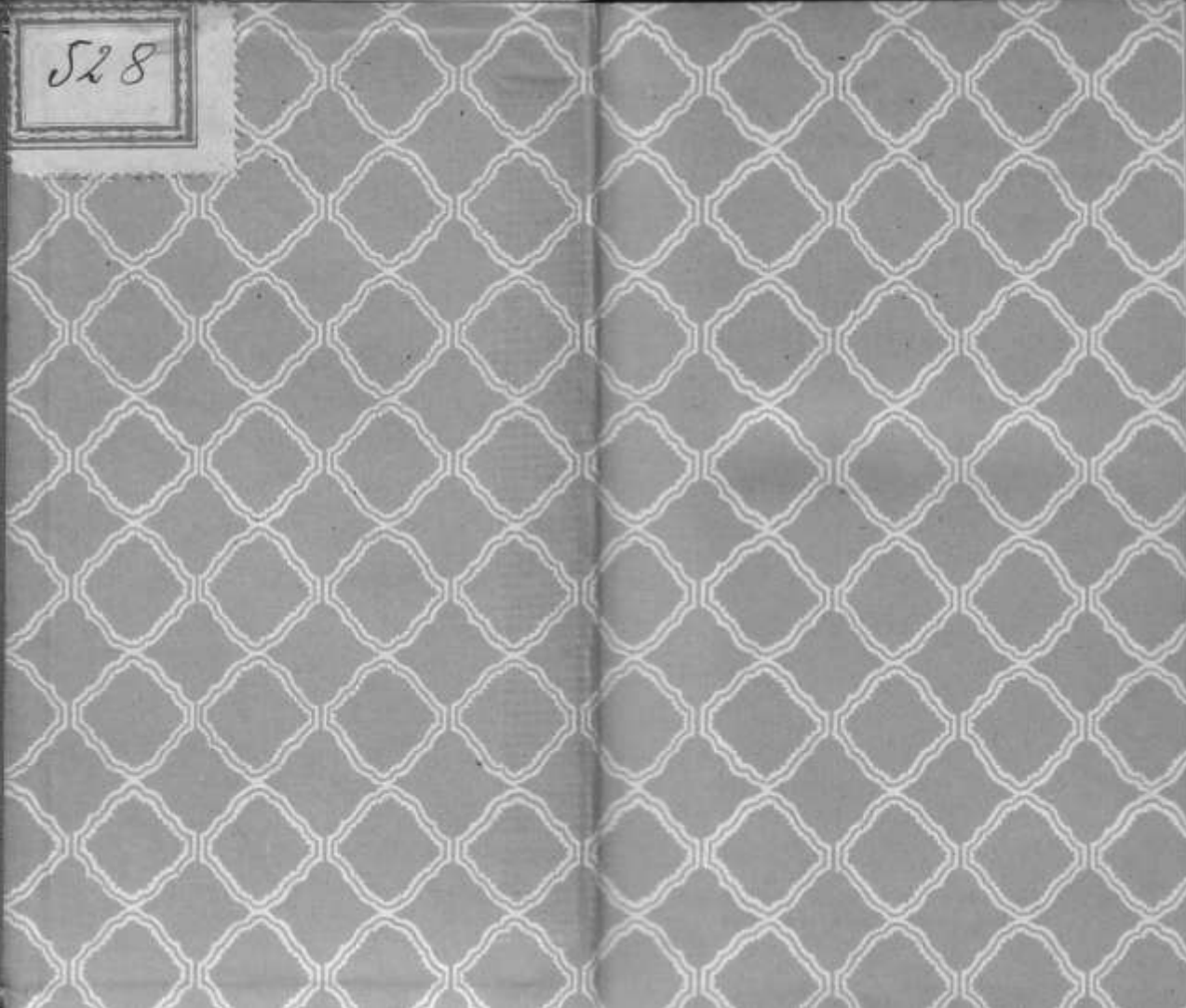

528

MAGYAR TÖRVÉNYEK

A FRANKLIN-TÁRSULAT ZSEBKIDÁSAI

A
MAGYAR SAJTÓJOG

ÚGY A MINT ÉLETBEN VAN
AZ 1914. ÉVI XIV. TÖRVÉNYCZIKK
A VELE ÖSSZEFÜGGŐ
TÖRVÉNYEKKEK ÉS VÉGREHAJTÁSI
RENDELETTEL

RENDEZTE ÉS MAGYARÁZTA

DR. KENEDI GÉZA

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IRAD. INTÉZET ÉS KÖNYVTYRDMA

1914

TARTALOMMUTATÓ.

	Lap
Tudnivaló	7
Rövidítések	9
A sajtótörvény	11
Első fejezet. Bevezető rendelkezések	13
Második fejezet. Sajtórendészet	15
1. A sajtótermékek előállításáról	15
2. A sajtótermékek terjesztéséről	19
3. Az időszaki lapokról	27
4. A helyreigazítási jogról	36
5. Büntető rendelkezések	43
Harmadik fejezet. Sajtójogi felelősség	54
Negyedik fejezet. (Az eljárási részben.)	54
Ötödik fejezet. Rendelkezések az időszaki lap kiadójának és szerkesztőségének tagjai közt fennálló jogviszonyról	71
Hatodik fejezet. Átmeneti és életbeléptető ren- delkezések	77
<i>Háború esetére szóló kivételes intézkedések</i>	81
<i>A köteles példányok</i>	88
Anyagi törvények	99
Általában	101
Büntetések és vétségek	103
1. A felségsértés	103
2. A király és királyi ház tagjainak meg- sértése	103

	Lap
3. A hűtlenség	104
4. Felhívás hűtlenségre	105
5. Felhívás lázadásra	105
6. Felhívás büntett vagy vétség elkövetésére	106
7. Lázítás és izgatás	106
8. A királyság megtámadása	107
9. Büntett és vétség feldicsérése	108
10. Vallás elleni vétség	108
11. Szemérem elleni vétség	108
12. Rágalmazás és becsületsértés	110
13. Titok tiltott fölfedezése	114
14. Fegyveres erő elleni büntett	116
15. Zárt tárgyalás közzététele büntető ügyben	116
16. Tilos közlések polgári és fegyelmi ügyekben	117
17. Kivándorlásra csábítás	119
18. Tilos kivándorlási hirdetés	120
Kihágások.	
1. A haderő eszközeinek veszélyeztetése ..	123
2. Felhívás pénzbüntetés fedezésére	123
3. Veszélyes fenyegetés	124
4. Hatósági hirdetés megromlása	124
5. Tiltott hirdetés közzététele	125
6. Vallás elleni kihágás	125
7. Értékjegyek utánzása	126
Eljárás sajtóügyekben	127
1. Hatáskör általában	129
A sajtótörvény negyedik fejezete. (Sajtóeljá- rás)	129

	Lap
2. Esküdttörvényszéki hatáskör	130
3. A kir. törvényszék hatásköre	133
4. Az illetékesség	135
5. Eljárási szabályok (a sajtótörvény szó- vege szerint)	137
Elévülés	137
Előzetes lefoglalás	139
Vizsgálati fogság	141
Vizsgálat	142
Vádeltérítés	145
Valódiság bizonyítása	145
Az érdekeltek értesítése	147
Semmiségi okok	148
6. Eljárás az esküdtek előtt	149
7. Elkobzás	151
8. Eljárás fiatalok számára	153
9. Eljárás a kivételes elkobzás, valamint a sajtórendtartási vétségek és kihágá- sok eseteiben	156
Végrehajtási rendelet	159

Tudnivaló.

E rendszeres gyűjtemény *gyakorlati használatra* készült.

Az 1914. évi XIV. t.-cikkén kívül a vele összefüggő törvényhelyeket és más jogszabályokat, szóval a *sajtójog egész életben levő anyagát* foglalja magában. Az eljárási részt, valamint az életbeléptetésénél kiadott rendeletet is.

A hozzáfűzött magyarázatok is a gyakorlati használat körére vannak szorítva.

A korábbi bírósági gyakorlatból csak az van benne fölhasználva, ami az új jogállapotban is megáll.

A szövegben az 1914. évi sajtótörvényt dűlt (*cursiv*) betűk különböztetik meg.

A többi törvényhely nagyobb betűvel, minden más kissebbel van nyomva.

A sajtótörvény javaslatát a *képviselőház* 1913 nov. 11., 14., 15., 24—29., dec. 15. és 1914 jan. 12—16., 19—24. ülésein, a *főrendiház* pedig 1914 febr. 27. és 28. ülésein tárgyalta.

A törvényjavaslat a képviselőház irományai közt: 901. sz. a., a képvis.

ügyi bizottságának jelentése: 920. sz. a. fordul elő. A főrendiház igazságügyi bizottságának jelentése 425. sz. a.

Az 1914: XIV. t.-c. megjelent a Törvénytár 1914 március hó 28-iki számában.

Életbelépett 1914.

A Végrehajtási Rendelet e mű utolsó részében van.

Rövidítések.

St.	=	az 1914. évi XIV. t.-c.: a sajtóról.
Rst.	=	régi sajtótörvény: 1848: XVIII. t.-c.
Btk.	=	büntető törvénykönyv: 1878: V. t.-c.
Kbtk.	=	kihágási büntető törvénykönyv: 1879: XL. t.-c.
Bp.	=	büntető perrendtartás: 1896. évi XXXIII. t.-c.
Ét.	=	a Bp.-t életbeléptető 1897. évi XXXIV. t.-c.
C.	=	kir. Curia
V. R.	=	a St. végrehajtási rendelete e mű utolsó részében.
min. ind.	=	miniszteri indokolás
k. ig. biz.	=	a képviselőház igazságügyi bizottsága.

A SAJTÓTÖRVÉNY

1914 : XIV. TÖRVÉNYCZIKK

TOVÁBBÁ HÁBORÚ ESETÉRE ÉS A KÖTELES-
PÉLDÁNYOKRA VONATKOZÓ TÖRVÉNYCZIKKEK

ELSŐ FEJEZET.

Bevezető rendelkezések.

1. §. *Sajtó útján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti gondolatait.*

E §. új szövegezéssel a Rst. 1. §-ának ismétlése. Kivételt állapít meg háború esetére az 1912. évi LXIII. t.-c. »L. a 81. lapon.

2. §. *Sajtótermék valamely iratnak, ábrázolatnak vagy zeneműnek műszaki vagy vegyi úton előállított többszörösítése.*

A sajtótermékekre megállapított jogszabályokat megfelelően alkalmazni kell a gondolatnak fonográf vagy más készülék útján többszörösített kifejezésére.

A Btk. 63. §-a, mint e rendelkezéssel ellentétben álló, erejét veszítette s a *nyomtatvány* fogalma helyébe a *sajtótermék* fogalma lépett, a St. szerint való értelemben.

A műszaki (technikai) és vegyészeti (chemiai) többszörösítés átfoglalja az eddig ismert előállítási módokat. A fényképek az utóbbiak közé tartoznak.

A hangtani (fonográf, grammofon stb.) több-

szűrőítés a St. alá esik, de egyes szakaszok, pl. az 5., 6., 7. stb. erre nem alkalmazhatók.

A telefon kivett állami monopol. Lásd az 1888: XXXI. t. c.-et.

A falra vagy ernyőre vetítés, mint a filmen foglalt kép ismételt megjelenése: többszűrőítés. Maga a film, mint fénykép-többszűrőítés, szintén idetartozik. A k. ig. biz. általában az optikai többszűrőítéseket is a más készüléke alá foglalja.

Bírói gyakorlat: Az autografált kérvény: nyomtatvány. (C. 1887: 1650. sz.). A hektografált sokszorosítás: nyomtatvány. (C. 1897: 11,631. sz.).

3. §. *Időszaki lap az egy hónapot meg nem haladó időközökben megjelenő minden hirlap vagy folyóirat.*

Az időszaki laptól elkülönítve is megszereshető melléklet csak akkor időszaki lap, ha önmagában is az időszaki lap fogalma alá esik.

Időszaki lap csak hirlap és folyóirat lehet. Hosszabb időszakban (pl. kéthavonként) megjelenő sorozatos kiadványok, vagy rövidebb időszakban megjelenő önálló, egységes munkálatok és füzetek, nem időszaki lapok. A mellékleteknél is ez a jelleg határoz. A mellékletül szolgáló könyvek nem esnek az időszaki lap fogalmába. A hirlap és folyóirat fogalmát a közfelfogás szerint kell venni. (Min. ind.).

Bírói gyakorlat: Oly sajtótermékek, melyek habár egy közös forrásból származnak s egy és ugyanazon eszméirány vagy cél szolgáltatásban állva, különböző cím alatt csak egy fennforgó esetből kifolyólag, nem előre meghatározott időközben, hanem csak alkalmilag jelennek meg, az újság vagy időszaki lap fogalmán kívül esnek. (C. 1893: 11,716. sz.).

4. §. *E törvény rendelkezései nem terjednek ki az országgyűlés és bizottságai, úgyszintén a hatóságok által közrebecsátott sajtótermékeknek azokra a részeire, amelyek csak hivatalos közléseket tartalmaznak.*

Azily sajtótermékekben foglalt magánközlemények, hirdetések stb., a St. rendelkezései alá esnek. Így pl. a hiv. lap nem hivatalos része is.

A hatóságok fogalmát a Btk. 164. §-a határozza meg. A hatóságok részéről összehívott értekezletek hivatalosan közzétett jegyzőkönyvei szintén nem esnek a St. alá. (Min. ind.).

MÁSODIK FEJEZET.

Sajtórendészet.

1. A sajtótermékek előállításáról.

5. §. *Az ország területén előállított minden sajtóterméken a nyomtatás vagy más többszűrőítés helyét és a nyomda- vagy más*

többszörösítő vállalat tulajdonosának, úgyszintén a sajtótermék kiadójának nevét, időszaki lapokon pedig még a felelős szerkesztő nevét is ki kell tenni.

E rendelkezés nem terjed ki:

1. a társadalmi és az üzleti élet céljait szolgáló egyszerű jelentésekre, értesítésekre, például névjegyekre, úrlapokra, címlapokra, minta- és árjegyzékekre, ha kizárólag a jelzett célnak megfelelő közléseket tartalmaznak;

2. választásnál használt sajtótermékekre, ha tartalmuk csupán a választáshoz szükséges adatokra szorítkozik.

A 2. p. nem menti a nyomdai és kiadói jelzés nélkül megjelent választási kiáltványokat s a jelöltek nevén, a választási útbaigazításokon stb. túlmenő, különösen politikai felhívásokat tartalmazó röpvéket, falragaszokat stb.

A kiadói minőséget akkor is föl kell tüntetni, ha a szerző maga a kiadó. L. a V. R.-et.

A terjesztésről l. St. 11. §. utolsó bek. és 13. §. utolsó bek. és a V. R.

Büntetések: St. 25. §. 2. p. és 26. §.

6. §. Minden nyomda- vagy könyomdavállalat tulajdonosa köteles a törvényhatóság első tiszviselőjénél vállalatát bejelen-

teni s a kereskedelmi törvény értelmében szétleg vezetendő könyveken kívül bekötött, laponként folyószámmal ellátott, átfűzött és a nyomda- vagy könyomdavállalat helye szerint illetékes kir. törvényszéknek, Budapesten a budapesti kir. törvényszéknek elnöke által hitelesített könyvet vezetni, amelybe az 5. §. második bekezdésében felsoroltak kivételével minden sajtótermék kiadójának nevét, a sajtótermék címét, alakját, az ívek, úgyszintén a kiadott példányok számát elszállítás előtt vagy az elszállítással egyidőben be kell jegyezni.

E §. a Rst. 37—39. §. helyére lépett.

A magyar állampolgárság nem föltétele a nyomda bejelentésének.

A nyomda magánjogi felelősségét l. St. 40. §.

A nyomdával összefüggő különféle büntetőjogi következményekről a St. 24. §. 1., 2., 3. p., a 25. §. és 26. §. intézkedik.

Az 1891 : 414. sz. belügymin. rendelet, mely a mulasztó nyomdatulajdonost kihágás miatt bünteti, erejét veszítette a St. 63. §. szerint. L. még a V. R.

7. §. Minden sajtóterméket az 5. §. második bekezdésében felsoroltak kivételével a nyomda- vagy a könyomdavállalat tulaj-

donosa köteles egy példányban a nyomda vagy a könyvnyomda helye szerint illetékes kir. ügyészségnek a terjesztés megkezdésével egyidejűleg megküldeni. A központi statisztikai hivatalt, továbbá a Magyar Nemzeti Múzeumot és a Magyar Tudományos Akadémiát illető köteles példányokra az 1897 : XXXV. t.-c. 4., 13. és 16. §-ai, valamint az 1897 : XLI. t.-c. irányadóak.

A kir. ügyészség vezetője a hozzá beküldött sajtótermékeket az 1897 : XLI. t.-c. 15. §-a értelmében az ott említett könyvtárnak szolgáltatja ki.

E §-ban említett három külön kötelespéldányra vonatkozó törvényes és rendeleti intézkedéseket L. a 88. és köv. lapokon. Ugyanott az e §. második bekezdésére vonatkozó intézkedés.

E §. első mondatának büntető záradékát L. a St. 27. §-ában.

Ezenfölül utcai terjesztés esetében köteles az időszakos lap kiadója a törvényhatóság első tisztviselőjének (alispán, polgármester), illetőleg a helyi hatóságnak a megjelent lap egy példányát bemutatni. St. 12. §.

L. még a V. R. eljárási intézkedéseit a köteles példányok tárgyában.

2. A sajtótermékek terjesztéséről.

8. §. Terjesztés e törvény értelmében az árusítás, az ingyenes szétosztás, a közszemlére kitétel, a nyilvántartás helyen való elhelyezés, úgyszintén a szétküldés.

A sajtótermékek szétosztása a szétosztás, automata útján való terjesztése pedig az árusítás körébe esik.

Mivel a terjesztő a sajtótermék tartalmaért általában nem felelős, a terjesztés fogalmi köre inkább csak sajtórendészeti szempontból fontos.

Nem terjesztés a megszerzett nyomtatvány kölesonadása elolvasás végett, habár díjért is történik, pl. kölesonkönyvtárban. Ellenben terjesztés a boltablakba vagy olvasóegylet asztalára helyezés.

Az utcai és házhoz terjesztés külön szabályozását L. St. 11—14. §. és a V. R.-ben.

9. §. Sajtóterméket a törvény korlátai közt mindenki szabadon terjeszthet.

A m. kir. posta és postai szállítást teljesítő minden közforgalmi közlekedési vállalat oly sajtóterméket, amelynek terjesztése a 10. §. szerint eltiltva nincs, azonos díjért szállítani köteles.

A szabad terjesztés rendkívüli korlátozása a háború esetére szóló törvényes intézkedésekben van. L. a 81. lapon.

Az azonos díjaks kifejezése a sajtótermékekkel való egyenlő elbánást teszi kötelezővé nemcsak az állam, hanem a társaságok és a magánosok rendelkezése alatt álló minden közlekedési vállalatban, tehát a nem állami vasutakon is, de csak amennyiben postai szállítást teljesítenek. (K. ig. biz.).

10. §. Büntető ítélettel sújtott, bírói határozattal lefoglalt, valamint oly sajtóterméket, amelyen a nyomtatás vagy más többszörösítés helye és a nyomda vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosának neve feltüntetve nincs, terjeszteni nem szabad.

Időszaki lapokkal szemben ez a tilalom csak arra a számra terjed ki, amely az első bekezdés alá esik.

A magyar szent korona országainak területén kívül kiadott vagy nyomtatott, vagy ezen a területen kívül egyébként többszörösített sajtótermékek terjesztését a minisztérium közérdekből eltilthatja.

E korlátozás részben a sajtójogi felelősség biztosítására, részben az állami közérdekek megóvására vonatkozik.

A külföldi sajtótermékek postai terjesztésének eltiltásáról az új St.-t megelőzőleg már az 1908: XLV. t.-c.-ben foglalt római egyetemes posta-

szerződés 21. cikke alapján intézkedhetett a minisztérium. Ez eddig a belügyminisztérium elhatározására a kereskedelemügyi minisztérium útján, a minisztertanács jóváhagyásának fönntartásával történt. E §. kizárólag a minisztériumra bízta az eltiltást. (K. ig. biz.)

Büntetések: 24. §. 3. p. és 25. §. 2. pontjában

11. §. A sajtótermékek ideai terjesztéséhez a kiadónak hatósági engedélyre van szüksége.

A magyar szent korona országainak területén kiadott sajtótermékek tekintetében az engedélyt egy-egy törvényhatóság területére a törvényhatóság első tiszviselője, több törvényhatóság, vagy az ország egész területére a belügyminiszter adja meg.

A magyar szent korona országainak területén kívül kiadott sajtótermékek ideai terjesztését a belügyminiszter engedélyezi.

Olyan sajtótermék ideai terjesztését, amely a közrendet vagy a közérkölciséget sérti vagy veszélyeztet, különösen amely valamely nemzetiség, osztály vagy hitfelekezet ellen gyűlölet ébresztésére alkalmas, vagy a családi élet belső ügyeit tárgyalja anélkül, hogy ezt közérdek kívánná, engedélyezni nem szabad.

A belügyminiszter az előbbi bekezdésben felsorolt valamely okból egyes sajtótermékek utcai terjesztését megtilthatja. A tilalommal az utcai terjesztésre esetleg már megadott minden engedély hatályát veszti s a tilalom hatályának tartama alatt az illető sajtótermék utcai terjesztése nem engedélyezhető.

Az a hatóság, amely az engedélyt megadta, a negyedik bekezdés korlátai közt az engedélyt a joghatósága alá eső egész területre vagy annak egy részére visszavonhatja.

Az 5. §. második bekezdésének 1. és 2. pontja alá eső sajtótermékek utcai terjesztéséhez engedély nem szükséges.

A közigazgatásra fennálló jogszabályokat a St. érintetlenül hagyja, de a terjesztőkre vonatkozó rendelkezések őket is kötelezik. (Min. iud.)

A házhoz terjesztésre egyelőre az utcai terjesztés szabályait kell alkalmazni. A részleteket a V. R. rendelet szabályozza. A házhoz hordás nem utcai terjesztés. L. St. 14. §.

A §. 4. bekezdésében felsorolt eltiltási okokon kívül újakat a belügymin. sem állapíthat meg. (K. ig. biz.)

Büntetések: St. 29. §. 1—3. p.

12. §. Időszaki lapoknak utcai terjesztésre szánt egyes számainak a kiadó a terjesztés megkezdésével egy időben az időszaki lap kiadásának helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztségelőjénél és ha az időszaki lap nem a törvényhatóság székhelyén jelenik meg, a kiadás helye szerint illetékes helyi hatóságnál bemutatni köteles.

Az ország területén kívül kiadott időszaki lap utcai terjesztésre szánt egyes számainak annak a törvényhatóságnak első tisztségelőjénél vagy annál a helyi hatóságnál kell bemutatni, amelynek területén az időszaki lapot terjesztik.

Ha az időszaki lap valamelyik száma a 11. §. negyedik bekezdésébe ütközik, az engedély megadására jogosult hatóság a lap e számának utcai terjesztését a joghatósága alá eső egész területre vagy annak egy részére tiltja.

A kiadónak eme külön kötelessége nem érinti a nyomdásznak a St. 7. §-a szerint fennálló bemutatási kötelességét.

A helyi hatóság a községi előjáróság. Az ország szóba Horvát-Szlavon-Dalmát országokat nem lehet beleértetni, mivel az ott megjelent

lapok nálunk ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a külföldiek. (Min. ind.)

Büntetések: St. 29. §. 3. p.

13. §. *Sajtótermékek utcai terjesztésével csak azok foglalkozhatnak, akik az illetékes rendőrhatalóságtól erre igazolványt kaptak.*

Az igazolvány rendszerint csak attól tagadható meg vagy vonható el, aki életének tizenennyolcadik évét még be nem töltötte, vagy ragályos vagy undort keltő betegségben szenved, vagy pedig az élet, a testi épység, a szemérem vagy a vagyon ellen irányuló büntett vagy vétség miatt három hónapi vagy ennél hosszabb ideig tartó szabadságvesztésbüntetésre volt elítélve és büntetésének kiállása óta három év még nem telt el. Közérdekből azonban a rendőrhatalóság attól is megtagadhatja vagy elvonhatja az igazolványt, aki egy éven belül a közrendet sértő más vétség vagy kihágás miatt ismétellen meg volt büntetve. Az igazolvány kiállításánál a rendőrhatalóság előnyben részesítheti azokat, akik nehezebb testi munkára nem képesek.

Az 5. §. második bekezdésének 1. és

2. pontja alá eső sajtótermékek utcai terjesztéséhez igazolvány nem szükséges.

A §. 2. bekezdésének két utolsó mondata fakultatív és a rendőrhatalóság belátásától függ. (Min. ind.)

L. még az eljárásról a V. R.-et.

Büntetések: St. 29. §. 1. 2. p.

14. §. *A sajtótermékek utcai terjesztésére vonatkozó egyéb szabályokat a belügyminiszter rendelettel állapítja meg.*

A sajtótermékek házaló terjesztésére a házaló kereskedés általános törvényhozási szabályozásáig az utcai terjesztésre vonatkozó jogszabályok irányadók.

A sajtótermék kézbesítése a megrendelők lakásán (irodájában, üzlethelyiségében) sem utcai, sem házaló terjesztésnek nem tekinthető.

Az utcai terjesztést a St. életbelépése előtt, a most eltörölt 1912. évi 136.000. sz. belügyminiszteri rendelet szabályozza. Jelenleg az új végrehajtási rendelet e mű végén.

A házaló terjesztésre vonatkozó 2. bekezdés ereje jövőben a házaló kereskedés törvényhozási szabályozásával megszűnik. A most említett szabályozás az 1868 : XXX. t.-c. szerint Horvát-Szlavon-Dalmát országra is ki fog terjedni. L. e mű végén a V. R.-et

Az utolsó bekezdésből következik, hogy ha egyes lapoktól az utcai terjesztés jogát el is vonták, a lapoknak a megrendelők részére való kézbesítését lakásukon meggátolni nem lehet. (K. ig. biz.) Ez nemcsak az előfizetőkre, de számonként fizető megrendelőkre is vonatkozik.

15. §. *Olyan falragaszt, amelynek terjesztése a 10. §. szerint tilos, vagy amelynek utcai terjesztése a 11. §. negyedik bekezdése szerint nem engedélyezhető, kifüggeszteni nem szabad.*

A hatóság kifejezett rendelkezése nélkül tilos a falragaszt kifüggeszteni ott, ahol a tulajdonos a kifüggesztés ellen tiltakozott.

A falragaszok egyébként a fennálló jogszabályok korlátai közt bárhol szabadon kifüggeszthetők.

A falragaszok kifüggesztését a St. általában megengedi, arra tehát engedélyt kérni nem kell. A megszorítások a 15. §-ban foglaltaknak, de engedély ezeknél sem szükséges. Más az utólagos jogkövetkezmény. Háború esetére a kivételes intézkedések bírnak erővel (L. 81. lap.)

Kifüggesztés alatt a közszemlére tétel minden módját kell érteni, a fölragasztást is. L. a falragaszokról a V. R.-et.

A falragaszt ki lehet függeszteni a hatóság ál-

tal megjelölt helyen és bárhol, ha a tulajdonos, bár hallgatólag is, beleegyezik. Az ellenkezőre bármely módon kifejezett tiltakozása, így pl. a házára vagy a kerítésére alkalmazott föllírás is elég. A jogtalan helyen kifüggesztett falragasz vagy az olyan, melynek kifüggesztését a § meg nem engedi, eltávolítható. (Min. ind.)

Büntetések: St. 29. §. 4. és 5. p. E rendészeti büntetések magában a nyomtatvány szövegében elkövetett sajtójogi bűncselekmény üldözhetőségét nem érintik. (St. 32. §. 1. bek.)

3. Az időszaki lapokról.

16. § *Időszaki lapot mindenki szabadon alapíthat. Az alapításhoz engedély nem szükséges.*

Az időszaki lap megindítása előtt tizenöt nappal a kiadó köteles a lap kiadásának helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjénél írásban bejelenteni:

1. saját nevét és lakását;
2. a felelős szerkesztő nevét és lakását;
3. a nyomda- vagy más többszörösítő-cállalatot, amelyben a lapot készítik;
4. a lap címét, alakját, megjelenésének helyét és ha előre meg vannak határozva, a megjelenés időszakait is;

5. a lap (politikai, társadalmi, tudományos, stb.) jellegét;

6. azt a helyet, ahonnan a terjesztés megindul.

A szerkesztő és a kiadó állampolgárságát és nagykorúságát (17. §.), továbbá politikai tartalmú lap alapítása esetében a lapbiztosíték (18. §.) lefizetését igazoló okiratokat a bejelentéshez csatolni kell.

Ha a lap különböző részei más-más helyen készülnek, minden egyes nyomda vagy más többszörösítő vállalatot be kell jelenteni.

A felsorolt körülményekben beálló változásokat a kiadónak két nap alatt a törvényhatóság első tisztviselőjénél be kell jelentenie.

Mit kell időszaki lapnak tekinteni; l. a 3. §-t.

Az időszaki lap alapítása általában szabad, a St. csak bizonyos közérdekű követelményeket fűz hozzá e §-ban.

A szerkesztő és kiadó «előéletére» vonatkozó köteleket a K. ig. biz. kitörölte a javaslatból. Ezt igazolni nem kell. A kizáró okok ellenben a 17. §-ban vannak.

A korábbi jogállapotra nézve l. Rst. 30. §.

A bejelentési kötelezettséget a 20. §., továbbá

a 32. a. köv. §-ok rendelkezései teszik szükségessé.

A lapot előállító nyomda-vállalat külföldi is lehet. Ha a lap egyes részeit más-más többszörösítő vállalatnál (több nyomda) készítik, mind be kell jelenteni.

L. még a V. R. intézkedéseit.

Büntetések: 24. §. 4. ó. p., 25. §. 2. p. és 28. §. 2. p.

17. §. Időszaki lap kiadója, vagy ha a lapot jogi személy vagy társaság adja ki, az ügyvitelre jogosított egyén, aki a kiadásért személyesen felelős, csak nagykorú magyar állampolgár lehet, aki állandóan az ország területén lakik s büntelt miatt őt éven belül, aljas okból elkövetett vétség miatt pedig három éven belül büntetve nem volt, eső vagy gondnokság alatt nem áll, szabadságvesztésbüntetést nem tölt és a politikai jogok gyakorlásától fölfüggesztve nincs.

Időszaki lap felelős szerkesztője csak az lehet, aki az előbbi bekezdésben felsorolt köteleknek megfelel és ezenfelül előzetesen letartóztatásban vagy vizsgálati fogságban vagy feltételes szabadságra bocsátva nincs.

A kiadói és szerkesztői minőség igazolására szükséges bizonylatokat a hatóságok késedelem nélkül kötelesek kiállítani.

A kiadó az előbbi §. szerint erkölcsiségét nem tartozik igazolni, ellenben e §. szerint hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartozik a bejelentéskor, hogy *a)* nagykorú, *b)* magyar állampolgár, *c)* az ország területén lakik, *d)* a megjelölt büntetéselekmények miatt három éven belül büntetve nem volt, *e)* eső vagy gondnokság alatt nincs, *f)* nem tölt szabadságvesztésbüntetést, *g)* politikai jogai nincsenek felfüggesztve. A szerkesztő ezeken kívül: *h)* előzetesen letartóztatva vagy vizsgálati fogságban nincs, *i)* nincs feltételes szabadságra bocsátva.

Ha a szerkesztő vagy a kiadó e §-beli valamely minőségét elveszti, azt a 16. §. utolsó bek. és a 24. §. 4. pontja szerint két nap alatt be kell jelenteni.

A kiadó és szerkesztő nincs arra is kötelezve, hogy a lap megjelenésének helyén lakjon.

Több szerkesztője egyazon lapnak nem lehet. (Mtu. ind.)

Büntetések: 24. §. 4. 5. p., 25. §. 2. p. 28. §. 2. p.

18. §. Politikai tartalmú időszak lap kiadásánál a kiadó köteles a legközelebb eső m. kir. állampénztárnál vagy kir. adóhivatalnál készpénzben vagy óradékképes értékpapirokban biztosítékot letenni.

A biztosíték összege, ha a lap hetenként legalább ötször jelenik meg, Budapesten ötvenezer, vidéken húszezer korona, más

esetekben Budapesten húszezer, vidéken tízezer korona. A székesfővárosi m. kir. államrendőrségnek Budapesten kívül eső működési területén ugyanaz a jogszabály érvényes, mint amelyet e bekezdés Budapest területére megállapít.

A könyvművelési úton vagy más módon, főképen az időszak lapok részére készülő hírlaptudósító-újság biztosítékának összege ötezer korona.

A készpénzben letett biztosíték után az államkincstár a letetőknek a törvényes kamatlábnak megfelelő kamatot fizet.

A biztosíték a lapban megjelenő közlemények miatt esetleg megállapítandó pénzbüntetés, büntügyi költség és kártérítés fedezésére szolgál.

Ha a biztosítékból e célra valamely összeget olvontak, vagy ha a biztosíték más okból csökkent, a lap a hiány bekövetkeztétől számított tizenöt nap elteltével politikai tartalommal csak úgy jelenhetik meg, ha a kiadó a biztosítékot teljes összegére kiegészítette. Ugyanez a szabály irányadó akkor is, ha az arra jogosult a biztosítékot felmondotta.

A biztosítékra vonatkozó részletes szabályokat a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve rendelettel szabályozza.

Minden politikai tartalmú sajtótermék köteles biztosítékot letenni, ha azt *időszaki lapnak* kell a 3. §. szerint tekinteni, vagyis ha egy hónapot meg nem haladó időközökben jelenik meg.

Az ú. n. *könyvművelői* lapok (Correspondences, tudósítók) akkor is kötelesek, bár jóval kisebb biztosítékot letenni, ha nem jelennek meg politikai tartalommal. A melléklet, ha önmagában is, külön az időszaki lap fogalma alá esik, a 3. §. 2. bek. következtetésekként külön biztosítékot köteles letenni.

A fővárosi politikai lapok nagyobb biztosítékát a 3. §. az államrendőrség egész területére azért tette kötelezővé, mivel a főváros közeli szomszédságában levő községekben nem lett volna méltányos a fővárosiak rovására a jóval kisebb biztosíték. Ez zugkiadásokra is vezetett volna. (K. ig. biz.).

A biztosíték után az 1895. XXXV. t.-c. szerint járó törvényes kamat 5%.

A biztosítékra törvényes zálogjoggal és elsőbbséggel bír a jövőben megállapítandó pénzbüntetés, büntügyi költség és kártérítési összeg is, tekintet nélkül arra, hogy ki volt a lapnál a büntetőjogi felelős egyén (L. 40. §.).

A biztosítékot magánjogi bírósági végrehajtással nem lehet fönnállása ideje alatt csorbítani. Ha annak összege más okból (értékpapír-devalválás, fölmondás, kisorsolás stb.) csökkent, éppúgy pótlendő, mint törvényes elvonás esetében.

Az elvont vagy csökkent biztosíték kiegészítésének 15 napon túl történt elmulasztása nem gátolja a lap megjelenését, ha abban és akkor *politikai* tartalom nincs. A nem-politikai tartalmú, de a képviselőház plenuma által fölvetett 3. bek. szerint szintén biztosítékra köteles *akönyvművelői* ebben az esetben akadálytalanul megjelenhetnek tovább is, de a politikai lapokra is illő 28. §. 3. pontjának büntetése alá esnek.

Az időszaki lap megszűnése esetében a St. a biztosíték visszaadásának idejéről és módjáról nem intézkedik. Ez az utolsó bekezdés szerint kibocsátandó rendeletre maradt.

L. a V. R.-et a biztosíték körüli eljárásról.

19. §. A törvényhatóság első tisztviselője az időszaki lap alapítására vonatkozó bejelentést, valamint a bejelentett körülményekben beállott változások bejelentését (16. §.) megvizsgálja és azt, ha törvényszerűnek találja, tudomásul veszi, ellenkező esetben a bejelentést az ok megjelölésével elutasítja.

Ha a törvényhatóság első tisztviselője tizenöt nap alatt nem közli határozatát a kiadóval, úgy kell tekinteni, mintha a bejelentést tudomásul vette volna.

Egyébként a bejelentés tudomásul vétele előtt a lapot megindítani nem szabad.

A belügyminiszternek mint másodfokú hatóságnak elutasító határozata ellen a kiadó a közigazgatási bírósághoz panasszal fordulhat.

A törvényhatóság első tisztviselője a bejelentésekről nyilvános jegyzéket vezet.

Az eljárást és a kezelés módját a belügyminiszter rendelettel szabályozza.

A bejelentés jogerős tudomásul vétele előtt megindított lap-kiadója a 24. §. 4. p. és 25. §. 2. p. büntetése alá esik.

Mit kell politika alatt érteni, a St. nem határozza meg. Ezt a bejelentési és pótlási eljárásnál a bejelentésből a közigazgatási hatóság, a büntető eljárás során pedig a kir. járásbíróság határozza meg. (St. 28. §. 3. p. és 31. §.)

L. még a V. R.-t is.

Bírói gyakorlat a Rst. 30. §. alapján az ide is illő „politika” szó értelmére nézve:

1. Annak értelméből, vajjon valamely irodalmi termék politikai tartalommal bír-e, egyedül ennek célzata fogadható el. Mert amint közpö-

bető politikai tartalmú cikk, ami nem az állami, a nemzetközi vagy a közigazgatási tevékenység köréből meríti érveit, amikkel az olvasó politikai meggyőződésére és politikai tevékenységének irányítására hatni óhajt, ép úgy lehet politikai célzat nélkül való irodalmi tevékenység, ami ugyan a politikai napi eseményekből, az állami élet multjának vagy jelenének mozzanataiból indul ki és érveiben sem mellőzi az ezekből elvonható tanulságokat és mégis saját különleges célzataira szorítkozva, tendenciája a politikától távol marad. (C. 1901 : 10907. sz.)

2. A több ízben megjelent politikai cikkekkal nem több rendbeli vétség követtetett el, hanem a sajtótörvénynek vonatkozó rendelkezése folytatolagos cselekmények által szegtetett meg. (C. 1899 : 11215. sz.)

3. Önmagában az, hogy a közölt hírek némelyike a politikai pártokról és az azokban szereplő egyenekről szól, valamint hogy ezekhez a szerző erkölcsös és vallásos mondaságokat és személyes dicséreteket kapcsol; politikai célzatnak vagy tartalomnak nem tekinthető. (Bjt. XLII. 256. l.)

4. Politikai közlemény a választás bírálata. (C. 1907 : 961. sz.) — Hasonlóképen az oly közlemény, mely az állam törvényhozási, közigazgatási ügyeivel, vagy az állami célok megvalósításának módjával nem elméleti, tehát nem tudományos szempontból foglalkozik. Ha azonban a lap rövid egymásutánban, több alkalommal politikai tárgyak körül forgó közleményekkel

jelenik meg, nem jön létre többrendbeli sajtóvétség. E körülmény eskis a büntetés kiszabásánál vehető figyelembe. (C. 1905 : 5803. sz.) — Országgyűlésen történt események leközlése csak oly lapban van megengedve, amely a törvényben előírt biztosítékot letette. (C. 1908 : 3454. sz.)

4. A helyreigazítási jogról.

20. §. *A hatóság, amelyről vagy az, akiről valamely időszaki lap nyíltan vagy burkoltan valótlan tényeket közölt, vagy való tényeket hamis színben tüntetett fel, követelheti az időszaki lapban megjelent közleményre vonatkozó helyreigazító nyilatkozatának közlését.*

A szerkesztő a lapnak a nyilatkozat kézhez vétele után legközelebb vagy közvetlenül ez után megjelenő számában, ugyanazon a helyen, ahol a közlemény megjelent, és ugyanazzal a nyomással, mint amilyen annak nyomása volt, a nyilatkozatot díj-fizetés nélkül változatlanul közölni köteles, ha:

1. a közlemény megjelenésétől számított egy hónap még nem telt el;

2. a helyreigazító nyilatkozat az idő-

szaki lap nyelvén vagy az állam nyelvén van megírva;

3. a helyreigazító nyilatkozat csak ténybeli kijelentéseket vagy tényállításokra vonatkozó egyszerű cáfolatot tartalmaz;

4. a helyreigazítás valótansága nyomban kétségbevonhatatlanul nem bizonyítható.

A szerkesztő nem köteles a helyreigazító nyilatkozatot közölni, ha terjedelme a helyreigazított közlemény terjedelmét meghaladja, kivéve, ha a helyreigazításhoz szükséges tényállást csak hosszabb közleményben lehet előadni.

A helyreigazító nyilatkozathoz az időszaki lap ugyanazon számában megjegyzést fűzni nem szabad, de a szerkesztő röviden megemlítheti, hogy fenntartja vagy nem tartja fenn azt a közleményt, amelyre a helyreigazító nyilatkozat vonatkozik.

A helyreigazító nyilatkozat közzététele a sajtójogi felelősséget (harmadik fejezet) nem érinti.

Kiskorú helyeti törvényes képviselője, férjes nő helyett férje, elmebetegség vagy elmeegyeség miatt gondnokság alatt álló

helyett gondnoka, elhalt érdekében, úgyszintén távollét folytán vagy más alapos okból akadályozott egyén helyett hozzátartozója (1878: V. t.-c. 78. §-a) kívánhat helyreigazítást.

Ha a kiskorú egyén vagy a férjes nő a helyreigazítást önmaga kérte, a törvényes képviselő vagy a férj újabb helyreigazítást nem kívánhat.

A helyreigazítás csak *ténylegi* kijelentésből állhat, vagy annak kijelentéséből, hogy a helyreigazított tények a valóságnak nem felelnek meg. A helyreigazítás a helyreigazított közleménynek büntető úton való üldözhetőségét nem szünteti meg. A helyreigazításban netán előforduló sajtóvétség (pl. becsületsértés) önállóan üldözhető. Hogy valakit «megtámadjanak» a helyreigazítás jogához nem szükséges; e szót a K. íg. biz. törölte az eredeti tervből és helyette a myltan vagy burkoltan valótlan tényeket «közölt» kifejezést tette.

A §. 4. pontja azt jelenti, hogy a szerkesztő csak akkor tagadhatja meg e címen a közlést, ha az eredeti közlemény valósága már akkor és kétségtelenül bizonyítható. (Min. ind.) A képviselőház plénuma a szerkesztő és lap érdekében töltötte be a 4. bek. végére a szerkesztő ama jogát, hogy a közleményt «fenntartja vagy nem tartja fenn». E jog, mint e szabály alól való ki-

vétel szorosan értelmezendő és így a szerkesztői kijelentés magyarázatot nem tartalmazhat. Mivel azonban a panasz-tétel a helyreigazítótól függ, ha a szerkesztő a közleményt nem tartja fenn, a helyreigazításhoz a kérő fél beleegyezésével hosszabb, esetleg elégtételt nyújtó nyilatkozatot fűzhet.

Ha a helyreigazításban foglalt szándékos valótlanítás másnak kárt okozott és a helyreigazítót a 24. §. 8. p. alapján felelősségre vonják, nem alkalmazhatók a 34—36. §-ok. Tehát fokozatos felelősségnek helye nincs és egyedül a helyreigazító felel. L. 32. §. 3. bekezdés.

21. §. *Ha a szerkesztő a helyreigazító nyilatkozat közzétételére vonatkozó kötelességének törvényszerűen eleget nem tesz, a nyilatkozó a szerkesztő ellen panaszával az időszaki lap kiadásának helye szerint illetékes kir. járásbíróshoz, Budapesten a kir. büntető járásbíróshoz fordulhat.*

A kir. járásbíróság a panasz fölött legkésőbb harmadnapra tárgyalást tűz ki, és a tárgyalási határnapról a panaszost és a szerkesztőt értesíti.

A tárgyalás nem nyilvános; a fél vagy képviselője azonban jelen lehetnek és fel szólalhatnak.

A tárgyalást elnapolni nem lehet.

Bizonyításfelvételnek csak a 20. §. második bekezdésének 4. pontjára nézve van helye.

A panasz tárgyában a bíróság ítélettel határoz.

A járásbíróság ítélete ellen huszonnégy órán belül egyfokú fellebbezésnek van helye.

A fellebbezés fölött az illetékes kir. törvényszék tanácsülésben három napon belül határozni köteles.

A szerkesztő a járásbíróság előtt csak akkor kérheti sikerrel a bizonyítást, ha a helyreigazítás közzétételét azért támadta meg, mert a helyreigazítás valótlanágát (mely rendesen az eredeti közlemény valóságával egyenlő lesz, de attól el is térhet) nyomban és kétségbevonhatlanul bizonyíthatta volna. A bizonyítékok előterjesztésére tehát halasztásnak nincs helye.

A közlésnek jóhiszemű, bár nem jogszerű megtagadása miatt a szerkesztőt megbüntetni nem lehet. (Min. ind.)

Büntetés: 30. §. 1. és 2. p. továbbá 24. §. 8. p. és 25. §. 3. 3. p.

22. §. Ha a bíróság a panasznak helyt ad, a szerkesztőt a helyreigazító nyilatkozat közzétételére és az eset körülményeihez képest a felmerült költség viselésére is kötelezi.

Ha a bíróság a panaszt elutasítja, a felmerült költséget a panaszos viseli.

Ha a helyreigazító nyilatkozat, amelynek közzétételét a szerkesztő megtagadta, a 20. §-nak nem felelt meg, a helyreigazító fél azonban a bírói tárgyaláson az idézett §-nak megfelelő nyilatkozatot mutat be, a bíróság a szerkesztőt az utóbbinak közzétételére kötelezi.

A költségek alatt a Bp. 479–485. §-aiban szabályzott költségeket kell érteni. A letett biztosíték ezekért is felel. L. 18. §. 5. bek.

Az utolsó bekezdés módot ad arra, hogy a felek a bíró előtt megfelelő szövegben egyezzenek meg. Egyébként a bíróilag elrendelt közlésre ugyanazok a jogszabályok érvényesek, mint amelyeket a 20. §. meghatároz.

Büntetés: 30. §. 1. és 2. p.

23. §. A jogerős marasztaló bírói határozat alapján a nyilatkozatot a szerkesztő a lapnak a határozat kihirdetését vagy kézbesítését követő legközelebbi vagy közvetlen azután megjelenő számában közölni s a lapnak azt a számát, amelyben a nyilatkozat megjelent, a bíróságnak megküldeni köteles.

Ha a szerkesztő a helyreigazító nyilat-

koznak a bírői határozattal kötelességévé tett törvényszerű közzétételét elmulasztja, a bíróság őt újból, annyszor kötelezheti a közzétételre, amennyiszer azt szükségesnek látja; egyúttal elrendelheti, hogy a nyilatkozatot a mulasztó szerkesztő költségére ugyanazon a helyen vagy másutt megjelenő egy vagy több más időszaki lapban közzétegyék.

A közzététel költsége a kiadót terheli, ha a bírósági határozatot a kiadó utasítása folytán nem fogatosították.

A jogerős bírői határozat ellen szegülés esetében (amelyet a bíró az 1. bek. szerint beküldendő példány kimaradásából észlel) a bíró hivatalból vagy az érdekelt fél újabb panaszára annyszor, amennyiszer új és kötelező határozatot hoz és a 30. §. 3. pontja szerint való büntetést mindannyiszor kirója. Ezenkívül a fél kérelmére vagy anélkül is, más lapban tétetheti közzé a helyreigazítást a szerkesztő, illetőleg a kiadó költségére.

A más lapban való közzététel díját e §. más rendelkezése híján a Bp. 479. §. 2. bek. szerint az államkincstár (bűnügyi átalány) előlegezi.

L. még 43. §. 5. bek.

5. Büntető rendelkezések.

24. §. Vétseget követ el:

1. az a nyomdai alkalmazott, aki a neki átadott közlemény vagy hirdetés kiszedését vagy az ezzel összefüggő egyéb teendőt másokkal való előzetes megbeszélés alapján megtagadja; ugyyszintén az a nyomdai alkalmazott, aki mást ily közlemény vagy hirdetés kiszedésében vagy az ezzel összefüggő egyéb teendőben másokkal való előzetes megbeszélés alapján erőszakkal vagy fenyegetéssel meggátol vagy meggátolni törekszik;

2. az a nyomda- vagy könyomdavállalat-tulajdonos, aki vállalatát a 6. §. értelmében be nem jelenti;

3. az, aki büntető ítélettel sújtott vagy előzetesen lefoglalt, vagy a nyomda- vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosának nevével és a nyomtatás vagy más többszörösítés helyének megjelölésével el nem látott, vagy a 10. §. harmadik bekezdése szerint a terjesztésből kitiltott sajtótermékeket — körülményt ismerve — bármily módon terjeszt;

4. az, aki időszaki lapot a 16. §-ban körülírt bejelentésnek tudomásulvétele előtt indít, vagy a kiadótól vagy a szerkesztőtől megkívánt személyes feltételek (17. §.) megszűnése után a lapot a 16. §-ban körülírt bejelentés elmulasztásával vagy tudatosan a törvénynek megfelelő más kiadó közbenjötté vagy más szerkesztő alkalmazása nélkül adja ki;

5. az, aki felelős szerkesztőként olyan személyt jelöl meg, aki a szerkesztéssel tényleg nem foglalkozik;

6. az, aki fenyegető vagy tolokodó magatartással a maga vagy más részére bárkitől pénzt vagy más előnyt kér vagy kieszközöl azért, hogy a sajtóban valamit elhallgat, helyreigazít, vagy az ellenértékkel arányban nem álló díjért egyébként valamit közlést;

7. az, aki szándékosan valótlan hírt tesz közzé és ezzel kárt okoz;

8. az, aki a helyreigazítási joggal visszaélve, helyreigazító nyilatkozat alakjában szándékosan valótlan hírt tesz közzé és ezzel kárt okoz;

9. az, aki akár kifejezetten, akár burkoltan:

a) a nemi életre vagy a nemi betegségek megelőzésére vagy gyógyítására vonatkozó szeméremsertő vagy a közérkölciséget veszélyeztető hirdetést tesz közzé;

b) a gyermeknemzést meggátló vagy magzatelhajító szereket hirdet vagy magzatelhajtásra szolgáló módot vagy alkalmat ajánl.

Az itt meghatározott, részben új büncselekmények részint rendészeti természetű, részben szorosabban vett sajtójogi, anyagi vétségek, amelyek a következő 25. §-ban vannak büntetőzáradékkal ellátva.

1. E pont a sajtó szabadságát a nyomdai alkalmazottak ellen is törekszik biztosítani. (Min. ind.) Ez a rendelkezés a sztrájk-jogot semmiféle irányban nem érinti és kizárólag az alulról jövő cenzura ellen irányul (K. ig. biz.).

2. E pont a 6 §. következtése. Elköveti a nyomda tulajdonosa vagy a nyomdai vállalat tulajdonosa, tehát bérlője vagy más hasznélvezője.

3. A 10. §. következtése. Büntetése enyhébb, mint a Rst. megfelelő 31. §. szerint volt.

4. A bejelentési kötelesség sanctiója.

5. A St. új felelősségi rendszerével függ össze. Célja, hogy szerkesztőnek e minőségben a szerkesztéssel tényleg foglalkozó személyeket jelentenek be s ne honosodjék meg hazánkban az állandó álszerkesztők (szerkesztő-strohmannok) rendszere (Min. ind.).

6. Új zsarolási vétség, mely a Btk. 351. §-át egészíti ki az addig utól nem ért zsarolási esetek ismertető jelleivel.

7. A *szándékosan* szó kifejezésre juttatja, hogy csak az esik büntetés alá, aki tudatosan rosszhiszeműen közöl valótlan hírt, akinél tehát fennforog a jogellenesség tudata. (K. ig. biz.) További feltétele a cselekménynek a károkozás is. E büncselekmény a Btk. 258. §. szerinti rágalommal vegyülhet össze, amely esetben egyetlen valótlan állítás a törvény két rendelkezését sérti. Amennyiben azonban alaki vagy anyagi törvényhalmazat esete forog fenn, a bíróságot útbaigazítják az általános büntetőjogi elvek. (K. ig. biz.) L. a Btk. 95. a köv. §-ait.

8. A képviselőház plénuma által betoldott pont, melyet a helyreigazítási jog, nevezetesen a 20. §. tett szükségessé. Kár alatt a 7. és 8. pont esetében is a 39. §-t kell alkalmazni. A 8. p. esetében a valótlan helyreigazításért csakis a helyreigazító felelős. L. 32. §. 3. bek.

9. A közfelháborodást okozó erkölestelen és a Btk. 285. a köv. szakaszaiba ütköző hirdetések elnyomása végett beállított új anyagi rendelkezés.

Büntetések a 25. §-ban.

A felelősség rendjéről l. 25. §. utolsó jegyzetét.

Forum mind a kilenc pontnak a kir. törvény-szók (31. §.).

25. §. A 24. §-ban meghatározott vétség büntetése:

1. tizenöt napig terjedhető fogház az 1. pont esetében;

2. egy hónapig terjedhető fogház- és száz koronától ezer koronáig terjedhető pénzbüntetés a 2., a 3., a 4. és az 5. pont esetében;

3. egy évig terjedhető fogház- és kétszáz koronától kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetés a 6., a 7., a 8. és 9. pont esetében.

A 24. §. 6. pontjában meghatározott cselekmény büntetett és három évig terjedhető börtönnel és ezer koronától nyolcezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, ha a tettes amiatt öt éven belül már két ízben meg volt büntetve s a bíróság megállapítja, hogy a cselekményeket üzletszerűen követi el.

A 24. §. 7. és 8. pontjában meghatározott vétség miatt az eljárás csak a sértett fel indítványára indítható meg.

A 24. §-ban meghatározott büncselekmények mint vétségek a Btk. szerint ítélendők meg. A 6. p. esete azonban a megjelölt ismétlés és üzletszerűség esetében büntet.

A felelősséget a 32. §. 1. bek. szerint kell megállapítani, vagyis az előbbi §. kilenc esetéből csakis a sajtó útján elkövetett vétség (sajtdelic-

tum), amelynek tényálladéka magában a sajtótermék tartalmában, minden további hozzátétel nélkül megvan. Ezek a sajtójogi fokozatos felelősség alá esnek (33. §. s köv. §.) ellenben a többi a Btk. közönséges felelősségi rendszere alá. Ez utóbbiaknál tehát a tettestárs, a felbujtó és bűnsegéd is felel. Eszerint:

Sajtójogi delictumok a 24. §. 7. 8. és 9. esete.

Közönséges delictumok az 1—6. eset.

Forum az utolsóelőtti bekezdésben foglalt büntetettnek a kir. törvényszék (31. §.).

26. §. Kihágást követ el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a nyomda vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosa, ha a nyomtatás vagy más többszörösítés helyét, a sajtát és a kiadó nevét, időszaki lapokon pedig még a felelős szerkesztő nevét is az 5. §. értelmében a sajtótermékre ki nem teszi.

Ugyanilyen büntetés alá esik az a nyomda- vagy nyomdatulajdonos, aki a 6. §-nak megfelelően nem vezet átfűzött és az illetékes kir. törvényszék elnöke által lepecsételt könyvet.

Az 5. és 6. §. büntető záradéka.

L. a Rst. megfelelő de súlyosabb 41. és 38. §-ait.

Forum a kir. járásbíró (31. §.).

27. §. Kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a nyomda- vagy nyomdatulajdonos, aki a köteles példányt az illetékes kir. ügyésznek a 7. §. értelmében be nem küldi.

A központi statisztikai hivatal, valamint a Magyar Nemzeti Múzeumot és a Magyar Tudományos Akadémiát illető köteles példányok beszolgáltatásának elmulasztása az 1897 : XXXV. t.-c. 4. §-ának utolsóelőtti bekezdése, valamint az 1897 : XLI. t.-c. 12., 13. és 14. §-a alá esik.

A 7. §. büntető záradéka. L. ugyanott a jegyzet és a 101. lapot.

Forum a kir. járásbíró.

28. §. Kihágást követ el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a kiadó:

1. aki bármely hatóság hivatalos közleményét vagy hirdetését a szokásos díjért nem közli;

2. aki az időszaki lapnál beállott változásokról a törvény értelmében kötelessé-

gévé tett bejelentéseket a megszabott időben meg nem teszi;

3. aki az időszaki lap biztosítékának vagy egy részének elvonása esetében a biztosíték kiegészítése előtt a lapot a 18. §. ellenére adja ki.

Kihágást követ el és ugyanily büntetés alá esik, aki tiltott gyógyító vagy kuruzslószereket hirdet.

E szakasz a kiadó részéről elkövethető kihágásokat tartalmazza. Lényegében a Rst. 31. és 32. §-ait tartja fenn.

Egyebekben I. a 16–18. §-okat.

Az utolsó bekezdés új kihágás, mely mint a 32. §. szerinti sajtó-delictum, sajtójogi felelősség alá esik.

Az 1., 2., 3. p. alattiak sajtórendészeti kihágások és nem sajtó-delictumok, közönséges felelősséggel.

Forum a kir. járásbíróság (31. §.).

29. §. Kihágást követ el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki rendőrhatalósági igazolvány nélkül az utcán vagy házalva sajtóterméket terjeszt;

2. aki az utcán vagy házalva oly sajtó-

termékeket terjeszt, amelyekről tudja, hogy utcai vagy házaló terjesztésük nincs megengedve;

3. aki valamely sajtóterméket utcai vagy házaló terjesztés végett a 11. §-ban meghatározott engedély nélkül vagy rendőrhatalósági igazolvánnyal el nem látott egyénnek ad át, úgyis az, aki a 12. §-ban megszabott bemutatást elmulasztja;

4. aki falragaszt a 15. §. ellenére függeszt ki;

5. aki falragasznak megengedett kifüggesztését megakadályozza vagy jogosan kifüggesztett falragaszt jogtalanul letép;

6. aki nem engedélyezett sorsjegyeket hirdet.

A felsorolt kihágások a 32. §. szerint nem sajtó-delictumok és így a közönséges Kbt. felelősségi rendje alá esnek.

I. az 1–5. pontoknak megfelelő 11–16. §-okat.

E §. 6. p. a Kbt. 47. és 48. §-át, mely a hatósági hirdetmények megrongálói és a tiltott hirdetéseket nagyobb büntetéssel sújtja, nem érinti (L. St. 63. §-át).

Erejét veszítette ellenben a §. 6. p. következőkben a nyereségnyelvényekről szóló 1889. IX. t.-c. 7. §-ának sajtójogi része (St. 63. §.).

Foruma a közigazgatási hatóság mint rendőrbíróság (31. §.).

30. §. Kihágást követ el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a szerkesztő:

1. aki a helyreigazító nyilatkozathoz a 20. §. ellenére megjegyzést fűz;

2. aki a helyreigazító nyilatkozat közzétételét szándékosan elmulasztja, bár tudja, hogy a közzététel kötelezettségének törvényszerű feltételei fennforognak (20. §.);

3. aki a helyreigazító nyilatkozatnak bírói határozattal köteleességévé tett törvényszerű közzétételét elmulasztja (21—23. §.);

4. aki a 43. §. negyedik bekezdésében megszabott köteleességének eleget nem tesz vagy a 43. §. utolsó bekezdésében említett rendelkezést megszegi.

A 3. és a 4. pont alapján a bűnvádi eljárás csak a közzététel elmulasztásának napjától számított tizenöt napon belül a sértett részéről előterjesztett indítványára indítható meg s a büntetés mindaddig ís-mételhető, amíg a közzététel meg nem történik.

Ha a helyreigazító nyilatkozat közzé-

tétele a kiadó utasítása folytán maradt el, a kiadó büntetendő.

A 3. és a 4. pontba ütköző kihágás ügyében hozott büntető ítéletben a közlemény közzététele iránt újból intézkedni kell.

E §. a helyreigazítási jogot (20. §.) látja el büntető záradékkal. Együttal a becsületsértés és rágalmazás esetében (43. §.) a bírói ítéletek közzétételét büntetés terhével kívánja kikényszeríteni.

Foruma a kir. járásbíróság (31. §.).

31. §. Az eljárás a 24. §-ban meghatározott vétségek és a 25. §. utolsóelőtti bekezdésében meghatározott büntett miatt a kir. törvényszék, 26., 27., 28. és 30. §§-ban meghatározott kihágások miatt a kir. járásbíróság, a 29. §-ban meghatározott kihágások miatt a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróság, a székesfővárosi m. kir. államrendőrség működési területén az államrendőrség hatásköréhez tartozik.

A hatáskör megállapításánál a St. javaslata a büntető perrendtartást E. t.-ének álláspontját és a sajtó érdekét tartotta szem előtt. A tisztán csak rendészeti természetű kihágásokat utalta a közigazgatási hatóságok hatáskörébe. (Min. ind.)

HARMADIK FEJEZET.

Sajtójogi felelősség.

32. §. *Sajtó útján elkövetett bűntett, vétség vagy kihágás az a bűncselekmény, amelynek tényálladékát a sajtótermék tartalma foglalja magában.*

A sajtó útján elkövetett bűntettek, vétségek és kihágások esetében az általános büntető törvények rendelkezéseit az alábbi §-okban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

A 24. §. 8. pontjának esetében a jelen törvény 34—36. §-ai és 40. §-ának első és második bekezdése nem nyernek alkalmazást.

A sajtójogi bűncselekmény (sajtó útján elkövetett bűntett és vétség vagy kihágás, sajtódelictum) minden ismertető jelének magában a közzétett sajtótermékben kell meglennie. Ha más, ezen kívül eső hatásra vagy tényálladási elemre van szükség, a cselekmény nem sajtójogi s így nem esik az e fejezetben szabályzott felelősségi rendszer, hanem a Btk. általános felelősségi rendje alá. Azonfelül a sajtódelictumokra rendelt kivételes, rendszeren esküdtbíróági hatáskör sem illeti meg.

Nem sajtójogi delictum tehát a sajtótermék-

ben elkövetett zsaroló fenyegetés (Btk. 351. §.), mivel ott a megzsarolt fél cselekvése vagy eltűrése is szükséges a tényálladékhöz. Nem sajtójogi delictum a csalás sem, ha a megtévesztés nyomtatvány útján történik, mivel itt károkozás is szükséges.

Azoknál a cselekményeknél ugyanis, amelyeknél maga a nyomtatvány csak eszköze a bűncselekmény elkövetésének, egyáltalán nem fognak fenn a sajtójog kivételes szabályozását megkivánó okok. (Min. ind.)

A §. utolsó bekezdését a képviselőház plénuma vette be, figyelemmel a 20. §-beli helyreigazítás során a helyreigazító által elkövethető visszaélésre, vagyis kárt okozó szándékos valótlanúság esetére (24. §. 8. p.). Mivel ilyen esetben kénytelen a szerkesztő olykor a valótlanúságot tartalmazó helyreigazítás közzétételére is, nem volna igazságos akár őt, akár a kiadót, akár a büntetőjogi, akár a magánjogi felelősségbe (kártérítés) bevonni.

E sajtójogi felelősségi rendszer is csak ott járja ki a Btk. és a Kbt. rendelkezéseit, ahol az utóbbiak ezzel ellenkezésben állanak; egyébként a sajtó útján elkövetett bűncselekmények tekintetében is az utóbbiakat kell alkalmazni. Ezt jelentí a §. második bekezdése. (Min. ind.)

33. §. *A sajtó útján elkövetett bűntett, vétség vagy kihágás miatt elsősorban a szerző felelős.*

Szerzőként kell büntetni azt is, aki a sajtóterméket büntető törvénybe ütköző tartalommal megrendelte, úgyszintén azt, aki a sajtótermék büntető törvénybe ütköző tartalmának megírására vagy egyéb megalkotására a szerzőt reábirta. A szerkesztő, kiadó és a nyomda vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosa azonban ilyen esetben is csak a 34—36. §-ok értelmében felelős.

Azt, aki az előbbi két bekezdés valamelyik rendelkezése alá esik, nem mentesíti a sajtójogi felelősség alól az a körülmény, hogy szerzőül másvalakit jelöltek meg, vagy hogy a szerzőséget másvalaki vállalta el.

34. §. A szerző felelőssége — amennyiben a 35. §. másképen nem rendelkezik — a kiadóra hárul, ha a szerző sajtójogi felelősségre nem vonható, vagy ha a sajtóterméket a büntető törvénybe ütköző tartalommal egyenesen a kiadó rendelte meg.

35. §. Időszaki lapok közleményeiért, a hirdetések és nyílttéri közlemények kiadásával, a felelős szerkesztőt terheli a sajtójogi felelősség, ha a szerző sajtójogi felelősségre nem vonható, vagy ha a közlemény

büntető törvénybe ütköző tartalmának megírására a szerzőt egyenesen a felelős szerkesztő utasította.

Az időszaki lap szerkesztőjének felelőssége a kiadóra hárul, ha a szerkesztő sajtójogi felelősségre nem vonható, vagy ha a közleményt egyenesen a kiadó utasítására tették közzé.

Időszaki lapok nyílttéri közleményeiért és hirdetéseieiért a 34. §. értelmében a kiadó felelős.

36. §. Ha a sajtóterméken a 33—35. §-okban megjelölt valamely felelős személy feltüntetve nincs s ha ennek folytán sajtójogi felelősségre más nem vonható, a nyomda vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosa felelős.

37. §. Ha a közleményt sajtó útján a szerző beleegyezése nélkül tették közzé, szerzőnek a közlőt kell tekinteni. Ily esetben a szerző nem büntethető.

Sajtóközlemény átvétele esetében szerzőnek az átvevőt kell tekinteni.

A nyomdai úton vagy más módon, főképen az időszaki lapok részére készülő hírlaptudósító újságoktól átvett közleményért

azonban a szerzői fokozaton a sajtójogi felelősség nem az átvett időszaki lapoknak, hanem a hírlaptudósító újságnak személyzetét terheli a 33–36. §-okban az időszaki lapokra megállapított szabályok szerint.

A 33–37. §-ok a sajtójogi kivételes, ú. n. fokozatos felelősség új rendjét tartalmazzák.

E felelősség egész képe a következő:

I. Az általános sajtótermékeknél.

1. Egyedül felelős a szerző (szerzők), ha nincs megrendelője vagy felbujtója. Ha van: együtt felelnek. A szerkesztő, kiadó és nyomda azonban mindig az alábbiak szerint felel.

2. Egyedül felelős a kiadó, ha a) a szerző felelősségre nem vonható; b) ha a szerzőnél a művet ő rendelte meg.

3. Egyedül felelős a többszörösítő vállalat (nyomda), ha nyomtatványán felelős személy (szerző, szerkesztő, kiadó) feltüntetve nincs.

II. Időszaki lapoknál:

1. Egyedül felelős a szerző (szerzők), ha őt nem a szerkesztő utasította, vagy a közleményt nem a kiadó utasítására tették közzé. Ha igen: a szerző nem felel.

2. Egyedül felelős a szerkesztő, ha a szerzőt felelősségre vonni nem lehet, vagy ha a szerzőt ő utasította, mindig feltéve, hogy a közleményt nem a kiadó utasítására tették közzé, mivel akkor a szerkesztő sem felelős, hanem a kiadó.

3. Egyedül felelős a kiadó a hirdetésekért és a

nyilvántári közleményekért, továbbá ha szerkesztő felelősségre nem vonható, valamint ha a közleményt az ő utasítására tették közzé.

A St. kiindulási pontja az, hogy a tulajdonképpen büntettest kell sújtani, vagyis azt, aki a közleménnyel a közönséghez érintkezni kíván. (Min. ind.) Ilyen rendesen a szerző, de ha őt felültették, fölbíztatták, vagy megélhetési érdekénél fogva valamit elrattak vele, akkor az, aki ezt tette. Ilyenkor a szerző csak eszköz volt és inkább bűnszegéd, mint tettes. A bűnszegédek azonban nincsenek bevonva a felelősség rendszerébe. A nyomdász egyáltalán csak akkor van beállítva a felelősségbe, ha szerzőt (tettest) nem tud állítani s emellett durva gondatlansággal vagy számíttással sem az esetleges szerkesztő, sem a kiadó nevét nem tudja vagy nem akarja megmondani. E felelősség nélkül a szerző, szerkesztő és kiadó nélkül megjelent, talán legveszedelmesebb nyomtatványokért senki nem felelne.

Szerző az, aki valamely gondolatot akár írás vagy ábrázolás által, akár tollba vagy sokszorosító készülékbe (fonográf stb.) mondás által sokszorosított közzététel szándékával kifejezett, ha valaki sokszorosítja, de nem teszi közzé művét, nem szerző. Szintúgy az sem, akinek művét pl. valamely levelét vagy írását az ő akarata nélkül másvalaki teszi közzé. Idetartoznak a nyilvános szónoklatok és előadások is, ha közzétételük az előadó akarata vagy bele-

egyezése nélkül történt. Ilyenkor a *közlő* a szerző. Szintügy, aki másnak a nyomtatványából vagy bár régi nyomtatványokból vesz át valamit közzététel végett. Ilyenkor az *átvevő* a szerző.

Szerzőtárs az, aki a szerzővel azonos akarat-elhatározással és tevékenységgel egyesíti munkáját a szerző munkájával. Ha a munka egyes részeit más és más írja, sajtójogilag vett szerzőtársaság nem jön létre és ki-ki a maga részéért felelős. A felelősség elosztása nehézségbe nem ütközik, mivel a Bp. 570. §-a szerint a vádiratban a nyomtatvány vád alá vett részeit úgyis idézni kell.

A *szerkesztő* az, aki az időszaki lapon ilyenül meg van nevezve. Ha nincs senki megnevezve, a felelősség nem száll át a valóságos szerkesztőre. Ellenben a szerkesztőt terheli akkor is, ha valósággal nem szokott szerkeszteni, vagy ha a közleményt közzététel előtt nem is látta. Ilyen esetben azonban a 25. §. 2. pontjának büntetése áll be.

A *kiadó* az, aki közönségesen, üzletszerűleg, de olykor csakis tudományos, irodalmi, politikai vagy más érdekből a mások szellemi műveit többszörösítve közzéteszi, habár neve nincs is kitéve a sajtóterméken. Időszaki lapoknál kiadónak egyedül csak a bejelentett (16. §.) kiadó tekinthető.

Az *ü. n. nyomatos lapokra* nézve a 37. §. 2. bekezdésében foglalt felelősséget úgy kell érteni, hogy a belőlük átvett közlemény szerzőjének

magát a *könyvnyomatos* kell tekinteni, azonban reá nézve a felelősség a saját maga szerzője, szerkesztője, kiadója esetleg nyomdásza szerint a St. eme szakaszai szerint igazodik. Ha a *könyvnyomatosnál* egyáltalában nem volna felelős személy található, csak akkor száll vissza a felelősség az átvető lap szerkesztőjére és kiadójára.

A *bírói gyakorlat* a St. előtt, a Rst. alapján is ismerte már a szerzőtársat.

1. Az időszaki lap felelős szerkesztője csak akkor szabadul meg a lapjában foglalt büntetendő cselekményért őt terhelő felelősségtől, ha a vizsgálóbírónak a *valódi szerzőt* jelentette be és ezt — legalább a bejelentés idejében — felelősségre lehetett vonni. Ha tehát a szerzőként vádolt *egyén* felmentetett is a vád alól, mivel ő nem szerzője az inkriminált közleménynek, ez a felelős szerkesztő törvényes felelősségét meg nem szünteti. A bejelentett szerző eme minőségének bírói megállapítása nem képez a felelős szerkesztő perbe foghataására nézve oly előzetes kérdést, melynek elintézéséig az elévülés a szerkesztő irányában nyugszik; mert a vádló a szerkesztő ily bejelentéséhez kötve nincsen, hanem a valódi szerző kinyomozását kívánhatja és ha ez nem sikerülne, közvetlenül a szerkesztő ellen fordulhat, amennyiben álszerző nevezése egyenlő a valódi szerző felfedezésének megtagadásával; és ezeknél fogva a bejelentett szerzőnek előzetes megperlése a felelős szerkesztő feleletre vonható.

sának nélkülözhetetlen feltételét nem képezi. (C. 1897 : 6090. sz.).

2. Az 1848. évi XVIII. t.-e. 13. és 33. §-ainak egybevetett értelméből és a fokozatos felelősség természetéből következik, hogy az utóbbinak feltételei az ítélethozatal időpontjára vonatkoznak. Ha az ítélet hozatalakor a bevádolt sajtóközlemény szerzője nem volt felelősségre vonható és emiatt a felelős szerkesztő ítéltetett el, az ítélet törvényesen volt hozva és a szerzőnek utólagos kitundódása miatt perújítás által meg nem dönthető. (C. 1898 : 2014. sz.)

3. Az időszaki lapnak felelős szerkesztője a lapjában megjelent közleményért tartozó felelősség alól csupán a hírlapi cikk beküldőjének megnevezésével nem, hanem csakis a valódi szerző kilétének felfedezésével mentesül. (C. 1900 : 949. szám.)

4. A társszerzőségről akkor lehet szó, amikor a sajtóközleményt közzétételi szándékkal többen együttesen írták és tették közzé. Ha szerkesztő toldatot tesz a közleményhez és a toldat tartalma büncselekményt foglal magában, csupán együtt vádolt szerzőkről lehetne szó, de nem társszerzőkről, mert mindegyik csak azért a részért tartozik sajtójogi felelősséggel amit közzétételi szándékkal megírt. (C. 1912 : 6126. sz.)

5. Az 1848 : 18. t.-e. 13. és 33. §-ai csak azt zárják ki, hogy a törvényben felállított fokozatok különböző helyein megnevezettek vonassanak együttesen vagy a fokozat rendjétől eltérőleg

felelősségre, de nincs kizárva az, hogy az ugyanazon fokon állók, amennyiben a cselekményt együtt vagy közösen követték el, a Btk. 70. §-a szerinti tettestársakként fogassanak bűnvád alá. (C. 1811 : 6876. sz.)

6. A sajtótörvénynek az a magyarázata, hogy szerzőnek tekintendő az is, aki a más által írott irodalmi terméket annak tudta és beleegyezése nélkül sajtó útján közlésezi, e fennálló jogszabályok teljesen hű értelmezése. (C. 1909 : 5989. sz.)

7. Midőn valaki a sajtóközlemény szerzőjének, kit e törvény elsősorban nyilvánít tettesnek, segítséget nyújt arra, hogy az üldözés ellene ne irányulhasson, hanem oly személy ellen, ki se nem szerző, sem másodsorban nem felelős, hanem alszerző: az megvalósítja a Btk. 374. §-án (Sainpartolás) tényálladékát. (C. 1911 : 4101. sz.)

8. A rágalmazó beadvány írója, habár azt más részére és másnak az érdekében készítette is, utóbbival együtt tettestársként felel az írat tartalmáért, mert a rágalmazás tényálladákhöz különös szándék nem kívántatik. (C. 1911. márc. 9-én 1707. sz.)

38. §. *Aki büntető ítélettel sújtott sajtóterméket újból közlésezi, a sajtótermékben foglalt büntetetre, vétségre vagy kihágásra a törvényben megállapított büntetés alá esik.*

A közzétételnek ez az esete tulajdonképpen átvétel és így elsősorban az átvévő mint szerző

felelős. Egyébként a felelősség a 33–37. §-ok szerint megy, de a szerzőség kérdése *res judicata* lévén, a bíróság csak a büntetés kiszabásával foglalkozik. Az újraközlés enyhítő és súlyosbító körülmények közt történhet, amelyeknek mérlegelésétől a bíróság helyesen el nem zárható. (Min. ind.)

39. §. *A sértett a sajtóbeli közleménnyel okozott vagyoni kárának megtérítésén felül nem vagyoni kárért is megfelelő pénzbeli elégtételt követelhet, amennyiben az — tekintettel az eset körülményeire — a méltányosságnak megfelel.*

A nem vagyoni kárért járó elégtétel összegét a bíróság az összes körülményeknek, különösen az érdekelt felek vagyoni viszonyainak is figyelembevételével belátása szerint állapítja meg.

A kártérítési követelés a sértettet akkor is megilleti, ha a sajtóbeli közlemény nem állapít meg bűncselekményt. Ebben az esetben a kártérítési igényt csak polgári úton lehet érvényesíteni.

A nem vagyoni kár (eszmei, erkölcsi kár) a sajtóvétség okozta erkölcsi veszteség, amilyen lehet a becsület elrablását követő társadalmi megvetés, a feltéve őrzött titok nyilvánosságra hozá-

talával szenvedett érzékeny fájdalom stb. A törvény azt is jelezni kívánja, hogy erőszabban nem annyira a szigorú jog, mint inkább a méltányosság elvei szerint kívánja a felmerülő viták eldöntését. (Min. ind.)

A magánjogi követelést rendesen a büntető bíró dönti el. Ha nem dönthette el, vagy a vádlottat fölmentette, vagy bár a sértett nem is indított büntető eljárást: az okozott kár, természetesen megfelelő magánjogi alapon, a polgári bíróság előtt is kereshető.

40. §. *Az ítéletben megállapított pénzbüntetésért, bűnügyi költségért és kártérítésért (39. §.) elsősorban az elítélt vagy elmarasztalt személy, ha pedig a közlemény oly időszaki lapban jelent meg, amelynek biztosítéka van, a biztosítékul letett összeg erejéig elsősorban a kiadó felelős.*

Amennyiben a pénzbüntetést, a bűnügyi költséget vagy a kártérítést az előbbi bekezdésben tett megkülönböztetés szerint az elítélt vagy elmarasztalt személytől behajtani nem lehet, vagy azokat a biztosíték nem fedezi, a megállapított összeget a kiadótól és amennyiben ez sem lehetséges, a nyomda- vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosától kell behajtani.

A kárért való felelősségből származó követelések mind a 39. §., mind a jelen §. esetében három év alatt évülnek el, annak az évnek a végétől kezdve, amelyben a sajtóbeli közlemény megjelent.

A pénzbeli marasztalásért való felelősség képe a következő:

I. Az általános sajtótermékeknél és biztosíték nélküli lapoknál felelős:

1. Az elítélt vagy a polg. bíróság előtt elmarasztalt személy.

2. Kezes módjára a kiadó.

3. Másodsorbeli kezes módjára a nyomda.

II. Időszakú lapoknál, ha biztosítéka van, felelős:

1. A kiadó, de csak a biztosíték erejéig.

2. Ha és amennyit a biztosíték nem fedez: a nyomda.

A magánjogi szabályokat, tehát a magánjogiilag kártérítésre kötelezettek elleni visszkeresetet a St. e. rendelkezése nem érinti, sőt a javaslat ily szövegezéséből az következik, hogy a 40. §. 2. bek.-ben felsorolt személyek a fokozathán előttük állóktól a kifizetett összegeket visszkereset útján visszakövetelhetik. (Min. ind.)

41. §. Amennyiben a pénzbüntetést egészen vagy részben behajtani egyáltalában nem lehet, annyiban azt az elítélt személy

ellen szabadságvesztésbüntetésre kell átültetni.

Az ilyen szabadságvesztés büntetés időtartamát az 1878: V. és az 1879: XL. t.-c. szabályai szerint már az ítéletben kell megállapítani.

A pénzbüntetés behajtását az előbbi §. szerint a felelős személyeken sorra meg kell kísérelni és csak azután alkalmazható az elítélt ellen az ítéletbeli szabadságvesztésbüntetés.

42. §. Ha a kiadó vagy a nyomda- vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosa jogi személy vagy társaság, a megállapított pénzbüntetésért, bünyügyi költségért és kártérítési összegért a 39. és 40. §. értelmében a vagyoni felelősség a jogi személyt vagy társaságot terheli.

Erre a különben magától értetődő rendelkezésre a 17. §-ra való tekintettel van szükség, mivel a kiadásért felelős személy kifejezéssel szemben meg kellett állapítani a kollektív kiadó-társaságok felelősségét is, nehogy félreértés támadjon.

43. §. Az 1878: V. t.-c. 277. §-ának rendelkezéseit a sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsületsértés esetében a következő módosításokkal kell alkalmazni:

Ha a rágalmozást vagy becsületsértést sajtó útján, de nem időszaki lapban követték el, úgy a sértett félnek a tárgyalás alatt kifejezett kívánatára a bíróság elrendeli, hogy az elítélt az ítéletet indokaival együtt a bíróság által meghatározott valamely belföldi lapban közzétesse.

Ha ezt a kötelezettséget az elítélt harminc nap alatt nem teljesíti, a sértettnek jogában áll, hogy további harminc napon belül az ítéletet a bíróság által meghatározott lapban saját költségén tésse közzé. Ebben az esetben az eljáró bíróság a pénzbüntetésért felelős személyeket a költségek megtérítésében végzéssel marasztalja.

Ha a rágalmozást vagy becsületsértést időszaki lapban követték el, a sértett félnek a tárgyalás alatt kifejezett kívánatára a bíróság elrendeli, hogy az ítéletet indokaival együtt annak az időszaki lapnak szerkesztője, amelyben a sértő közlemény megjelent, ugyanebben a lapban a jogerős ítélet kézbesítése után megjelenő legközelebbi vagy azt közvetlenül követő számnak elején rendes nyomással, minden lappeldányon tegye közzé. Ecélből az ítéletet a bíróság a lap szerkesztőjével közli.

Ha a szerkesztő az előbbi bekezdésben megszabott törvényes kötelességének eleget nem tesz, a helyreigazítási kötelesség megszegésére vonatkozó 23. §-t kell megfelelően alkalmazni.

Ha az időszaki lap, melyben a rágalmozó vagy becsületsértő közlemény megjelent, megszűnt, mielőtt a szerkesztő az ítélet közzététele tekintetében törvényes kötelességének eleget tett volna, a bíróság akár a büntető ítéletben, akár később a jelen §. második és harmadik bekezdése értelmében intézkedik.

Akár időszaki lapban, akár más sajtótermékben követték el a rágalmozást vagy becsületsértést, a bíróság ítéletében elrendelheti, hogy a rágalmozó vagy becsületsértő kitételeknek az ítéletben foglalt idézeteit a közzétételnél ki kell hagyni.

E rendelkezéssel a Btk. 277. §-a, de csak sajtóügyekben, nem alkalmazható többé. Más vádsknál e §. változatlanul alkalmazandó.

E rendelkezéssel a törvény a bíróságnak sajtóügyekben szabadabb kezet nyújt. (Min. ind.)

Az 5. bekezdés esetében más rendelkezést nem lévén, a büntügyi átalány előlegezi a közzététel költségeit. L. a St. 23. §-at.

44. §. *Az olyan közlemény tartalma miatt, amely az országgyűlés vagy bizottságai, a hatóságok, vagy más, a törvény által alkotott testületek nyilvános iratait vagy azok nyilvános tárgyalásait hív szellemenben és igazán közli, sem bűnvádi eljárásnak, sem kártérítési igénynek nincs helye.*

A Rst. 14. §-ának némi megszorítással való fenntartása.

Az iratok közlésének e §. csak akkor biztosít büntetlenséget, ha azok nyilvánosak, azaz bárki által megtekinthetők voltak. (Min. ind.) A pusztán csak az ügyfelek által megtekinthető polgári és büntető ügyiratok tehát nem tekinthetők nyilvánosoknak.

A korábbi bírói gyakorlat szerint a Rst. 14. §-ának mentése nem az eljárást, hanem a büntetést zárja ki a így a kérdést az ítéletben kell megoldani. A Bp. 352. és 359. §. szakaszának egybevetéséből kitetszik az is, hogy az esküdt-bíróeségi hatáskörben nem a bíróság, hanem az esküdtek hatáskörébe tartozik e mentesség kérdésének megoldása. Az új St. rendelkezése erősenben más helyzetet nem teremtett.

Bírói gyakorlat. Az, vajjon a bevádolt cikk, vagy annak bevádolt egyes része a sajtótörvény 14. §-ában megjelölt testülettől eredő iratot és pedig hív szellemenben közöl-e? a vétkeesség meg-

határozásától elválaszthatatlan, tehát az esküdtek által megoldandó ténykérdést képez. (C. 1894: 11, 123. sz.)

A vádlottnak ilyen közlés esetén nem azt kell bizonyítania, hogy a tényállítások vagy kifejezések valók, illetve hogy azokat joggal használhatta, hanem azt, hogy a közlöttek a testület vagy hatóság irataiban vagy nyilvános üléseiben tényleg megtörténtek s ezeket a valóságnak megfelelően, minden színezés nélkül közölte. (C. 1911: 2315. sz.)

Nem lehet kétséges, hogy a bűnvádi nyomozat és vizsgálat iratai titkosoknak tekintendők, de titkosoknak nyilvánítja őket a Bp. 63. és 120. §-a is annyiban, hogy megtekintésüket csak a felekre korlátozva engedi meg. (C. 1907: 303. sz.)

Jegyzet. A St.-nek a »Sajtóeljárás« című negyedik fejezetét I. az eljárási részben a 129. és következő lapokon. (45–56. §.)

ÖTÖDIK FEJEZET.

Rendelkezések az időszaki lap kiadói és szerkesztőségének tagjai közt fennálló jogviszonyról.

57. §. *Az időszaki lap kiadói és szerkesztőségének állandó tagjai közt a szolgáltatás megmondás útján lehet felbo-*

író
időszaki
lapok
szerkesztőjének

44. §. Az olyan közlemény tartalma miatt, amely az országgyűlés vagy bizottságai, a hatóságok, vagy más, a törvény által alkotott testületek nyilvános iratait vagy azok nyilvános tárgyalásait hív szellemben és igazán közli, sem bűnvádi eljárásnak, sem kártérítési igénynek nincs helye.

A Rst. 14. §-ának némil megszorítással való fenntartása.

Az iratok közlésének e §. csak akkor biztosít bűntetlenséget, ha azok nyilvánosak, azaz bárki által megtekinthetők voltak. (Min. ind.) A pusztán csak az ügyfelek által megtekinthető polgári és büntető ügyiratok tehát nem tekinthetők nyilvánosaknak.

A korábbi bírói gyakorlat szerint a Rst. 14. §-ának mentése nem az eljárást, hanem a büntetést zárja ki a így a kérdést az *illetékben* kell megoldani. A Bp. 352. és 359. §. szakaszának egybevetéséből kitetszik az is, hogy az esküdt-bíróági hatáskörben nem a bíróság, hanem az esküdtek hatáskörébe tartozik e mentesség kérdésének megoldása. Az új St. rendelkezése érésben más helyzetet nem teremtett.

Bírói gyakorlat. Az, vajjon a bevádolt cikk, vagy annak bevádolt egyes része a sajtótörvény 14. §-ában megjelölt testülettől eredő iratot és pedig hív szellemben közöl-e? a vétkesség meg-

határozásától elválaszthatatlan, tehát az esküdtek által megoldandó ténykérdést képez. (C. 1894: 11.123. sz.)

A vádlottnak ilyen közlés esetén nem azt kell bizonyítania, hogy a tényállítások vagy kifejezések valók, illetve hogy azokat joggal használhatta, hanem azt, hogy a közlöttek a testület vagy hatóság irataiban vagy nyilvános üléseiben tényleg megtörténtek a czekek a valóságnak megfelelően, minden színezés nélkül közölte. (C. 1911 : 2315. sz.)

Nem lehet kétséges, hogy a bűnvádi nyomozat és vizsgálat iratai titkosaknak tekintendők, de titkosaknak nyilvánítja őket a Bp. 63. és 120. §-a is annyiban, hogy megtekintésüket csak a felekre korlátozva engedi meg. (C. 1907 : 303. sz.)

Jegyzet. A St.-nek a «Sajtóeljárás» című negyedik fejezetét I. az eljárási részben a 129. és következő lapokon. (45–56. §.)

ÖTÖDIK FEJEZET.

Rendelkezések az időszaki lap kiadója és szerkesztőségének tagjai közt fennálló jogviszonyról.

57. §. Az időszaki lap kiadója és szerkesztőségének állandó fizetéssel alkalmazott tagja közt a szolgálati viszonyt csak felmondás útján lehet felbontani.

A felmondás ideje, ha a felek előzetesen szerződéssel hosszabb határidőt nem állapítottak meg, a felelős szerkesztőre egy év, a segédszerkesztőre és a fontosabb munkakörrel bíró munkatársakra, úgyszintén a lapnál öt évnél hosszabb idő óta alkalmazott bármely belső munkatársra hat hónap, egyébként három hónap.

Hatálytalan az olyan megállapodás, amely a felmondást a szerkesztőség tagjára hosszabb időhöz vagy terheőbb feltételekhez köti, mint a kiadóra. Ebben az esetben a szerkesztőség tagjára is az a megállapodás irányadó, amely a szerződés szerint a kiadóra vonatkozik.

E §-t a K. ig. biz. szövegezte újra. Rendelkezései úgy, mint a következőké is, szerződéssel sem változtathatók meg, vagyis kényszerítő erővel bírnak.

Az egész ötödik fejezet a sajtó szellemi munkásainak akar oly helyzetet biztosítani, amelyben közérdekű munkásságukat akadálytalanul a vagyoni igényeik megfelelő biztosítása mellett fejthetik ki. (Min. ind.)

E §. 1. bekezdése természetesen máskülönben nem érinti a szabad szerződéskötés jogát: lehetséges tehát az is, hogy a kiadó és a szerkesztőség valamely állandóan alkalmazott tagja egymással

oly megállapodásra jut, hogy felmondani csak bizonyos előre meghatározott időtartam elteltével lehet. (Min. ind.)

A szerkesztőségnek állandó fizetéssel alkalmazott tagja mindaz, aki nem esetleg és cikkenként, hanem időszakonként, általában kapja fizetését. A próbára való fölvétel, ha állandó fizetéssel jár, szintén a törvény jótétéményeit élvezi. Az nem határoz, hogy az illető szerkesztőségi tag a szerkesztőség belső mindennapi munkása-e vagy külső cikkírója, ha csak a fizetése állandó.

A felelős szerkesztő alatt ebben a vonatkozásban is azt kell érteni, aki a hatóságnál be lévén jelentve, a törvény szerint a szerkesztői fokozatos felelősséget viseli, tekintet nélkül szerkesztőségi hatáskörére.

A segédszerkesztő a valóságos szerkesztő helyettese. Fontosabb munkakörrel bírnak az időszakos lap rendes rovatvezetői, vezetőcikkírói és tárcatírói. Közfelfogás szerint mindazok, akik munkáikkal a lap jellegének meghatározásánál rendszeresen résztvesznek.

Szerződés alatt a szóbeli megállapodásokat, sőt a meglevő tényleges állapotok hallgatag elfogadását is kell érteni, mivel a törvény írott szerződést nem kíván. Erészben is az általános magánjogi szabályok bírnak a felekre erővel.

58. §. *A szerkesztőség tagja — tekintet nélkül a felmondásnak szerződéssel megállapított feltételeire — a szolgálati vi-*

szonyt rögtön beálló hatállyal felmondhatja:

1. ha a kiadó szerződéses kötelezettségét nem teljesíti;

2. ha a kiadó ellene becsületsértést vagy személye ellen irányuló más vétséget vagy büntetést követ el;

3. ha a kiadó oly közlemény megírását követeli tőle, amelynek tartalma bűncselekmény, vagy amelynek iránya a felek közt fennálló szerződéssel ellenkezik;

4. ha a kiadó e törvény 17. §-a értelmében kiadói jogát elveszti.

Ezekben az esetekben a szerkesztőség tagját a szerződéssel kikötött munkadíj az egész felmondási időre megilleti, hacsak a kiadó nem igazolja, hogy a kár ennél kevesebb.

A szerződéses kötelezettség kifejezés alatt nemcsak az írásbeli szerződésből, hanem a szóbeli megállapodásokból és a hírlapnál meglevő szokásokból (concludens tények) folyókat is kell érteni.

A 4. pont szövegéből azt kell következtetni, hogy az egyszerű kiadóváltozás esetében, ha t. i. a kiadó a lapot másra átruházza, a hírlapíró rögtönös távozási joga nem áll be, hanem csak akkor,

ha a kiadó a 17. §-ban érintett okokból vesztí el kiadói képességét.

A kiadó minden esetben is igazolhatja, hogy a rögtön távozó szerkesztőségi tagnak kevesebb kára van. Ha tehát a rögtön távozó szerkesztőségi tag új és legalább is hasonló állásba lép át, semmit nem követelhet.

59. §. A kiadó — tekintet nélkül a felmondásnak szerződéssel megállapított feltételeire — rögtön beálló hatállyal felmondhat a szerkesztőség tagjának:

1. ha a szerkesztőség tagja szerződéses kötelezettségét nem teljesíti;

2. ha a szerkesztőség tagja ellene becsületsértést vagy személye ellen irányuló más vétséget vagy büntetést követ el;

3. ha az, mint felelős szerkesztő e törvény 17. §-a értelmében szerkesztői jogát elveszti.

A szerkesztőség tagja nem esik az 1. pont alá, ha valamely közlemény megírását azért tagadja meg, mert az időszaki lap olyan politikai irányt kezd támogatni, amelynek szolgálatára magát sem a szerződés megkötése alkalmával, sem később nem kötelezte.

Az 1—3. pontok esetében a szerződéssel

kikötött munkadíjra nézve a szerződésben foglalt megállapodás irányadó; ilyennek hiányában a szerkesztőség tagja csak a munkadíj aránylagos részét igényelheti, az egy hónapnál nem hosszabb időre előre felvett munkadíjat azonban visszafizetni nem köteles.

A kiadó védelmére szolgáló elbocsátási esetek: a megelőző §. következtetése. A felelős szerkesztő ebbeli képességének elvesztése, de csakis a 17. §. eseteiben, rögtönös elbocsátását vonhatja maga után, tehát őt a kiadó mint egyszerű munkatársat sem köteles megtartani.

A második bekezdés a gyakorlati életben előfordult számos lapeladási és irányváltoztatási esetekben törekszik a szellemi munkások lelkiismeretbeli és gondolatbeli szabadságát az üzlet ellenkező érdekeivel szemben is megvédeni. Az e bekezdésben előforduló *politikai irány* kifejezést a javaslat miniszteri indokai tág értelemben magyarázzák a következőkben:

«A hírlapírás jelentékeny része nem technikai munka; a hírlapok egyes részeinek megírása és szerkesztése megfeszítő szellemi erőfeszítéssel jár, amelynek irányát természetesen megszabja az író és szerkesztő világtérfogása, tudományos álláspontja, politikai és vallásos meggyőződése. Mindezeket a kiadó önkénye szerint változtatni jellemes ember nem képes stb.»

Ha a szerződő felek valamelyike a szolgálati viszonyt rögtön beálló hatállyal mondja föl, az 58. és 59. §. első bekezdése szerint a felmondásnak szerződéssel megállapított feltételeire tekintettel lenni nem kell. (Min. ind.)

60. §. Az időszaki lap kiadója és szerkesztőségének tagja közt fennálló szolgálati viszonyra egyebekben az általános magánjogi szabályai irányadók.

E rendelkezés is mutatja, hogy az 57–59. §-ok az ált. magánjogi szabályok alól kivételek és kényszerítő természetűek. Az azokkal ellenkező szerződések és megállapodások tehát a bíróság előtt erővel nem bírnak.

HATODIK FEJEZET.

Átmeneti és életbeléptető rendelkezések.

61. §. A 16–18. §-okban meghatározott kötelezettségeket a szerkesztők és a kiadók, a 24. és a 28. §-ban meghatározott büntetések terhével e törvény életbeléptétől számított egy éven belül kötelesek teljesíteni.

A 17. §. szerint megkívánt személyi követelmények nem vonatkoznak azokra a kiadókra és szerkesztőkre, akik a jelen törvény hatálybalépte előtt érvényes jogsza-

bályok alapján a törvény kihirdetésének idejében ilyen minőségben jogszerűen működtek, kivéve ha a kiadói vagy a szerkesztői működésnek a 17. §-ban meghatározott valamely akadálya e törvény életbelépte után következik be.

Móltányossági intézkedések, amelyek az átmenet könnyítésére és az ú. n. szerzett jogok kímélésére vonatkoznak.

62. §. A sajtójogi felelősségre megállapított szabályok, úgyszintén a többi e törvényben meghatározott büntető rendelkezések a törvény hatálybalépte előtt elkövetett cselekményekre csak akkor alkalmazandók, ha a cselekmény elkövetésekor fennállott jogszabályoknál enyhébbek.

A vagyoni jogi felelősségre (39. §.) a cselekmény elkövetésekor fennállott, a kiadó és a szerkesztőségi tagok közt fennálló jogviszonyra (57—60. §-ok) pedig az újabb jogszabályok irányadók.

Az előbbi bekezdésekben említett rendelkezéseken kívül eső, így különösen a perjogi rendelkezések, a törvény hatálybalépte előtt elkövetett cselekményekre is alkalmazandók.

Ha azonban a bűnvádi eljárás e törvény hatálybalépte előtt már megindult és a vizsgálatot már befejezték, az ügyben az eddigi perjogi szabályok szerint kell eljárni.

Az első bekezdés a Btk. 2. §-ának móltányossági elvét alkalmazza; a második bekezdés az általános magánjogi elveknek, a negyedik pedig csekély eltéréssel az Ért. 3. §-ának felel meg.

Az eljárásra vonatkozó átmeneti rendelkezéseket 1. a V. B.-ben.

63. §. E törvény életbeléptének napjától kezdve hatályukat veszítik a törvényeknek, rendeleteknek, szabályrendeleteknek mindazok a rendelkezései, úgyszintén a szokásjognak mindazok a megállapításai, amelyek megegyeznek vagy ellenkeznek azokkal a jogszabályokkal, amelyeket a sajtójogra, különösen a sajtórendészetre, a sajtójogi felelősségre, a sajtóeljárásra, úgyszintén az időszakos lap kiadója és szerkesztőségének tagjai közt fennálló jogviszonyra vonatkozólag ez a törvény tartalmaz.

Az 1880 : XXXVII. t.-c. 7. §-ának második bekezdésében és egyéb törvények-

ben idézett ama törvények helyett, amelyeket a jelen törvény hatályon kívül helyez, a jelen törvénynek a hatályon kívül helyezett törvények helyébe lépő rendelkezéseit kell érteni.

A bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897 : XXXIV. t.-c. 20. §-a és a polgári perrendtartásról szóló 1911 : I. t.-c. életbeléptetésére vonatkozó 1912 : LIV. t.-c. 96. §-a, úgyszintén a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912 : LXIII. t.-c. 11. és 25. §-a érintetlenül marad.

A hatósági rendeletek és hirdetmények védelmére az 1879 : XL. t.-c. 47. §-a, a jelen törvényben nem érintett hirdetményekre vonatkozólag pedig az idézett törvény cikk 48. §-a szintén hatályban marad.

Az első bekezdés hallgatag eltörölte az 1848. évi XVIII. t.-cikket, vagyis a Rst.-t, mivel annak minden még életben volt §-ára nézve másképpen intézkedett. A többi törvényes, rendeleti, szabályrendeleti vagy szokásjogi intézkedések egészben vagy részben való eltörlését minden egyes esetben külön kell megítélni.

Az 1880 : XXXVII. t.-c. (a Btk.-t életbeléptető törvény) 7. §-ának második bekezdése a Rst.

fokozatos felelősségi 13. és 33. §-ait tartja fenn, amelyek helyébe most a jelen St. felelősségi szabályai léptek. Maga a most idézett 7. §. a későbbi kijelentésekkel életben maradt. L. a 101. lapon.

Az Ét. 20. §. és az 1912 : LIV. t.-c. (az ált. polgári perrendtartást életbeléptető törvény) 36. §. a nem nyilvános tárgyalásokról hozott közleményeket bünteti.

A háború esetére szóló 1912 : LXIII. t.-c. sajtójogi érdekű intézkedéseit l. a következő lapon.

Az 1897 : XL. t.-c. a Kbt. Ennek 47. és 48. §-ait l. a 124. s. köv. lapon.

64. §. *Est a törvényt az igazságügy-miniszter, valamint a belügyminiszter, Fiume városára és kerületére pedig megfelelően a minisztérium hajtja végre.*

Fiumében is életbeléptette a V. R. utolsó fejezete.

Háború esetére szóló kivételes intézkedések.

Az 1912 : LXIII. t.-c. sajtójogi vonatkozású szakaszai.

11. §. A minisztérium elrendelheti, hogy az időszaki lapoknak és más sajtótermékeknek a sajtóügyi közvadászhoz benyújtandó sajtórendészeti köteles pel-

dányait a szétküldés előtt kell a legközelebbi kir. ügyészségnek, illetőleg rendőrhatalóságnak kézbesíteni, és hogy a szétküldés, amennyiben a kir. ügyészség vagy a rendőrhatalóság korábban meg nem engedi, időszaki lapoknál csak a sajtórendészeti köteles példány kézbesítésétől számított három óra múlva, más sajtótermékekénél a kézbesítés napjától számított egy hét múlva veheti kezdetét.

Ha az első bekezdés értelmében kijelölt kir. ügyészség vagy rendőrhatalóság arról győződik meg, hogy valamely sajtótermékkel oly bűncselekmény követtetnek el, amely a hadviselés érdekeit érinti, a sajtóterméknek szétküldését megtilthatja. Köteles azonban a kir. ügyészség vagy a rendőrhatalóság a tilalommal együtt a tilalom megszegésének a 25. §-ban megállapított következményeit a sajtótermék előállítójával (nyomdással stb.) közölni és öt arra figyelmeztetni.

A jelen §-ban meghatározott ellenőrzés gyakorlásával a kir. ügyészségnek vagy a rendőrhatalóságoknak egyes kirendelt tagjai is megbízhatók.

A minisztérium intézkedhetik, hogy egyes belföldi időszaki lapoknak, amennyiben közleményeik a hadviselés érde-

keit veszélyeztetik, megjelenése és terjesztése eltiltassék.

A minisztérium intézkedhetik, hogy a külföldről érkező sajtótermékek rendeltetési helyükre juttatás előtt, ellenőrzés alá vétessenek és amennyiben tartalmuk a hadviselés érdekeire veszélyes, lefoglaltassanak. Külföldi időszaki lapoknak behozatala és terjesztése egészen is eltiltható.

Aki az első bekezdés alapján kibocsátott rendelet megszegésével a sajtórendészeti köteles példány beszolgáltatását elmulasztja, vagy a sajtótermék szétküldését a megállapított idő előtt megkezdi, valamint az, aki a negyedik és ötödik bekezdés alapján eltított időszaki lapot kiad, terjeszt, vagy behoz, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és határozott koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E §-t külön föntartotta a St. 63. §-a.

E t.-c. rendelkezései annak 1. §-a szerint háború idején vagy a háború fenyegető veszélye ekéből elrendelt katonai előkészületek esetében is, de mindenkor a minisztérium által elrendelt kivételes hatalom ideje alatt alkalmazandók.

12. §. A minisztérium:

1. a kir. törvényszékek hatáskörébe utalhatja a főtárgyalást az 1897. évi XXXIV. t.-c. 15. §-a szerint az esküdt-bíróságok hatáskörébe tartozó mind-azokra a bűncselekményekre nézve, amelyek a hadviselés érdekeit érintik;

2. oly helyeken, ahol az igazságszolgáltatás érdekében szükségesnek tartja, az esküdtbíróságok működését egészen fel is függesztheti és az esküdtbíróságokhoz tartozó ügyekben a főtárgyalás megtartását a kir. törvényszékek hatáskörébe utalhatja;

3. a hadviselés érdekeit érintő, vagy a közrendet és a közbiztonságot veszélyeztető egyes bűncselekmények tekintetében az eljárást és ítélelhozást a fennálló törvények szerint arra hivatott bíróságokról kivételesen az 1. és 2. pont esetein kívül is más polgári büntetőbíróságokra ruházhatja át;

4. elrendelheti, hogy a hadviselés érdekeit érintő bűncselekményekre, amennyiben az 1912 : XXXIII. t.-c. 14. §-a és az 1912 : XXXII. t.-c. 14. §-a értelmében katonai büntetőbíráskodás alá nem esnek (19. §.) a polgári büntetőbíróságoknál a gyorsított bűnvádi eljárásnak a 15. §. értelmében kibocsátott szabályai nyerjenek alkalmazást. (Stb.)

Mivel a St.-nyel nem ellenkezik, ennek 63. §-a szerint életben van.

18. §. Az 1878 : V. t.-c. 144. §-ának rendelkezése alá esik az a magyar honos, aki az 1878 : V. t.-c. 455. §-ában meghatározott intézkedéseket, tárgyakat háború idején abból a szándékból kémleli ki, hogy azokról az ellenséget értesítse. Az 1878 : V. t.-c. 145. §-a ebben az esetben

9. §. Aki az 1878 : V. t.-c. 172. ozt cselekményt háború idején követi el, öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

20. §. Aki az 1878 : V. t.-c. 177. §-ában meghatározott cselekményt háború idején követi el, három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Aki háború idején a hadviselés megnehezítése vagy megghiúsítása végett munkásokat a munka közös beszüntetésére, munkaadókat munkásoknak vagy munkásokat munkaadóknak kizárására reábir, vagy a munka közös beszüntetésére, munkások vagy munkaadók kizárására az 1878 : V. t.-c. 171. §-ának első bekezdésében meghatározott módon felhív, öt évig terjedhető fegyházzal és nyolcezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyane büntetés alá esnek azok is,

akik az előbbi bekezdésben meghatározott célból az 1878 : V. t.-c. 177. §-ának második bekezdésében meghatározott csoportosulással a munka megkezdését vagy folytatását megakadályozzák.

Aki háború idején, tudva, hogy a munka közös beszüntetésének, a munkások vagy a munkaadók kizárásának célja a hadviselés megnehezítése vagy meghiúsítása, a munka közös beszüntetésében részt vesz, munkásokat vagy munkaadókat kizár, vétséget követ el és három évig terjedhető fegyházzal, valamint négyezer koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyane büntetés alá esik az, aki a jelen §. második és harmadik bekezdésében meghatározott cselekményt, bár nem a negyedik bekezdésében meghatározott célból követi el, ha a cselekmény a hadviselés érdekeit érinti.

E három szakasz háború esetére életbe lépő anyagi intézkedéseket tartalmaz.

25. §. Aki az e törvény 11. §-a értelmében kibocsátott tilalmat ismerve, e tilalom megszegésével a sajtóterméket szétküldi, vagy szétküldését szándékos mulasztásával lehetővé teszi, az, amennyiben a sajtótermék tartalma olyan, amelynek terjesztésére az 1878 : V. t.-c.

büntetést állapít meg, e büntetéssel büntetendő; ha a sajtótermék tartalma az 1878 : V. t.-c. 144. §-ában, 146. §. első bekezdésében vagy 147. §-ában meghatározott büntettek valamelyikének tényálladékát foglalja magában, három évtől öt évig terjedhető fegyházzal, ha pedig a 146. §-ának második bekezdésében vagy 456. §-ában, vagy a jelen törvény 23. és 26. §-ában meghatározott bűncselekmények valamelyikének tényálladékát foglalja magában, három évig terjedhető államfegyházzal és négyezer koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az előbbi bekezdés értelmében büntetendő a sajtótermék előállítója (nyomdász stb.) akkor is, ha a sajtóterméknek az e törvény 11. §-ának első bekezdése alapján elrendelt beszolgáltatását szándékosan elmulasztotta, vagy szétküldését a megállapított idő előtt megkezdte és tudta, hogy a sajtótermék tartalma az előbbi bekezdésben meghatározott bűncselekménynek tényálladékát alkotja.

Az előbbi két bekezdésben meghatározott bűncselekmények elkövetőinek felelősségére az 1848 : XVIII. t.-c. 13. és 33. §-ában foglalt szabályok nem nyernek alkalmazást.

L. a 11. §. 2. bekezdésében az utalást.

tudományos célokra szolgáló köteles példányainak beszolgáltatásáról.)

1. §. A Magyarországon nyomtatott, gépi sokszorosítás útján készült nyomdatermékekből a nyomtató tudományos célokra két példányt tartozik ingyen beszolgáltatni, és pedig:

1. egy példányt a M. Nemzeti Múzeumnak (2., 3. §.);
2. egy példányt a M. Tud. Akadémiának (4. §.).

Horvát-Szlavonországon vagy a külföldön nyomtatott, de a jelen törvény hatálya alatt álló országrészekben (17. §.) kiadott nyomdatermékek köteles példányait a kiadó tartozik beszolgáltatni.

2. §. A Magyar Nemzeti Múzeumot megillető példány beszolgáltatásának kötelezettsége kiterjed a gépi sokszorosítás útján készült minden nyomdatermékre; tehát nemcsak az elárúsítási forgalomra, vagy általában terjesztésre szánt, szorosabb értelemben vett írói művekre, hanem a kéziratképen nyomtatottakra is, valamint az időszakai sajtó és a ponyvairodalom termékeire; statisztikai kimutatásokra, iskolai értesítőkre, név- és naptárakra; továbbá a gépi sokszorosítás minden ágában előállított föld- és térképekre, hangjegyekre, képes ábrázolásokra stb.; ez utóbbiak akár

önállóan, szöveggel vagy szöveg nélkül, akár mint valamely nyomtatvány kiegészítő részei kerülnek forgalomba.

3. §. A Magyar Nemzeti Múzeumnak be nem szolgáltatandók:

1. az érték- és hitelpapírok és értékjegyek;
2. a hivatali ügykezelésre szánt hivatali nyomtatványok, a mindennemű üzleti nyomtatványok;
3. a vonalzott űrlapok és könyvek, címkék (etiquettek és vignetták);
4. családi értesítések, levélpapírok, látogató- és köszöntőjegyek, meghívók, szavazólapok és kizárólag magánhasználatra készült egyéb alkalmi nyomtatványok;

5. könyomás és egyéb gépi többszörösítés útján másolt kéziratok;

6. fényképek, ha azok tisztán vegyi úton készültek.

A 2—6. alatt felsorolt nyomdatermékek beszolgáltatása azonban kötelezővé válik, ha valamely beszolgáltatandó más nyomdatermék kiegészítő részeit vagy mellékleteit képezik.

A jelen szakasz 2., 4. és 5. pontjai alól kivételt képeznek és a 2. §. értelmében beszolgáltatandók: a hivatalok, ipari és kereskedelmi vállalatok, egyesületek és társulatok évi jelentései; továbbá a fal-

ragaszok, színlapok, műsorok és a gyászjelentések, végül a tudományos célból készített facsimilék, a tankönyveket helyettesítő könyvmatos tanári előadások és a könyvmatos hírlapok.

4. §. A M. Tud. Akadémiának, a nyomdatermékkimutatással egyidejűleg, csak a következő nyomtatványok szolgáltatandók be:

1. gépi sokszorosítás útján kötetes vagy füzetes alakban kiadott mindennemű írói mű;

2. a ponyvairodalomból az egy-leveles nyomtatványok is;

3. minden időszakos folyóirat, kivéve az egy hétnél rövidebb időközökben megjelenő hírlapokat;

4. iskolai értesítők, évi jelentések, statisztikai kimutatások, név- és naptárak, föld- és térképek.

5. §. A napilapok havonként összegyűjtve, egyéb időszakos nyomdatermékek, valamint a füzetes kiadványok és minden más nyomdatermék köteles példányai pedig naptári évnegyedenként összegyűjtve; a forgalomba hozatalt követő hónap, illetőleg negyedév első két hete alatt, közvetlenül szolgáltatandók be az 1. §-ban 1—2. alatt megjelölt rendeltetési helyekre.

6. §. A beszolgáltatásra kötelezett-

nek a beszolgáltatott köteles példányokhoz két azonos nyomdatermék-kimutatást kell csatolnia.

E kimutatásokban a beszolgáltatott példányok címei folyó számok alatt egyenként felsorolandók, a beküldő nevének (cégének) és lakásának pontos bejegyzése mellett.

Amennyiben elbíríthatatlan okokból valamely beküldendő kötelespéldány csatolva nem volna, ez okok és az utólagos beküldésre kért újabb határidő a kimutatásokba szintén pontosan bejegyzendők.

A nyomdatermék-kimutatás egyik példánya a beküldött kötelespéldányok átvételének tanúsításával, a beszolgáltatásra kötelezettnek visszaküldendő.

7. §. A kötelespéldányokat a magy. kir. államnyomda is rendeltetési helyükre beszolgáltatni tartozik, kivéve azokat a nyomdatermékeket, melyeknek határidőhöz kötött, vagy feltétlen titokban tartását fontos állami érdekből az illetékes felettes hatóság esetről-esetre elrendeli.

Más nyomdáknál készült egyes nyomdatermékek beszolgáltatása alól, az érdekelt fél indokolt kérelmére a vallás- és közoktatásügyi miniszter adhat időhöz kötött, vagy végleges felmentést.

8. §. A beszolgáltatott kötelesspéldánynak teljesnek és hibátlanoknak kell lennie.

Ha egy kiadáshoz tartozó példányok között a tartalomban eltérés forog fenn, a kötelesspéldány mindegyik változatból beszolgáltatandó.

Egy kiadáshoz tartozó, de különböző papiroson nyomtatott példányok közül a jobbminőségű papiroson nyomtatott példány szolgáltatandó be, — kivéve, ha a jobbminőségű papiroson nyomtatott diszpéldányok száma huszonötöt meg nem halad.

Új kiadásokból, még ha változatlanok is (stereotyp-nyomás), valamint különlenyomatokból és kivonatokból újabb kötelesspéldányok szolgáltatandók be.

9. §. Amennyiben valamely nyomdatermék szövegének, vagy kiegészítő más részeinek, a hozzávaló képes ábrázolásoknak, hangjegyeknek, föld- és térképeknek stb. nyomtatása és előállítása több nyomda között oszlik meg, valamennyi közreműködő magyarországi nyomtatót és a kiadót a teljes kötelesspéldány beszolgáltatásáért egyetemleges felelősség terheli. Ugy az illető nyomtatók, mint a kiadó évnegyedes kimutatásaikba a különböző helyen készült nyomdatermék bejegyezni és megnevezni

tartoznak azt, aki a beszolgáltatást magára vállalta. — Amennyiben azonban a teljes kötelesspéldány egyik kimutatásához sem volna csatolva, annak beszolgáltatása az illető nyomtatók bármelyikétől, vagy a kiadótól követelhető.

10. §. A kötelesspéldányok, valamint az átvételi elismervények postai küldése, a fennálló postarendszabályok betartásától feltételezetten, portódíjmentességet élvez.

11. §. A rendeltetési helyükre kellő időben nem érkezett kötelesspéldányoknak utólagos beszolgáltatását, vagy a nem teljes, hibás és általában a jelen törvényben megkövetelt kellékeknek meg nem felelő példányoknak kifogástalanokkal való pótlását a M. Nemzeti Múzeum, illetőleg a M. Tud. Akadémia az 5. §-ban a beszolgáltatásra megszabott határidő leteltétől számított három éven belül a mulasztással terhelt féltől postán küldött felszólítás útján megkövetelheti és a felszólítás teljesítésére, annak keltétől számított legalább 30 napi záros határidőt tűz ki.

E felhívás sikertelensége a 12. §-ban megállapított következményeket vonja maga után.

12. §. Kihágást követ el és 100 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki a 11. §-ban megszabott felszólításra, az abban kitűzött záros határidő alatt, a kötelespéldányt be nem szolgáltatja, illetőleg a jelen törvényben megkövetelt kellékeknek meg nem felelő kötelespéldányt kifogástalannal nem pótolja;

2. aki a kötelespéldányokkal együtt beküldendő kimutatásokra nézve a jelen törvény rendelkezéseit megszegi.

A jelen §. 1. pontjában körülírt kihágás elkövetőjét a be nem küldött, vagy nem pótolta példány vételárában is el kell marasztalni az átvételre jogosult Magyar Nemzeti Múzeum, illetőleg Magyar Tudományos Akadémia javára.

13. §. A jelen törvény 12. §-ában említett kihágási ügyekben, úgy a pénzbüntetésre, valamint a be nem küldött vagy nem pótolta kötelespéldány vételárának megfizetésére nézve, az 1880 : XXXVII. t.-c. 40. §-ának 5. pontjához képest a királyi járásbíróságok járnak el.

14. §. A befolyt pénzbüntetés annak a könyvtárnak gyarapítására fordítandó, melynek érdekében az eljárás folyamatba tetetett.

15. §. A nyomdatermékek ama kötelespéldányai, melyek a fennálló törvények és szabályok szerint a sajtóügyi közvádlónak adatnak be, — amennyiben

azokra nézve további nyilvántartás vagy hivatali használat szüksége már nem forog fenn, — a Magyarországon létező vagy létesítendő oly nyilvános múzeumok és könyvtárak gyarapítására fordítandók, melyeket e célból a vallás- és közoktatásügyi miniszter megjelöl.

A sajtóügyi közvádlóhoz érkezett kötelespéldányok kezelésének, őrzésének, átvételének és átadásának módzatait, — valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kijelölt múzeumok és könyvtárak részére való átadás alól a kivételeket az igazságügy és a vallás- és közoktatásügyi miniszterek rendeleti úton alapítják meg.

Egyebekben a jelen törvény nem érinti a fennálló törvények és más jogszabályok ama rendelkezéseit, melyek a nyomdatermékeknek sajtórendészeti célokra szolgáló kötelespéldányaira és a nyomdatermékeknek sajtórendészeti szempontból szükséges nyilvántartására vonatkoznak.

16. §. A fennálló törvények és más jogszabályok ama rendelkezései, melyek a nyomdatermékeknek tudományos célokra szolgáló kötelespéldányairól szólnak, az 1897 : XXXV. t.-c. kivétellel hatályon kívül helyeztetnek.

17. §. A jelen törvény hatálya a ma-

gyar állam egész területére kiterjed, Horvát- és Szlavonországok kivételével.

18. §. Jelen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi és az igazságügyi miniszterek bizatnak meg.

A köteles példányok beküldését és kezelését a V. R. első fejezetében foglalt utasítások szabályozzák.

A kihágás nem sajtójogi bünteselekmény. Forum: járásbíróság.

ANYAGI TÖRVÉNYEK*

* A sajtótörvény 24—31. §-ában foglalt büntettek, vétségek és kihágások a maguk helyén foglaltatván, e részben nincsenek ismételve. — Egyébiránt a főlve anyagi intézkedéseken kívül is fordulhatnak elő kivételesen, a St. 32. §-a szerint sajtó útján elkövethető bünteselekmények.

Általában.

Az 1880 : XXXVII. t.-c. 7. §. A sajtó-törvényt tárgyzó 1848 : XVIII. t.-c. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 15., 16., 18., 19., 20., 24. és 26. §-ai helyébe a büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyv megfelelő intézkedései lépven: az idézett törvénycikk többi szakaszai, a jelen törvény 46. §-ában foglalt változtatással, érvényben maradnak.

Nyomtatvány útján elkövetett büntettek és vétségek eseteiben, az 1848. évi XVIII. t.-c. 13. és 33. §-ai alapján felelősségre vonandó személyekre nézve a büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyveknek a felelősséget tárgyzó mindazon intézkedései, amelyek az 1848 : XVIII. t.-c. 13. és 33. §-aiból folyó felelősséggel ellentétben állanak, nem alkalmazandók.

A St. 63. §-ának 2. bekezdése szerint az 1848 : XVIII. t.-c. idézett 13. és 33. felelősségi §-ai helyett a St.-nek helyébe lépő intézkedéseit, vagyis a St. 32—44. felelősségi szakaszait kell érteni. Az 1. bek. második része helyébe szintén a St.

új intézkedései léptek. A Btk-ben megjelölt ettől eltérő egyes felelősségi rendelkezések tehát nem alkalmazhatók.

Egyebekben e §. változást nem szenvedvén, a *sajtójogi büncselekmények* (büntettek és vétségek) zöme a Btk. megfelelő és e részben külön felsorolt intézkedéseiben foglaltatik.

Ami a szorosan vett *sajtójogi kihágásokat* illeti, ezekről az 1897:XXXIV. t.-c. (Ét.) 15. §-ának 2. pontja rendelkezik úgy, hogy a törvényben megállapított és nyomtatvány útján elkövetett kihágások eseteiben is a sajtóvétségekre szabály gyanánt megállapított esküdttörbíróságok ítélnék. Eszerint tehát helyet foglalnak az anyagi részben a szorosan sajtódeliktum természetével bíró kihágások is, valamint egyes törvényeknek külön anyagi intézkedései, anélkül mégis, hogy ezek az elképzelhető sajtó-büncselekmények egész sorát kimerítenék.

Annak megállapításánál, hogy mit kell *sajtójogi büntetnek, vétségnek vagy kihágásnak* tekinteni, mindenkor a St. 32. §-ának általános rendelkezése határoz. Ennél fogva, ha a sajtótermék a kérdésben forgó büncselekmény *egész tényálladékát* nem meríti ki, sem a St. felelősségi rendszerét, sem a sajtóvétségek hatásköri szabályait nem lehet alkalmazni. Az ilyen eseteket a közönséges büntető törvények szerint kell kezelni.

A St. 31. §-ának büncselekményei közt egyenesen fordulnak elő sajtójogi és nem-sajtójogi esetek. L. ugyanott a jegyzetet.

Büntettek és vétségek.

1. A felségsértés.

Btk. 134. §. Aki gyülekezeten nyilvánosan szóval, vagy aki irat, nyomtatvány, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által, a felségsértés elkövetésére egyenes felhívást intéz, — amennyiben az irat vagy nyomtatvány, vagy képes ábrázolat tartalmát, illetőleg jelentését tudta: öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal, — a 127. §. 1. vagy 2. pontjában meghatározott felségsértés elkövetésére irányzott egyenes felhívás esetében azonban, öt évtől tíz évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

Ha a felhívás teljesen sikertelen maradt: a büntetés öt évi államfogházat nem haladhat túl.

A felségsértés meghatározása a Btk. 126. és 127. §-aiban van.

2. A király és királyi háztagjainak megsértése.

A Btk. 140. §-a helyébe lépett; az 1913:XXXIV. t.-c. 2. §-a. Aki a király ellen sértést követ el, vagy a király tényeit sértő módon bírálja, vétség miatt két évig terjedhető fogházzal,

a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésével és hivatalvesztéssel büntetendő.

Aki az előbbi bekezdésben meghatározott eselekményt nyomtatvány útján vagy pedig irat vagy képes ábrázolat közszemlére tételével vagy nyilvánosan szóval követi el, vétség miatt három évig terjedhető fogházzal, négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, továbbá a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésével és hivatalvesztéssel büntetendő.

Btk. 141. §. (Második bekezdés.) Aki a királyi ház valamelyik tagja ellen sértést követ el, vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal, ha pedig a sértést irat, nyomtatvány, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által követi el: két évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

3. A hűtlenség.

Btk. 146. §. A hűtlenség büntettét követi el és tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő: akinek a hivatalánál vagy különös megbízatásánál fogva, a magyar államnak vagy az osztrák-magyar monarchia másik államának biztonságát, vagy más fontos

érdekeit illető titkos okirat, adat vagy tudósítás birtokába, illetőleg tudomására jutván, azt közvetlenül vagy közvetve az ellenséggel közli.

Ha pedig az okiratot, adatot vagy tudósítást, más hatalom kormányával, nem azon célból közli, hogy az az ellenség tudomására jusson, vagy pedig az ily okirat tartalmát, adatot vagy tudósítást egyébként nyilvánosságra hozza: öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

4. Felhívás hűtlenségre.

Btk. 149. §. A 142., 143. és 144. §-okban meghatározott hűtlenség elkövetésére, a 134. §-ban meghatározott módon intézett nyilvános és egyenes felhívás: öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

5. Felhívás lázadásra.

Btk. 158. §. Aki a jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott eselekmény elkövetésére a 134. §-ban kijelölt módon felhívást intéz vagy terjeszt, ha az, a felhívás folytán követtezett el, vagy kíséreltetett meg: mint felbujtó büntetendő.

Ha pedig a felhívás teljesen eredménytelen maradt: hat hónaptól két évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

6. Felhívás büntett vagy vétség elkövetésére.

Btk. 171. §. Aki valamely gyűlekezeten nyilvánosan, szóval, vagy aki nyomtatvány, irat, képes ábrázolat terjesztése, vagy közszemlére kiállítása által büntett vagy vétség elkövetésére egyenesen felhív, ha a büntett vagy vétség elkövetett, mint felbújtó büntetendő.

Ha pedig a felhívás eredménytelen maradt — amennyiben az a jelen törvény külön rendeletei alá nem esik: két évig terjedhető államfogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

7. Izgatás és lázítás.

Btk. 172. §. Aki a 171. §-ban meghatározott módon a törvény ellen vagy aki a hatóságoknak törvényes hatáskörükben kiadott rendelete, meghagyása, határozata ellen engedetlenségre egyenes felhívást intéz vagy terjeszt: két évig terjedhető államfogházzal és ezer

forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azt: aki a 171. §-ban meghatározott módon valamely osztályt, nemzetiséget vagy hitfelekezetet gyűléltre a másik ellen, égszintén azt is, aki a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgat.

8. A királyság megtámadása.

A Btk. 173. §-a helyébe lépett az 1913: XXXIV. t.-c. 3. §-a. Aki a királyság intézményének megszüntetésére irányuló mozgalmat kezdeményez, szervez vagy vezet vagy ily mozgalomban más módon tevékeny részt vesz, égszintén az, aki nyomtatvány útján vagy pedig irat vagy képes ábrázolat közszemlére tételével vagy nyilvánosan szóval a királyság intézményét politikai cézzattal megtámadja vagy a királyság intézménye ellen lázít, vétséget követ el s öt évig terjedhető államfogházzal és négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, továbbá a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésével és hivatalvesztéssel büntetendő.

9. Büntett és vétség feldicsérése.

Btk. 174. §. Aki a törvény által büntettnak vagy vétségnek nyilvánított cselekményt a 171. §-ban meghatározott módon magasztal, vagy valamely büntett vagy vétség elkövetőjét annak elkövetése miatt azon módon feldicséri vagy nyilvánosan kitünteti, hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

A bünvádi eljárás csak akkor indítható meg, ha a cselekmény elkövetése után három hó alatt a bíróságnál jelentetett.

10. Vallás elleni vétség.

Btk. 190. §. Aki a 171. §-ban meghatározott módon isten ellen intézett gyalázó kifejezések által közbotrányt okoz, aki az állam által elismert vallás szertartását erőszakkal megakadályozza vagy megzavarja: vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

A kísérlet büntetendő.

11. Szemérem elleni vétség.

Btk. 248. §. Aki fajtalanságot tartalmazó iratot, nyomtatványt vagy képes ábrázolatot nyilvános helyen ki-

állít, árul vagy terjeszt: a szemérem elleni vétséget követi el, és három hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az irat, nyomtatvány vagy képes ábrázolat szerzője, készítője, nyomtatója, ha ennek többszörözése, terjesztése vagy nyilvános helyen kiállítása az ő tudtával történik: hat hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E szakaszt a St. 48. §-a a kir. törvényszékek hatáskörébe utalta a korábbi, amúgy is vitás esküdtbíróági és járásbíróági hatáskörből. Mégis a szakasz második bekezdése mint szorosan vett sajtóvétség a St. 32. §-ánál fogva a St. felelősségi rendszere alatt maradt.

A korábbi bírói gyakorlat e §. első bekezdése esetében közvetlenül az ott megjelölt kiállítót, árulót és terjesztőt vonta felelősségre abban az esetben, ha a nyomtatvány tartalmát tudta és az ily alapon bevádolt egyén sajtójogilag nem volt felelős, vagyis nem volt szerző, szerkesztő és kiadó. Az utóbbiakat azonban ugyane §. 2. bekezdése alapján a sajtójogi fokozatos felelősség szerint vonták felelősségre, de e sajtójogi felelősség mellett is megállott az I. bekezdésben megjelölt terjesztő személyek üldözése. (C. 1892 : 10,146. sz., 1895 : 11,872. sz., 1896 : 5. sz., 1897 : 8826. sz.)

A szeméremértő nyomtatványok és képek nyilvános helyén való kitételének eltiltásáról l. az életben maradt belügyminiszteri 1897 : 40.003. sz. rendelet. Ha vádlott ellen a vád nem mint nyomtatványok szerzője, kiadója vagy nyomtatója ellen emeltetett amiatt, mert azon nyomtatványoknak terjesztése az ő tudtával történt, hanem azért, mert azokat ő maga terjesztette, ezen cselekmény elbírálása az 1897 : XXXIV. t.-c. 18. §-ának I. 5. pontja szerint a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik. — A Btk. 248. §-ában említett fajtalanság ismérve: az érzékiség, a buja képzetek és kéjvágy felkeltésére alkalmas tartalom. — A Btk. 248. §. 1. bekezdésében foglalt körülírásnak a nyilvánosságot illetően intézkedő része csak a kiállításra vonatkozik és nem az árulásra vagy terjesztésre. (Budapesti kir. tábla 1900 : 201. sz. a.)

A St. 48. §-a csak a Btk. 248. §-ába ütköző cselekményeknek adott új fórumot a kir. törvényszékben, máskülönben pedig a felelősség kérdését nem érintette. Erészben tehát a korábbi bírósági gyakorlat félretéve még nincs.

A fajtalan közlemények forgalmának elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi megállapodás szövege az 1912 : L. t.-c.-ben foglaltatik.

12. Rágalmazás és becsületsértés.

Btk. 258. §. A rágalmazás vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető

fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: aki valakiről, többek jelenlétében, vagy több, habár nem együtt levő személy előtt, olyan tényről állít, mely valóságában esetében az ellen, akiről állítatott, a büntető eljárás megindításának okát képezné, vagy azt a közmegegyezésnek tenné ki.

Btk. 259. §. Egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a rágalmazás: ha a rágalmazó állítását nyomtatvány vagy nyilvánosan kiállított képes ábrázolat által tette közzé vagy terjesztette.

Btk. 261. §. Aki más ellen meggyalázó kifejezést használ, vagy meggyalázó cselekményt követ el, — amennyiben a 258. §. esete fenn nem forog; a becsületsértés vétségét követi el és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel, — ha pedig a meggyalázó kifejezést a 259. §-ban megjelölt módon tette közzé, vagy terjesztette: három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a cselekmény testi sértést képez: az arról rendelkező törvény lesz alkalmazandó.

Btk. 262. §. A törvény által alkotott

testületek, hatóságok, vagy azok küldöttjei, tagjai ellen, habár nem nyomtatvány által elkövetett nyilvános rágalmaság vagy becsületsértés: egy évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Btk. 277. §. Rágalmazás és becsületsértés miatti elítélés esetében, a sértett félnek kívánatára megrendelendő: hogy az ítélet egész terjedelmében, indokaival együtt, az elítéltnak költségére azon vidéknek, hol a büntetendő cselekmény elkövetett, valamelyik lapjában, és ha ott lap nem jelenik meg, a sértett fél által megjelölt belföldi lapban tétessék közzé.

Ezen kívánság a tárgyalás folyamata alatt fejezendő ki.

Ha pedig a büntetendő cselekmény időszaki nyomtatványban követtetett el: az ítélet indokaival együtt, ugyanazon nyomtatványnak, a jogérvényes ítélet kihirdetése vagy kézbesítése után megjelenő első száma elején teendő közzé.

A 277. §. rendelkezéseit a sajtó útján elkövetett rágalmaság és becsületsértés esetében a St. 43. §-ában foglalt módosításokkal kell alkalmazni.

Lásd még a valóság bizonyítékainak rövidebb idő alatt való előterjesztéssel a St. 53. §-át.

Bírói gyakorlat. Több rágalmaság vagy becsületsértés

sértő állításnak egy írás, vagy egy nyomtatvány folyamában való használata nem teszi egyé vagy egységessé a külön-külön elemei szerint meghatározott több külön cselekménnyel való gyanúsítást, illetőleg vádolást.

Az egy és ugyanazon nyomtatványban, habár többszörösen elkövetett rágalmaság is, mint egy elhatározás kifolyása, csak egyszer vétethetik beszámítás alá. (Dtár VII. 286.) — Egy közleményben a vádló írói és egyéni becsületének megtagadása egy cselekmény. (C. 1905 : 3057. sz.) — Különböző időben, különböző cím alatt megjelent nyomtatványban elkövetett vétségek: anyagi halmazat. (C. 1912 : 1405. sz.) — Egyazon hirdetménynek különböző lapszámokban való közzététele: anyagi halmazat. (C. 1908 : 6754. sz.)

Nyomban viszonzott becsületsértés nyomtatványban idő és helyi távolság következtében nincs. (C. 1907 : 710. sz. és 1913 : 4153. sz.)

A vádlott a nyomtatványt nemcsak kinyomatta és nemcsak hogy periratként (emlékirat) a bírósági ügyiratokhoz csatolta, hanem mindazokkal a bírakkal és hatóságokkal is közölte, akik peres ügyében eljárni hívatva vannak. Mint-hogy eszerint a vád tárgyává tett rágalmaság nyomtatványban foglaltatik s a vádlott ezt a nyomtatványt terjesztette is és minthogy ezzel szemben a vádlottnak az a cselekménye, hogy a nyomtatványnak egy példányát a bírósági iratokhoz csatolta, azért nem külön büncselekmény, mivel ez a ténykedése a nyomtatvány terjeszté-

sének tágabb fogalmába beolvad: ennél fogva nyomtatvány útján elküvetett rágalmaszás jelenségei mutatkoznak, ennek elbírálására pedig az esküdtbíróságoknak hatáskörébe tartozik. (C. 1913 : 6630. sz.)

13. Titok tiltott fölfedezése.

Btk. 327. §. Aki másnak szóló levelet, lepecsételt iratot vagy távsürgönyt tudva jogosítlanul felbont; úgy szintén, aki másnak szóló, habár be nem pecsételt levél vagy távsürgöny birtokába helyezi magát avégett, hogy annak tartalmát megtudja vagy azt hasonló célból másnak jogtalanul átadja: vétséget követ el és nyolc napig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig a fentebbi módon tudomására jutott titkot közzéteszi vagy azt a levél, irat vagy távsürgöny küldőjének, vagy a címzettnek károsítására használja fel: három hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg.

Btk. 328. §. Azon közhivatalnok, ügyvéd, orvos, sebész, gyógyszerész, szülésznő, aki valamely család vagy

személy jó hírnevét veszélyeztető és hivatalánál, állásánál vagy foglalkozásánál fogva megtudott, vagy reá bízott titkot alapos ok nélkül, másnak felfedez: vétséget követ el, s a sértett fél indítványára, három hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen intézkedés kiterjed a fenn megjelölt személyek segédeire is.

Ez a két szakasz, mint sajtójogi delictum csak annyiban jöhet szóba, amennyiben a titok sajtó útján tetetik közzé.

Amennyiben a közhivatalnok által a 328. §. szerint közzétett titkot egyben hivatali titoknak is kell tekinteni és így a tényállásnak a sajtótörvényen kívül álló eleme is van (St. 32. §. 1. bek.) nem sajtójogi, hanem a 479. §. szerint közönséges vétség forog fenn:

Btk. 479. §. Egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő azon közhivatalnok, aki hivatali állásában tudomására jött hivatalos tárgyalást, meghagyást, tudósítást, vagy pedig hivatalos minőségében kezéhez jött iratot, tudva, hogy tartalmuk hivatalos titkot képez, akár az állam, akár magánsók ártalmára, másokkal közöl vagy közzétesz.

14. Fegyveres erő elleni büntett.

Btk. 456. §. Öt évig terjedhető államfogházzal és négyezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az is: aki az osztrák-magyar monarchia fegyveres erejének állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről, az erődök és erősítvények állapotáról, úgyszintén a fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről vagy élelmiszerek holletéről, mennyiségéről, minőségéről vagy szállításáról, miután az ilyenmű közlések már eltiltattak, vagy a közlések minőségéből vagy a fennforgó körülményekből beláthatta, hogy közlése által az állam érdeke sértetik meg, valamely közleményt sajtó útján tesz közzé, amennyiben a közlemény nem a kormány által nyilvánosságra hozott tudósítást tartalmazza.

A szakaszban említett *közlési tilalom* a m. kir. minisztérium 1909. évi 875. sz. rendeletében foglaltatik. (Rend. Társ. 1909. 265. l.)

15. Zárt tárgyalás közzététele büntető ügyben.

Az 1897: XXXIV. t.-c. 20. §-a. Aki a büntetőbíróság előtt a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalást vagy fő-

tárgyalást a hatóság engedélye nélkül bármely módon, egészben vagy részben közzétesz, amennyiben súlyosabban büntetendő cselekmény nem forog fenn, három hónapig terjedhető fogházzal és ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Kivétel a St. 44. §-ában (Rst. 14. §.) foglalt különös mentesség alól, még hív szellemben történt közlés esetében is.

E §. erejét a St. 63. §-a kifejezetten fönntartotta.

Mivel e §. nem különböztet, a »tárgyalás« szó alatt, a vádtanács nem nyilvános ülésén tartott tárgyalást is kell érteni.

I. polgári ügyben a következő pontot, valamint a fiatalkorúakról szóló 1913: VII. t.-c. 13. §-ában foglalt közlési tilalmat alább.

16. Tilos közlések polgári és fegyelmi ügyekben.

Az 1912: LIV. t.-c. 96. §-a. Amennyiben súlyosabban büntetendő cselekmény nem forog fenn, vétséget követ el és három hónapig terjedhető fogházzal és ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az is, aki a hatóság engedelmével nélkül:

1. polgári vagy fegyelmi bíróság előtt a nyilvánosság kizárásával tartott tár-

gyalást bármely módon, egészen vagy részben közléses;

2. bűnvádi vagy fegyelmi ügyben, továbbá a polgári bíróság előtt megindított házassági, születés törvényességének megtámadása iránti, kiskorúság meghosszabítása, gondnokság alá helyezés és az atyai hatalom gyakorlatának megszüntetése, elmeegógyintézetbe vagy kórházi elmebetegosztályba felvétel vagy onnan elbocsátás iránti ügyben beadványt vagy hatósági iratot, amelyet a hatóság nyilvánosságra nem hozott, egészen vagy részben közléses.

Hogy az engedelem megadására mely hatóság hivatott, azt általános rendelettel az igazságügyminiszter határozza meg.

Ez a §. a határozatoknak jogi szaklapban, jogi vagy tudományos gyűjteményben vagy hasonló célú más nyomtatványban közzétételére nem alkalmazható, feltéve, hogy a közzétételben a felek neve kezdőbetűikkel sincs felismerhetővé téve.

E §. erejét a St. 63. §-a kifejezetten fönntartotta.

L. e mű végén a V. R.-et az engedély módjára nézve.

17. Kivándorlásra csábítás.

Az 1909: II. t.-c. 37. §-a. Aki a kivándorlás előmozdítása céljából valótlanúságot terjeszt, vagy bármely más módon kivándorlásra csábít, vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki kivándorlásban e törvény által korlátozott személyt (2. §.) csábít kivándorlásra, úgyszintén aki valamely gyülekezeten szóval, nyomtatvány útján, nyomtatvány, irat, vagy képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által kivándorlásra csábít, vétség miatt hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal és 1000 K-tól 4000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki az előbbi bekezdésben megjelölt cselekményt üzletszerűen követi el, vagy ha azt a cselekményt oly egyén követi el, aki a jelen törvény alapján büntett vagy vétség miatt már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még nem telt el, büntett miatt öt évig terjedhető börtömmel és 2000 K-tól 8000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Változtatlanul életben maradt a St. 63. §. általános rendelkezése következtében.

Ez a törvény a korábbi 1903: IV. t.-c. helyébe lépett.

A szövegezés a min. indokok szerint úgy van tartva, hogy a nyomtatvány útján elkövetett csábítás miatt mind az 1848: XVIII. t.-c.-ben foglalt felelősségi rendszer szerint felelős személy, mind a felelősségi rendszeren kívül álló, tudatosan közreműködő *terjesztő* is sújtassék.

A hatáskörrel l. alább a 49. §. után a jegyzet.

18. Tilos kivándorlási hirdetés.

Az 1909: II. t.-c. 38. §-a. Aki a jelen törvény szerint szükséges belügyminiszteri engedély (6. §.) vagy jóváhagyás (7. §. utolsó bekezdése) nélkül kivándorlót szállít, vagy ily szállítást közvetít, vagy aki nem engedélyezett kivándorlási üzletkörére vonatkozó hirdetményeket vagy közleményeket nyomtatvány útján közzé tesz, vagy bármely más módon terjeszt, vétség miatt hat hónaptól három évig terjedhető fogsázzal és 1000 K-tól 4000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha egy előbbi bekezdésben meghatározott eslekményt az követi el, aki a jelen törvényben meghatározott büntett vagy vétség miatt már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még

el nem telt, büntett miatt öt évig terjedhető börtönnel és 2000 K-tól 8000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyane t.-c. 48. §-a. A 38—44. és a 47. §§. rendelkezései alkalmazandók akkor is, ha az azokban meghatározott büntetettel, vétséget vagy kihágást akár magyar állampolgár, akár külföldi, az e törvény hatályának területén kívül követi el.

(A második bekezdés nem bír sajtójogi vonatkozással.)

Ugyane t.-c. 49. §-a. Az e törvényben meghatározott büntettek és vétségek, valamint a nyomtatvány útján elkövetett kihágások elbírálása a királyi törvényszékek hatáskörébe tartozik, a többi kihágások felett pedig a rendőri büntető bíraskodást stb.

A 47. §. szerint büntett és vétség esetében a hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is ki kell mondani.

A 48. §. kivételes intézkedése lehetőséggé teszi, hogy a külföldön külföldi állampolgár által kiadott nyomtatványok terjesztőit és közszemlére állítóit is üldözzék a hazai bíróságok.

Hatáskör. A 49. §. a kir. törvényszékek hatáskörébe utalja az e törvényben nyomtatvány útján elkövetett kihágásokat, amiből következik, hogy a nyomtatvány (sajtótermék) útján elkövetett

ily büntettek és vétségek változatlanul megmaradtak az *Ét.* 15. §. II. pontja szerint az esküdtbíróvági hatáskörben.

A kihágások a törvény 39–44. §-aiban.

Az 1909 : II. t.-c. 50. §-a ezenkívül külön *lefogalási eljárást* rendel, mely szerint a Bp. szabályaitól eltérőleg a tiltott-, avagy az engedéllyel nem bíró szállító által küldött inkriminálható nyomtatványok lefogalását a közigazgatási hatóság rendeli el. A postán nyitottan szállított ily küldemények lefogalását a postahivatal fogantatítja. E lefogalási eljárást a belügyminiszter 1909. évi 57,000 sz. rendelete szabályozza. (Rend. Tára, 1909 : 1049, 1.)

Egyebekben l. főntebb a 37. §. után a jegyzetet.

Bírói gyakorlat. A 48. §-ban körülírt kihágásért a hirdetmények tartalmazó nyomtatványnak Magyarországon lakó kiadója (t. i. az, aki a közzétételre jogot szerzett) a felelős. A felelős egyén lakhelyének sajtóbíróvági (törvényszék) illetékes. (C. elvi jel. hat. 1908 : 1073. sz.)

Az 1903 : IV. t.-c. 48. §-ába ütköző *sajtó útján* elkövetett kihágás tekintetében a törvény külön felelősséget állapít meg a közzétevő személye iránt és pedig tekintet nélkül arra, hogy ez különben a fokozatosan felelős személyek közé tartozik-e vagy nem. (C. 1906 : 8470. sz.)

Kihágások.

1. A haderő eszközeinek veszélyeztetése.

Kbtk. 33. §. Aki valamely vár vagy erőd, vagy a védelem céljából létesített megerősített tábor fekvéséről, erődítményeiről, vagy ezeknek valamelyik részéről, az illetékes hatóság engedelmének nélkül tervet vagy vázlatot készít, vagy közvétsz, úgyszintén, aki hivatalos őrzet alatt levő ilyen tervet vagy vázlatot magának vagy másnak megszerez, lemásol vagy lemásoltat: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

2. Felhívás pénzbüntetés fedezésére.

Kbtk. 39. §. Aki azon célból, hogy a büntető vagy fegyelmi eljárás folytán pénzbüntetésre ítéltnek büntetése fedeztessék vagy kárpótoltassék, nyomtatvány által vagy valamely gyülekezésen nyilvánosan, szóval gyűjtésre hív fel, vagy a gyűjtésre való felhívást terjeszti, vagy a gyűjtés eredményét ilyen módon közzé teszi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A gyűjtés által bejött pénz vagy érték elkobzandó.

3. Veszélyes fenyegetés.

Kbtk. 41. §. Aki nem zsarolási célból (Btk. 350. §.) valakit gyilkosság, rablás, súlyos testi sértés, gyújtogatás vagy más közveszélyes bűntett elkövetésével, avagy pedig rágalmazó vagy becsületsértő állításnak nyomtatvány útján való közzétételével fenyeget: egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig nem zsarolási célból a fent említett bűntettek elkövetésével valamely vidéknek vagy községnek lakosait fenyegeti: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

4. Hatósági hirdetés megrongálása.

Kbtk. 47. §. Nyolc napig terjedhető elzárással büntetendő, aki a hatóságoknak nyilvánosan közzétett rendeletét vagy hirdetményét, a hatóság megbélyegzése nélkül szándékosan megrongálja, olvashatatlaná teszi vagy leszakítja.

Életben tartotta a St. 63. §-a. Nem sajtójogi kihágás.

A magánhirdetmények s általában a falragaszok büntetését l. St. 29. §. 5. p.

5. Tiltott hirdetés közzététele.

Kbtk. 48. §. Nyolc napig terjedhető elzárással büntetetik: aki tiltott tartalmú hirdetést, annak tiltott voltát tudva, nyilvánosan kikiált vagy közzétesz.

Életben tartotta a St. 63. §-a. Nem sajtójogi kihágás.

6. Vallás elleni kihágás.

Kbtk. 51. §. Aki az állam által elismert valamely hitfelekezet vallásos szertetének tárgyát, a vallásos szertartásra rendelt helyiségen kívül és nem a vallásos szertartás alkalmával, nyilvánosan meggyaláz és azáltal közbotrontyt okoz: nyolc napig terjedhető elzárással büntetendő.

Csak annyiban sajtóvétség, amennyiben a meggyalázás sajtótermékben történik.

Bírói gyakorlat. Nyilvános cáromkodás eme szakasz alapján büntetett. (Bjt. XVII. 362., XXI. 128. és XXV. 192.) Jézus és szűz Mária gyalázása szintén. (Bjt. XIX. 144.) Szent István magyar király emlékének sajtó útján való gyalázása szintén. (Bjt. XXXV. 380.)

7. Értékjegyek utánzása.

A Kbtk. 59. §. helyébe lépett; az 1897: XXXVII. t.-c. 2. §. Aki oly minőségű érmekeket, emlékpénzeket, játékjegyeket, címjegyeket, hirdetéseket, árújegyeket vagy más hasonló tárgyakat készít, melyek felületes megtekintés mellett könnyen forgalomban levő fémpénznek, illetőleg papírpénznek, bélyegjegynek, vagy postajegynek tekinthetők, továbbá, aki forgalomban levő postajegyeket nem bérmentesítési célokra utánoz, valamint az is, aki az ily minőségű tárgyakat nem bérmentesítési célokra forgalomba hozza, kihágást követ el és négyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen §. határozatai külföldi postajegyek tekintetében is alkalmazandók, amennyiben a magyar állam által kiadott postajegyek az illető állam törvénye vagy törvényerejű szerződés szerint a megfelelő esetben büntetőjogi védelemben részesülnek.

Sajtótermékben elkövetve sem sajtójogi, hanem közönséges kihágás.

L. az 1874:15.148 sz. belügyministeri rendeletet.

ELJÁRÁS SAJTÓÜGYEKBEN

1. Hatáskör általában.

Az 1914. évi XIV. t.-c. folytatása.

NEGYEDIK FEJEZET.

Sajtóeljárás.

St. 45. §. *A bünvádi eljárást szabályozó törvényeknek rendelkezéseit a sajtó útján elkövetett bűntettek, vétségek és törvényben meghatározott ily kihágások miatt indított eljárásban az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.*

A rendeletekben és a szabályrendeletekben megállapított kihágások a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartoznak s az ott érvényes eljárási jogszabályok szerint egészen más elbírálás alá esnek. (Min. ind.)

A szorosan vett sajtó útján elkövetett kihágásokat (St. 32. §.) mindig meg kell különböztetni ama sajtórendészeti kihágásoktól is, amelyek a St. 26–31. §-aiban vagy más törvényben foglaltatnak. Ez utóbbiak esnek csak a közönseges felelősségi és eljárási szabályok, valamint a járásbíróság hatásköre alá. L. még Ét. 18. §. IV. 1. pont.

A *fiatalkorúak* ellen folyó eljárás esetében a kivételes sajtójogi hatáskorról az 1913 : VII. t.-c. 56. §-a intézkedik. L. alább a 155. lapon.

A *háborús intézkedések* esetében alkalmazandó kivételes jogállapotról lásd fentebb a 81. és köv. lapot.

2. Esküdthírosági hatáskör.

1897 : XXXIV. t.-c. (Ét.) 15. §. Az esküdthíroságok előtt tartandó meg a főtárgyalás: (I. rész kihagyva.)

II. A nyomtatvány útján (1878 : V. t.-c. 63. §.) elkövetett bűntettek vagy vétségek, úgyszintén a törvényben megállapított és nyomtatvány útján elkövetett kihágások eseteiben kivéve a 16. §-ban és 17. §. 2. pontjában felvett eseteket.

Az I. pont 1., 2., 3. és 4. pontjaiban foglalt bűntettek, valamint a II. pontban felsorolt bűntettek és vétségek eseteiben a kir. ítélőtáblák székhelyén működő esküdthíroságok járnak el, melyeknek kivételes, illetőleg sajtóbíróági területköre a székhelyen levő királyi ítélőtábla kerületére terjed ki. (L. St. 46. §-át a —. lap.)

16. §. A nyomtatvány útján elkövetett és az 1878 : V. t.-c. 259. és 261. §-ai szerint büntetendő rágalmozás és be-

csületsértés a kir. törvényszék hatásköréhez tartozik.

Ha azonban a rágalmozás vagy becsületsértés az 1878 : V. t.-c. 262. és 461. §-aiban meghatározott személyek vagy nyilvános számadásra kötelezett vállalat igazgatója és tisztviselője ellen avagy közmegebiztatásban eljáró ellen, és pedig az utóbbinak hivatalos tetteire vonatkozólag volt elkövetve, az esküdthíroság ítélt.

Azokban az esetekben, melyekben az 1878 : V. t.-c. 261. §-a a valódiság bizonyítását kizárja, a nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vagy becsületsértés mindig a királyi törvényszék hatáskörébe tartozik.

Az idézett Btk. 262. és 461. §-ok:

Btk. 262. §. A törvény által alkotott testületek, hatóságok, vagy azok küldöttségei, tagjai ellen, habár nem nyomtatvány által elkövetett nyilvános rágalmozás, vagy becsületsértés: egy évig terjedhető fogsággal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Btk. 461. §. Közhivatalnokoknak tekintendők azok, kik az állam közigazgatási vagy igazságszolgáltatási vagy valamely törvényhatóság, vagy község hatósági teendőjének teljesítésére hivataluknál, szolgálatuknál, vagy különös megbízatauknál fogva kötelezve; úgyszintén azok is, akik az állam, törvényhatóság, vagy a község

által közvetlenül kezelt közalapítványoknál, kórháznál, tébolydánál mint felügyelők, orvosok, hivatalnokok vagy szolgák vannak alkalmazva.

A királyi közbírók szintén közhivatalnokoknak tekintetnek.

A bírói gyakorlatban a 461. §. büntető alkalmazásánál a következő megállapítások fordulnak elő:

Közhivatalnok: Az államrendőrség tagja. A fölesketett magánuradalmi erdőőr. Az iskolaszéki gondnok. A szerződéses postamester. A hatóságilag kirendelt zárgondnok. A postamester által alkalmazott kezelő kiadó. A postahivatalnokok. A bírósági díjnokok, még ha nincsenek is fölesketve. A nyugalmazott bíró, de csak akkor, ha a rágalmozó állítás korábbi hivatalbeli kötelességeire vonatkozik.

Közmegbízattal bír: a r. kath. plébános, a hitoktató.

St. 46. §. *Sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsületsértés esetében, ha az eljárásra az 1897: XXXIV. t.-c. 16. §-ának második bekezdése szerint esküdtbíróság van hivatva, az idézett törvény-cikk 15. §-ának utolsó bekezdésében a kir. ítélőtábla székhelyén működő esküdtbíróság illetékességének kizárólagosságáról foglalt rendelkezés nem nyer alkalmazást, hanem ilyen esetben az az esküdtbíróság*

jár el, amely az 1896: XXXIII. t.-c. (Bp.) 562. és 563. §-a szerint illetékes.

Az illetékes esküdtbíróság mellett működő vádlanács azonban a kir. ügyesség indítványára az ily ügyet közérdekből a kir. ítélőtábla székhelyén működő esküdtbírósághoz teheti át.

E tárgyban csupán az áttételt elrendelő végzés ellen van helye felfolyamodásnak.

A kir. ítélőtábla székhelyén működő esküdtbíróság a hozzá így áttett ügyet illetékesség okából a kir. ítélőtábla kerületében levő más esküdtbírósághoz nem teheti át.

E rendelkezés a rágalmozási és becsületsértési sajtó-vadokban általában megszüntette a korábbi kivételes fórumot, mégis a politikai jellegű sajtópereket továbbra is a kir. ítélőtáblák székhelyein működő esküdtbíróságnak tartja fenn. (Min. ind.)

Lásd V. R.-et.

3. A kir. törvényszék hatásköre.

Az 1897: XXXIV. t.-c. 17. §. A királyi törvényszékek hatásköréhez tartoznak:

1. azok a büntettek, melyek a 15. §.

szerint az esküdtbíróságok hatásköréhez utasítva nincsenek;

2. az esküdtbírósnak bűnösséget megállapító ítéletével már sujtott elmeműnek (1848 : XVIII. t.-c. 27. §.) újra közlése vagy árulása által elkövetett büntettek, vétségek és kihágások;

3. az 1878 : V. t.-c. 258., 260., 261. és 262. §-ában meghatározott vétségeknek azok az esetei, melyekben az eljárás a büntetőtörvénykönyv 269—272. §-ai értelmében hivatalból indítandó meg;

4. azok a vétségek, melyek a 18. §. szerint a királyi járásbíróságok hatásköréhez utasítva nincsenek.

Az 1878 : V. t.-c. második részének I., II., III., IV. és XI. fejezetében körülírt büntettek és vétségek, amennyiben ezen §. értelmében a királyi törvényszékek elé vannak utasítva, a királyi ítélőtáblák székhelyén levő királyi törvényszékeknek, Budapesten a budapesti királyi büntető törvényszéknek kivételes hatáskörébe tartoznak.

A budapesti királyi büntető törvényszéknek az 1887 : XXVI. t.-c. 4. §-ában, illetőleg az 1895 : XLIV. t.-c. 1. §-ában megállapított kizárólagos hatásköre érintetlen marad.

St. 47. §. *A sajtó útján a közszemérem ellen elkövetett és az 1878 : V. t.-c. 248. §-a szerint büntetendő vétség a kir. törvényszék hatásköréhez tartozik.*

Az Éti. 17. §. 2. pontjában zárójel közt idézett 1848 : XVIII. t.-c. 27. §. helyett az új St. 63. §. 2. bekezdése értelmében az új St. 24. §. 3. pontját és a 25. §. 2. pontját kell érteni. A St. 31. §. szerint a törvényszéki fórum változatlan.

A közszemérem elleni vétségre nézve l. még fentebb a 108. lapot.

Objektív elkövetés esetében (Btk. 63. §.) szintén a kir. törvényszék bír hatáskörrel. L. alább a 151. lapot.

4. Az illetékesség.

1896 : XXXIII. t.-c. (Bp.) 561. §. A jelen törvény rendelkezései a nyomtatvány (1878. évi V. t.-c. 63. §.) útján elkövetett büntett vagy vétség miatt indított eljárásban az alábbi módosításokkal alkalmazandók.

562. §. Az eljárásra az a sajtóbíróság illetékes, melynek területén a nyomtatvány készült, ha pedig a nyomtatvány készültének helye ismeretlen, vagy a magyar állam területén kívül fekszik, az a sajtóbíróság, melynek területén a nyomtatványért felelős egyén lakik vagy tartózkodik.

Ha mind a nyomtatvány készültének helye, mind a felelős személynek lakó-, illetőleg tartózkodóhelye ismeretlenek, vagy a magyar állam területén kívül esnek, az a sajtóbíróság illetékes, melynek területén a vád tárgyává tett nyomtatványt forgalomba hozták.

563. §. Több egyenlően illetékes sajtóbíróság közt a megelőzés (16. §.) dönt.

Mindazáltal, ha a kir. ügyészség a vádirat benyújtása előtt indítványozza, köteles a terheltnek lakó- vagy tartózkodó-helye szerint illetékes sajtóbíróság az eljárás folytatását a nyomtatvány készültének helye szerint illetékes sajtóbíróságnak átengedni.

A magánvádlnak vagy a terheltnek a fennebb megjelölt időpontig előterjesztett kérelmére, a terheltnek lakó- vagy tartózkodó-helye szerint illetékes sajtóbíróság elrendelheti az ügy áttételét.

A. nyomtatvány készültének helye szerint illetékes sajtóbíróság a hozzá áttett ügyet vissza nem utasíthatja.

564. §. A nyomtatvány útján elkövetett büntettek és vétségekre nézve a közvádló teendőit a sajtóbíróságnak egész területén az e bíróság székhelyén levő kir. ügyészség végzi.

A nyomtatvány fogalmát a St. 2. §-ban foglalt sajtótermék fogalmával kell helyettesíteni (St. 63. §.)

5. Eljárási szabályok.

(A sajtótörvény szövege szerint.)

Elévülés.

St. 48. §. Az eljárás megindítása elévül időszaki lapban elkövetett büntett, vétség vagy bármely sajtótermékben elkövetett kihágás miatt a terjesztés megkezdésétől számított hat hónap alatt, nem időszaki lapban sajtó útján elkövetett büntett vagy vétség miatt pedig a terjesztés megkezdésétől számított két év alatt.

Ez a rendelkezés az 1878 : V. t.-c. 112. §-ában és az 1879 : XL. t.-c. 12. §-ában a magánindítvány előterjesztésének határidejére nézve foglalt rendelkezések hatályát nem érinti.

Ha a felelősségre vonható személyek bármelyike ellen az első bekezdésben meg szabott idő alatt eljárást tesznek folyamatba, azt bármely más felelős személy ellenében ezen idő elteltével is az elévülési határidőn belül folytatni lehet.

E §. utolsó bekezdése már a Rst. idejében ki-fejlődött bírósági gyakorlatot fogadta el alapul. A függőben maradó felelős személyekkel a kér-dést úgy oldja meg, hogy bármely felelős személy ellen az eljárás megindítására nyitva álló idő el-teltével is folytatni lehet az eljárást, ha ez alatt az idő alatt a felelősségre vonható személyek bár-melyike ellen eljárást tettek folyamatba. Ezt a megoldást a fokozatos felelősség rendszerének jogi természetű okolja meg. Az ellenkező megol-dás mellett a fokozat alacsonyabb fokán álló sze-mély a bűncselekmény magaravállalásával a legtöbb esetben megakadályozhatná, hogy kellő időben indítsanak eljárást az elsősorban felelős személy ellen. (Min. ind.)

Az *elévülés* egyéb tekintetben, ha t. i. az eljá-rás e §. értelmében idejében megindult, a Btk. és Kbt. általános elévülési szabályai után iga-zodik.

Időszaki nyomtatványoknál a felelős szer-kesztő mint a sajtótörvény szerint felelős sze-mélyek egyike rendesen tudva levén, az indít-vány már akkor előterjeszthető, amikor a sértett a sajtóközlemény közzétételéről tudomást szerez a magánindítványra szolgáló három havi határidő ettől számítandó. (C. 1913:4157. sz.).

Előzetes lefoglalás.

St. 49. §. *Az előzetes lefoglalásra a Bp. 567. és 568. §-ai az alábbi változtatással továbbra is érvényben maradnak.*

Az előzetes lefoglalást, ha lehetséges, a sajtótermékeknek a bűncselekményt tartal-mazó részére kell korlátozni.

A lefoglalás elrendeléséről a vád kép-ciselőin kívül haladéktalanul értesíteni kell a kiadót s a nyomdának vagy más többszö-rösítő vállalatnak tulajdonosát, ha a ma-gyar szent korona országainak területén laknak, továbbá amennyiben ismeretes, a szerzőt időszaki lapoknál ezenfelül a szer-kesztőt.

Felfolyamodás esetében az iratokat hu-szonnégy órán belül a vádtanács elé kell ter-jeszteni, amely újabb huszonnégy óra alatt a felfolyamodást nem nyilvános ülésben elintézni köteles. Ezen az ülésen a kir. ügyész, úgyszintén a harmadik bekezdésben említett személyek és képviselőik felszólal-hatnak.

Ha a vádtanács az előzetes lefoglalást megszüntette, úgyszintén ha a lefoglalás a

Bp. 568. §-a szerint hatályát veszítette, az időszaki lap kiadója a lefoglalás következtében szenvedett kimutatható tényleges kárának megtérítését igényelheti. Ebben az esetben a Bp. 579–582. és 584–588. §-ait megfelelően alkalmazni kell.

Bp. 567. §. Valamely nyomtatvány büntettet vagy vétséget megállapító tartalma miatt a feljelentés megtétele után vagy ezzel egyidejűleg csak a vádló indítványára foglalható le.

A lefoglalás elrendelésére és fogantatására rendszerint az illetékes vizsgálóbíró (565. §.) vagy sajtóbíró (562. §.), ha azonban a késedelem veszéllyel járna, bármely vizsgálóbíró vagy járásbíró is jogosítva van.

A lefoglalás kiterjed a nyomtatvány-
nak mind forgalomba hozott, mind postának vagy szállító-intézetnek átadott, mind végre a szerkesztőnél, a kiadónál, a nyomdásznál vagy más egyénél készletben levő példányaira. Kiterjeszthető továbbá a nyomtatvány előállítására szolgált mintára, metszetre és más sokszorosító készülékekre.

A minta lefoglalását a kiszedett szöveg betűinek szétszedése is pótolhatja.

A postaküldemények, köztük a sajtótermékek

lefoglalási eljárását az 1906:34.662. sz. kereskedelemügyi min. rendelet szabályozza. (L. Igazságügyi Közlöny XV. 3. sz. 89. l.).

Lásd még a V. R. ötödik fejezete.

Bp. 568. §. A vádló a lefoglalástól számított nyolc nap alatt köteles a lefoglalt nyomtatványra vonatkozó vizsgálat elrendelése iránt indítványt tenni, amennyiben ezt még meg nem tette volna.

Ellenkező esetben a lefoglalás hatályát veszti és a lefoglalt nyomtatvány és sokszorosító készülék kiadandók.

Ha a vádló elejti a vádat, a vizsgálóbíró a lefoglalást megszünteti.

Vizsgálati fogság.

St. 50. §. A sajtó útján elkövetett vétségek miatt előzetes letartóztatás vagy vizsgálati fogság csak külföldiek ellen, valamint tekintet nélkül az állampolgárságra akkor rendelhető el, ha a Bp. 141. §-ának 2. vagy 3. pontját kell alkalmazni vagy ha a vádlott a fő tárgyaláson bírói idézés dacára elfogadható ok nélkül nem jelent meg.

Megszorítás a Bp. letartóztatási és vizsgálati fogságban intézkedéseinek.

Az idézett törvényszakasz szövege:

Bp. 141. §. Előzetes letartóztatás rendelhető el (az 1. pont kimarad);

2. ha a terhelt megszökött, vagy avval a céllal, hogy magát a bünvádi eljárás elől elvonja, elrejtőzött és utóbb a hatóságnál önként nem jelentkezett; továbbá ha bizonyíték forog fenn arra nézve, hogy a terhelt a szökésre előkészületeket tett; végre ha megszökésétől azért, mert állandó tartózkodóhelye vagy rendes keresetforrása nincs, vagy mert ismeretlen és magát igazolni nem tudja, vagy az alkalmazandó büntetésnek előrelátható nagyságánál fogva alaposan lehet tartani;

3. ha bizonyíték forog fenn arra nézve, hogy a terhelt valamely tettestársát, részest, orgazdát, bűnpártolót vagy tanút hamis vallomás tételére vagy a vallomás megtagadására, illetőleg szakértőt hamis véleményadásra bírni, vagy a büncselekmény nyomaint megsemmisíteni, megváltoztatni vagy elrejtteni törekedett vagy törekszik.

Vizsgálat.

St. 51. §. *Sajtóügyekben az eljárást soron kívül kell folytatni.*

A Bp. 103. §-ában felsorolt esetekben a főtárgyalást vizsgálatnak kell megelőznie; más esetekben a vizsgálat nem kötelező. A Bp. 565. §-ának 1. bekezdése hatályát veszti.

A §. 2. bekezdésében idézett:

Bp. 103. §. Vizsgálatnak kell megelőzni a főtárgyalás elrendelését:

1. oly büntető esetében, melyekre a törvény halál- vagy életfogytig tartó fegyházbüntetést rendel; 2. öt évet meghaladó, határozott tartamú szabadság-vesztésbüntetéssel büntetendő esetelemények esetében, kivéve, ha tottenkapás forog fenn, vagy bűnösségéről a terhelt a nyomozás adataival teljes összhangzásban álló beismertést tett; 3. a törvényszék elé utalt más büncselekmények és a 2. pontban felsorolt kivételek esetében: a) ha a kir. ügyészség indítványozza; b) ha a vádat egyedül magánvádoló képviseli; c) ha a terhelt oly körülményekre hivatkozik, melyek kiderítése vagy megállapítása céljából a vizsgálat a védelem előkészítése végett kívánatos; d) ha a vádtanács más okból szükségesnek látja.

A Bp. 565. §. eltörölt 1. bek.: «A tárgyalás elrendelését vizsgálatnak kell megelőznie.» Ezzel a kötelező vizsgálat intézménye, kivéve a Bp. 103. §. eseteit, a sajtóperekben eszik.

Bp. 565. §. 2. bekezdése:

A vizsgálatot bármely törvényszéknek vizsgálóbírája, kire nézve az 562. §-ban meghatározott körülmények valamelyike fennforog, elrendelheti és teljesítheti. Köteles azonban a vizsgálat elrendeléséről az illetékes sajtóbíróság vádtanácsát haladékok nélkül értesíteni.

A vádtanács a vizsgálat teljesítését a sajtó-

bíróság vizsgálóbírájának tarthatja fenn, vagy meghatározhatja, hogy azt a területén működő melyik vizsgálóbíró teljesítse vagy folytassa.

Bp. 566. §. A vád tárgyává tett nyomtatvány a vizsgálat elrendelése iránti indítványhoz csatolandó, vagy abban a cím, a megjelenés ideje és helye szerint tözetesen megjelölendő.

Ezenfelül a vádló köteles idézni a nyomtatványnak ama részeit, melyekre vádját alapítja. (Bp. 567., 568. §-ai főnnebb a 140. lapon).

Bp. 569. §. A vizsgálóbíró intézkedése ellen megengedett panasz és felfolyamodás felett annak a törvényszéknek vádtanácsa határoz, mely mellett a vizsgálóbíró működik.

Ellenben a vizsgálat folytatása vagy kiegészítése tekintetében, ha erre nézve a vádló és a vizsgálóbíró közt nézeteltérés van, továbbá, a 128. §. első bekezdésében meghatározott eseten kívül, az eljárás megszüntetése, illetőleg a főtárgyalás elrendelése vagy a vádhatározat hozása tárgyában az illetékes sajtóbíróságnak vádtanácsa határoz.

Bp. 570. §. Az 566. §-ban foglalt szabályok a vádiratra nézve is megfelelően alkalmazandók.

Bp. 571. §. (Eltörölve a St. 52. §-ával).

Bp. 572. §. A terhelt a vádirat ellen beadható kifogásokban (256., 257. §§.) is megnevezheti azt, kinek felelősségre vonása az ő ellene indított eljárás megszüntetését vonja maga után.

Közvetlen idézés a főtárgyalásra csak a vád alapjául szolgáló nyomtatvány szerzője ellen rendelhető el.

Bp. 573. §. A nyomtatvány útján elkövetett büntett vagy vétség tekintetében a főtárgyalás, a XIX. fejezetben meghatározott rendelkezések értelmében, esküdttörvény előtt tartandó.

Az 574. §. sajtóügyekben hatályon kívül helyezve.

Az 575. §-t l. alább a 156. lapon.

Vádeljárás.

St. 52. §. *A Bp. 254., 256. és 268. §-ait a sajtó útján elkövetett bűncselekmények esetében is alkalmazni kell; még pedig akkor is, ha a vádat magánvádló képviseli. A Bp. 276—278. §-ait e rendelkezés nem érinti. A Bp. 571. §-a hatályát veszti.*

A Bp. itt idézett, máskülönben nem sajtójogi szakaszai a vádeljárás egyes mozzanatairól rendelkeznek.

Valódiság bizonyítása.

St. 53. §. *Ha valamelyik fél a valódiság bizonyítását kívánja, ez iránt az előterjesztést legkésőbb a vádirat közlésétől számított nyolc nap alatt köteles megtenni. A valódiság bizonyítása iránt később előterjesztett indítványt a bíróság figyelembe nem veheti.*

Ugyanez alatt a határidő alatt köteles a fél bizonyítékait előterjeszteni.

Az ellenbizonyítékok előterjesztésére a bíróság nyolc napi határidőt szab.

Az állítás vagy kifejezés valódiságának bizonyítására vonatkozólag az 1878 : V. t.-c. 264. §-ának 3. pontjában foglalt tilalom nem terjed ki arra az esetre, ha az állított tényre nézve a közigazgatási hatóság fegyelmi eljárásában hozott felmentő ítéletet vagy megszüntető határozatot.

A valódiság bizonyításának időbeli korlátokhoz kötését a korábbi hasonló eljárások mérték-telen elhúzódása indokolta.

Az utolsó bekezdés tulajdonképpen a Btk. vité 264. §. 3. pontjának magyarázata, amennyiben a bizonyítási tilalom eseteiből a fölmentő és megszüntető fegyelmi határozatokat véggépp kivette. Ezzel a valódiság bizonyításának szabadsága tágult.

St. 54. §. *A vád alá helyező végzésben a vádtanács, ha pedig ily végzést nem hoztak, az idézésben az esküdtbírószági vagy a törvényszéki főtárgyalás elnöke megnevezi az összes tanukat és szakértőket, akik a főtárgyalásra megidézendők.*

A vádtanács végzésében vagy a főtárgyalásra kibocsátott idézésben meg nem jelölt bizonyítékokon kívül más bizonyítékok beszerzését, különösen tanúk kihallgatását a felek az 53. §-ban meghatározott idő elteltével és különösen a főtárgyaláson csak akkor kérhetik, ha emiatt a főtárgyalást elnapolni nem kell vagy ha azt az eljárás előző szakában eredménytelenül kérték, vagy végül, ha igazolják, hogy a kérdéses bizonyítékokat előbb nem ismerhették.

A k. ig. biz. átszövegezése.

Minthogy az előzetes és a közbeni eljárás során a feleknek a bizonyításra irányuló kérelmeit a vizsgálóbíró vagy a vádtanács elutasíthatta, (illetőleg a főtárgyalás elnöke az idézésből lényeges bizonyítékokat kihagyhatott) tehát azok előterjesztésében a feleket esetleg mulasztás nem terheli, a javaslat 54. §-a a főtárgyaláson eljáró bíróság ítélkezésének a modern perrendben nem nélkülözhető szabadsága érdekében is megengedi, hogy az ily kérelmeket a felek a főtárgyaláson megújíthassák. (Min. ind.)

Az érdekelték értesítése.

St. 55. §. *A főtárgyalás határnapjáról értesíteni kell mindazokat, akikre a büntető*

ítélet e törvény rendelkezései szerint valamely kötelezettséget állapíthat meg (40. §.).

Az így értesített érdekelték a főtárgyaláson személyesen vagy képviselőik útján megjelenhetnek s ott érdekeik védelmére felszólalhatnak.

Mint hogy a javaslat 40. §-a szerint a közvetlenül vád alá nem vont szerkesztőt, kiadót és a nyomda- vagy más többszörösítő vállalat tulajdonosát a marasztaló ítélet jelentékeny magánjogi kötelezettséggel terhelteti, ennél fogva a védekezés szabadságának elve alapján a javaslat elrendeli, hogy az így érdekelték a főtárgyalás határnapjáról értesíttessenek; megengedi, hogy ott személyesen vagy képviselőik útján megjelenjenek s vagyonjogi érdekeik védelmére felszólaljanak. (Min. ind.)

A következő §. szerint az érdekeltéknek a vádlottal egyenlő perorvoslati joguk van.

Semmiségi okok.

St. 56. §. *Az e törvény harmadik és negyedik fejezetében foglalt alaki és anyagi jogszabályok megsértése semmiségi ok.*

Az 55. §. értelmében érdekelték azon jogszabályok szerint élhetnek perorvoslattal, amelyek a vádlottak perorvoslati jogát szabályozzák.

A St. III. fejezet a sajtójogi felelősségről (32—44. §.) a IV. fejezet a sajtóeljárásról (45—56. §.) rendelkezik, s így a sajtóperekben újonnan és általánosságban beillesztett semm. okok száma igen jelentékeny.

A semmiségi ok aszerint *anyagi* (Bp. 385. §.) vagy *alaki* (Bp. 384. §.), amint maga a megsértett jogszabály is ilyen vagy olyan.

A perben nem álló, de az 55. §. szerint abba beavatkozható érdekeltéknek is a vádlottat illető perorvoslati jogokat adja meg e §. második bekezdése s így ők akkor is élhetnek perorvoslattal (pl. a bűnösség, vagy az alaki sérelmek kérdésében is) ha a bírói intézkedés nem közvetlenül érinti az ő érdeküket.

6. Eljárás az esküdtek előtt.

Az 1914 : XIII. t.-c. I. cikke. A bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. t.-c. (Bp.) 353—377. §-ai helyébe a második bekezdés esetének kivételével a következő 1—26. §-okban foglalt szabályok lépnek. Az 1908. évi XXXVI. t.-c. 34. §-ának első bekezdése érintetlenül marad, második bekezdése pedig hatályát veszti. (1913 : VII. t.-c. 23. és 31. §-a.)

Sajtó útján elkövetett bűncselekmények esetében, melyekben a vádat a kir. ügyészég képviseli, a Bp. 363—

367. §-ai, 368. §-ának utolsó bekezdése és 369. §-a hatályban marad: a jelen törvény 13—16. §-ai és 19. §-a ezekben az ügyekben nem nyernek alkalmazást.

E t.-c. a Bp. esküdtbíróági főtárgyalásainak kérdésföltevési és ítélethozási részét általában, tehát a többi perekben is új rendelkezésekkel pótolta. A képviselőház mindazáltal a fölmerült aggodalmakkal számolva, az igazságügyi miniszter hozzájárulásával a közvád alatt álló *sajtópereket* (ideértve a Bp. 41. §. 2. bekezdése szerint a kir. ügyesség által képviselt főmagánvádat is) *résben* kivette az új eljárási szabályok alól annyiban, amennyiben az elnöki fejtegetések és az esküdtek szavazási eljárása, nem értve ide a szavazatok számarányára vonatkozó intézkedést, lényegében a Bp. szerint megmarad. A bíróság elnöke ezekben az esetekben nem vezeti az esküdtek tanácskozását.

A Bp. 353—377. §-ai a kérdések föltevésére, a 363—367., 368. és 369. §-ok az esküdtek ítélethozatalára vonatkoznak.

Az 1908 : XXXVI t.-c. (Bn.) 34. §. a tizen-nyole éven aluli fiatakorúnak beszámíthatóságát illető külön kérdés föltevéséről intézkedik.

Az 1913 : VII. t.-c. 23. és 31. §-a a fiatakorúnak ellen hozható bírói határozatokra vonatkozik.

7. Elkobzás.

Btk. 62. §. Ha a büntetendő cselekmény nyomtatvány, irat vagy képes ábrázolat közzététele, vagy terjesztése által követtetett el: a szerzőnek, a nyomdásznak, az elárusítónak vagy terjesztőnek, úgyszintén a nyilvános kiállítónak birtokában levő példányok, minták vagy lemezek elkobzása és megsemmisítése ítélet által az esetben is kimondandó: ha a bünvádi eljárás senki ellen sem indíthatatik meg.

A felelősségrevonás nélkül való elkobzásról (objektív eljárás) l. alább a 157. lapot.

Bírói gyakorlat. 1. A Btk. 62. §-a alapján büntetendő cselekményt tartalmazó nyomtatványoknak elkobzása bünvádi úton csak az esetben rendelkezhető el ítélet által, ha a bünvádi eljárás valamely elháríthatlan akadály folytán senki ellen sem indíthatatik meg. A közvádoló intencióinak nem megfelelő értelmű esküdtszéki ítélet nem szolgálhat indokul. (C. 1898 : 169. sz.)

2. A Bécsben, tehát a büntető igazságszolgáltatás szempontjából külföldön megjelenő időszak lapért felelős személyek a hazai bíróságok elé nem állíthatók; minél fogva a Btk. 62. §. alkalmazásának szüksége látszik fennforogni. Minthogy az elkobzásnak és megsemmisítésnek kimondása az illető nyomtatványnak a magyar Btk. területén elkobozható összes példányaira kiterjed: eset-

leg a jogerős ítélet a végrehajtás folytatása végett nemcsak az eljáró, hanem a többi kir. ügyész-séggel, valamint az összes bíróságokkal és a m. kir. belügyminiszteriummal is haladéktalanul közlendő lesz. A Btk. 62. §-ában foglalt rendelkezések pótlólagos (subsidiarius) természetéből önként következik, hogy az arra alapított eljárás nem állhat útjában annak, hogy később esetleg előállított felelős személyek vétkessége kérdésében az arra hivatott esküdtszéki bíróság ítéljen. (C. 1893 : 3833. sz.)

3. A kir. ügyesség a fennálló sajtótörvények értelmében a szerző ellen a bűnvádi eljárást a sajtóbíróság előtt tényleg megindította, a nyomtatványt lefoglaltatta és a vizsgálatot érdemileg befejeztette, miközben a szerzőnek perbefogása ellen semmi akadály fel nem merült. Ámde ettől fogva kilenc hónapon túl semmi bírói intézkedés nem történt, a panaszbeli büncselekmény büntetethetősége elévült és csak ezután kérte a kir. ügyész a Btk. 62. §-ának alkalmazását. — Mint-hogy ama törvényszakasza a sajtótörvény mellett csak az államhatalom akaratától független és elháríthatlan akadályok esetében nyerhet kiegészítő alkalmazást és mert ellenkező esetben a sajtószabadság legfőbb biztosítója teljesen mellőzhetőnek; ezekenél fogva az ily elévülés következtében az addig megjelent példányok el nem kobozhatók. (C. 1897 : 1811. sz.)

4. Nyomtatványok elkobzásának és megsemmisítésének a felelős személy elítélése nélkül csak

a Btk. 62. §-ában meghatározott feltételek mellett a Bp. 477. §-ában szabályozott eljárás útján van helye. (Jogegységi C. 1909 : 810. sz.)

8. Eljárás a fiatakorúakra.

Az 1913 : VII. t.-c. 3. §-a (utolsó bekezdés). Azok a jogszabályok, amelyek egyes kir. törvényszékek és esküdtszékságok kivételes vagy kizárólagos hatáskörét állapítják meg (1897 : XXXIV. t.-c. 15. §. utolsó bekezdése, 17. §. utolsó-előtti és utolsó bekezdése) a fiatakorúak bíróságának hatáskörére nem irányadók.

Az Ét. 15. és 17. §-ait lásd fentebb a 130. és 133. lapon. Ha tehát az eljárás a fiatakorúakról szóló eme törvény szerint folyik, a Bp. rendes formáitól eltérésnek nincs helye.

Az 1914 : XIII. t.-c. III. cikke. A Bp. 574. §-ának első bekezdése helyébe a következő 37. §-ban foglalt szabályok lépnek.

37. §. A sajtó útján elkövetett büncselekményeknél a ténykérdésben a vád alapjául szolgáló sajtóközleményt a vádiratban megjelölt szavakra való utalással kell megemlíteni és ugyanígy kell megjelölni, hogy a vádlott az ügyben milyen minőségben (szerző, kiadó, stb.) szerepel.

A jogkérdés feltételére e bűncselekmények esetében is az 5. §-nak a jogkérdésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Bp. 574. §-ának a sajtóperbeli kérdések feltevésére vonatkozó rendelkezését az itt foglalt új szakasz a tény- és jogkérdés elkülönítése és a St. új felelősségi fokozata következtében alakította át. Az elkülönítésről ugyane 5. §-a intézkedik.

Az 1913: VII. t.-c. 13. §-a. Gyermekek vagy fiatalok ügyében a hatósághoz intézett beadványt, hatósági iratot vagy az eljárásnak bármely részét közzétenni vagy hatósági eljárás tárgyává tett ilyen ügyről nyomtatvány útján hírt adni a hatóság engedelmével nem szabad. A megengedett közzétételben a gyermeket vagy a fiatalok nevének kezdőbetűivel sem szabad megjelölni. A tilalom megszegése az 1897: XXXIV. t.-c. 20. §-a és az 1912: LIV. t.-c. 96. §-ának 2. pontja értelmében büntetendő.

Az 1912: LIV. t.-c. 96. §-ának utolsó bekezdése a gyermek és a fiatalok ügyében is érintetlen marad.

Ez a §. a hatósági közlésekre nem vonatkozik.

E rendelkezések a fiatalokat védik a sajtóbeli diffamáció lehetőség ellen.

Egyebekben l. fentebb a 116. és 117. lapokon a megfelelő büntető rendelkezéseket.

Az 1913: VII. t.-c. 56. §-a. A fiatalok bünygyében az általános hatásköri jogszabályok szerint hivatott rendes bíróság jár el:

ha a terhelt a cselekményt nyomtatvány útján élete tizenötödik évének betöltése után követte el stb.

57. §. A rendes bíróság, ha fiatalok bünygyében jár el, a Bp. rendelkezéseit alkalmazza a jelen törvényből folyó eltérésekkel.

A jelen törvény általános eljárási szabályain felül (második fejezet) e törvény rendelkezései irányadók, különösen a fiatalok érdekében szükséges védő- és óvintézkedések, a vád képviselésének megtagadása vagy elejtése, a fiatalok egyéniségének és életviszonyainak megállapítása, a véghatározatok, valamint a hatásköröknek érintetlen fenntartása mellett, a perorvoslatok tekintetében.

Esküdtbíró elotti eljárásban a perorvoslatra a Bp. rendelkezései irányadók.

E rendelkezéseket csak akkor kell figyelembe venni, ha a terhelt a tett elkövetésekor életének tizenötödik évét már betöltötte, de tizennyolca-

dik évét még nem. (Fiatalkorú Bn. 16. §.) A 12—15 év közt a fiatalkorúak bíróságáról szóló törvény egyéb rendelkezései, a betöltött 18. életéven túl a közönséges eljárás szabályait kell alkalmazni.

Az *eljárási* szabályok tekintetében az 57. §. a rendes bíróságoknak, tehát az esküdtbíróságoknak is a Bp. rendelkezései alkalmazását hagyja meg, de a fiatalkorúak bíróságairól szóló törvényből folyó eltérésekkel. Eszerint eme törvény 8—13., 16—18., 19., 21., 22., 23., 28—31. §-ait, mutatis mutandis, alkalmazni kell. A 32—43. §-ok (perorvoslatok) helyett azonban mindenben a Bp. perorvoslati rendelkezései kötelezők.

9. Eljárás a kivételes elkobzás, valamint a sajtórendtartási vétségek és kihágások eseteiben.

Bp. 575. §. A jelen fejezet rendelkezései nem alkalmazandók:

1. olyan nyomtatvány elkobzására és megsemmisítésére, mely miatt a bűnvádi eljárás senki ellen sem indítható meg;

2. a sajtótörvény szabályainak megsértése által elkövetett vétségekre és kihágásokra.

Az 1. pont esetében a jelen törvény XXV. fejezetében foglalt rendelkezések szerint kell eljárni.

A 2. pont esetében, — habár az abban megjelölt bűncselekményeket nyomtatvány útján követték is el, — a jelen törvénynek általános szabályai alkalmazandók.

Bp. 477. §. Az 1878. évi V. t.-c. 62. §-ában meghatározott amaz esetben, melyben a bűnvádi eljárás senki ellen sem indítható meg: a kir. ügyészség vagy a magánvádló a nyomtatvány, irat, vagy képes ábrázolat, illetőleg a minták vagy lemezek elkobzásának és megsemmisítésének bírói kimondását a 24. §. szerint illetékes törvényszéknél kéri.

A törvényszék e kérelem következtében a főtárgyalásra határnapot tűz ki és arra lehetőleg megidézi azokat is, akiknek az elkobzandó és megsemmisítendő tárgyakra netán igényük van. Ezek a vádlottat megillető jogokat gyakorolják és a főtárgyalásra maguk helyett ügyvédet is küldhetnek.

Meg nem jelenésük vagy képviseltetésük hiánya nem akadályozza az eljárást és ítélethozást.

Ha az elkobzandó és megsemmisítendő tárgyra igénnyel bírók ismeretlenek vagy ismeretlen helyen tartózkodnak: részükre hivatalból védő nevezendő ki s a főtárgyalásra ez idézendő meg.

A főtárgyalás a XVIII. fejezet rendelkezései szerint megy végbe, de az ítélet csak az elkobzás és megsemmisítés kérdésére és a költségek megállapítására szorítkozik.

Az ítélet ellen a felek felebbezéssel élhetnek a kir. ítélőtáblához. Ennek határozata végérvényes.

Bp. 478. §. A jogerős ítélet valamennyi bírósággal továbbá a közigazgatási hatóságok értesítése végett a belügyi miniszterrel is közzendő.

Bármely bíróság, kir. ügyészség vagy rendőri hatóság letoglalhatja az ítéletben elkobzandónak kimondott tárgyat s amennyiben az ítélet megsemmisítést rendel el és jogerössé vált, a megsemmisítést is foganatosíthatja.

Bp. 24. §. Ha az 1878 : V. t.-c. 62. §-a esetében a bűnvádi eljárás senki ellen sem indítható meg: az elkobzásnak és megsemmisítésnek bírói kimondására az a törvényszék illetékes, amelynek vizsgálóbírája a nyomtatvány, irat vagy képes ábrázolat, illetőleg a minták vagy lemezek lefoglalását legelőbb rendelte el.

A rendes elkobzást és az idevágó bírói gyakorlatot I. főttebb a 151. lapon.

L. a St. 31. §-át is.

A Btk. 62. §-át és a bírói gyakorlatot I. főttebb a 151. lapon.

A m. kir. minisztériumnak 2500 1914. M. E. számú rendelete,

a sajtóról szóló 1914: XIV. törvényeknek (St.)* végrehajtása és egyes kapcsolatos rendelkezések tárgyában.

A m. kir. minisztérium a sajtóról szóló 1914 : XIV. t.-c. 14., 18., 19. és 64. §-ában valamint az 1897 : XXXIV. t.-c. 28., az 1897 : XXXV. t.-c. 19., az 1897 : XLI. t.-c. 15. és 18., az 1912 : LIV. t.-c. 96. és 108., úgyszintén az 1913 : VII. t.-c. 76. §-ában a m. kir. igazságügyi, belügyi, vallás- és közoktatásügyi, kereskedelemügyi és pénzügyi minisztereknek adott felhatalmazások alapján — a felhatalmazott miniszterek törvényes rendelkezési jogának érintetlenül hagyásával — a következőket rendeli:

* E rendeletben St. megjelölés alatt a sajtóról szóló 1914: XIV. törvényeket, R. megjelölés alatt pedig a jelen rendeletet kell érteni.

I. A nyomda- és könyomda-vállalatokról.

(A St. 6. §-ához.)

1. §. Minthogy a nyomda- és könyomdavállalatokra nemcsak a St., hanem az ipartörvény (1884 : XVII. t.-c.) rendelkezései is kötelezők: aki nyomdát vagy könyomdát akar felállítani, a törvényhatóság első tisztviselőjénél szükséges bejelentés előtt az ipartörvény 4. §-a értelmében az elsőfokú iparhatóságtól iparigazolványt köteles szerezni.

2. §. A törvényhatóság első tisztviselője a hatósága területén létesülő új nyomda- és más többszörösítő vállalatokról s az ily vállalatoknál beálló változásokról késedelem nélkül értesítést küld a Magyar Nemzeti Múzeumnak, a m. kir. központi statisztikai hivatalnak s a nyomda- vagy könyomdavállalat helye szerint illetékes kir. ítélőtábla székhelyén működő királyi ügyésznek.

Ugyancsak a törvényhatóság első tisztviselője ellenőrizteti a St. 6. §-a szerint vezetendő könyv szabályszerű vitelét.

3. §. A 2. §. szerint beküldött értesítések alapján a Magyar Nemzeti Múzeum és a m. kir. központi statisztikai hivatal az egész országra, a kir. ítélőtáblák székhelyén

helyén működő kir. ügyészség pedig a kir. ítélőtábla területére kiterjedő törzskönyvet (A. minta) vezet. E törzskönyvek segítségével kell nyilvántartani, hogy a sajtótermékekről szóló kimutatások (4. és 17. §-ok) az előírt időben beérkeztek-e.

A Magyar Nemzeti Múzeum a nyomda- és könyomdavállalatok jegyzékét évenként, a jegyzékben előállott változásokat pedig negyedévenként nyomtatásban közlésezi.

II. A köteles példányokról.

(A St. 7. §-ához.)

1. A Magyar Nemzeti Múzeumot és a Magyar Tudományos Akadémiát illető példányokról.

4. §. A Magyar Nemzeti Múzeumhoz az 1897 : XLI. törvények értelmében beszolgáltatandó sajtótermék köteles példányát a következő módon kell beküldeni:

1. a napilapokat havonként összegyűjtve a következő hónap első két hete alatt, a B) alatt mellékelt kimutatás két példánya kapcsán;

2. minden más beszolgáltatandó sajtóterméket évnegyedenként összegyűjtve a forgalomba hozatalt követő évnegyed

első két hete alatt, a *C*) alatt mellékelt kimutatás két példánya kapcsán.

A *C*) alatti kimutatásban a Magyar Nemzeti Muzeumot illető sajtótermékeket a következő fejezetek alatt kell csoportosítani: I. Időszaki folyóiratok és hírlapok (a napilapok kivételével). II. Könyvek és füzetek. III. Zeneművek. IV. Önálló képes ábrázolások (metszetek, könyvnyomtatások, térképek, gépi eljárással készült fényképi sokszorosítások stb.). V. Vegyes kisebb nyomtatványok, lehetőleg szám és természetük szerint csoportosítva például: falragaszok, színlapok, gyászjelentések stb.

A Magyar Tudományos Akadémiához csak az első bekezdés 2. pontjában említett kimutatást kell beküldeni. E kimutatásban a csoportosítás mellőzhető.

5. §. A 4. §-ban említett kimutatásokat nemleges jelentéssel az előírt időpontra az a nyomda- és könyvnyomdavidó is beszolgáltatni köteles, amely a vonatkozó idő alatt nem mutathat be köteles példányt.

A Horvát-Szlavonországok területén, úgyszintén a külföldön nyomtatott, de a St. hatályának területén kiadott sajtótermékeknek köteles példányait és az ezekről szóló kimutatásokat a kiadó köteles beszolgáltatni.

6. §. Ha valamely sajtótermék szövegét vagy kiegészítő részeit (képeket, hangjegyeket, föld- vagy térképeket) különböző nyomda- vagy könyvnyomdavidókat állították elő, minden egyes résztvevő nyomda- vagy könyvnyomdavidó tulajdonosa — az 5. §. második bekezdésének esetében pedig a kiadó — köteles a kimutatásba a sajtóterméket bejegyezni, a jegyzetben pedig megjelölni azt a személyt, aki a beszolgáltatást magára vállalta.

7. §. Ha a nyomdavidó tulajdonosa az 1897 : XLII. t.-c. 7. §-a alapján a sajtótermék beszolgáltatása alól időhöz kötött vagy végleges felmentést kíván elérni, a kinyomtatás vagy más többszörösítés után haladéktalanul szabályszerűen belyegzett kérvényt köteles benyújtani a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, amelyben a fennforgó kivételes körülményeket hitelt érdemlő módon igazolni tartozik.

Ha a miniszter a kérelmet elutasítja, az erre vonatkozó elhatározás kézhezvételét követő legközelebbi beszolgáltatás alkalmával a nyomdavidó tulajdonosa ezt a sajtóterméket is köteles bemutatni és a kimutatásba felvenni.

8. §. A m. kir. államnyomda tekintetében a m. kir. pénzügyminiszter hatá-

rozza el, hogy állami érdekből mely sajtótermékből nem szabad köteles példányokat beszolgáltatni.

Az ilyen sajtótermékeket a kimutatásba sem szabad felvenni.

9. §. Ha a kimutatásban felvett valamely köteles példányt elháríthatatlan okból csatolni nem lehet, a kimutatás jegyzet-rovatában ennek okát és az utólagos beküldésére kért újabb határidőt pontosan be kell jegyezni (1897: XLI. t.-c. 6. §-a).

10. §. A 4. §-ban említett kimutatásokat tisztán, olvashatóan, tintával kell kitölteni.

Az egy kimutatásba foglalt sajtótermékek címeit 1-től kezdődő folyószámokkal kell ellátni.

A folyószámokat az illető sajtótermékre is feltűnő helyen írónnal fel kell jegyezni; vigyázni kell azonban arra hogy ezzel a szöveg (cím) vagy kép meg ne sérüljön.

11. §. A köteles példányt és a kimutatást a beszolgáltatásra kötelezett vállalat akár közvetlen kézbesítéssel, akár postai úton beküldheti.

A közvetlen kézbesítés helyét és időpontját az említett intézetek és hivatal igazgatói előre általánosságban határozzák meg. Az átvételre csak az erre kijelölt tisztviselő vagy közeg jogosult.

12. §. A Magyar Nemzeti Múzeum és a Magyar Tudományos Akadémia a beküldött kimutatásokat és köteles példányokat sürgősen átvizsgálja; az átvizsgálás után a kimutatást az átvétel tanúsításával egy példányban a beküldőnek visszaszolgáltatja; szükség esetében őt a hiányok pótlására felszólítja. Ennek lehetőleg a legközelebbi beszolgáltatás időpontjáig meg kell történnie.

A rendeltetési helyekre kellő időben nem érkezett köteles példány utólagos beszolgáltatását, vagy a nem teljes, hibás vagy a törvény szerint egyébként meg nem felelő példány pótlását a mulasztással terhelt féltől a beszolgáltatásra megszabott határidő leteltétől számított három éven belül ezután is meg lehet követelni. A felszólítás teljesítésére, annak keltétől számított legalább 30 napi záros határidőt kell kitűzni.

2. *A m. kir. központi statisztikai hivatalt illető példányokról.*

13. §. Minthogy az 1897: XXXV. t.-c. 4. §-a eltérő magyarázatokra adott okot, a minisztérium kimondja, hogy a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz az idézett törvényszakasz értelmében a

következő sajtótermékekből is be kell szolgáltatni egy-egy példányt:

1. az esztétikai művekből;
2. az olyan szépirodalmi művekből, amelyek magyarázatok és jegyzetek felvétele folytán tudományos munkálatoknak tekinthetők;
3. az olyan naptárakból, amelyek cím- és névtárt tartalmaznak, vagy valamely szakmű szerepét töltik be;
4. a tudományos szakfolyóiratokból, tekintet nélkül a megjelenés időközeire;
5. bármilyen módon sokszorosított s forgalomba kerülő statisztikai kimutatásokból, valamint föld- és térképekből.

14. §. A 4–11. §-oknak a Magyar Nemzeti Múzeumot illető köteles példányokra vonatkozó rendelkezései a m. kir. központi statisztikai hivatalt illető köteles példányok tekintetében is megfelelően irányadók.

3. A sajtórendészeti köteles példányokról.

15. §. A sajtórendészeti köteles példányt a terjesztés megkezdésével egyidejűleg rendszerint a nyomda- vagy a könyvnyomdási vállalat helye szerint, az 5. §. második bekezdésének esetében pedig a kiadás helye szerint illetékes kir. ítéltábla székhelyén működő kir. ügyészséghez —

a kir. ügyészség vezetője által e célra kijelölt hivatalos helyiségben — kell beszolgáltatni.

Az előbbi bekezdésben megjelölt kir. ügyészség vezetője az illetékes kir. főügyész hozzájárulásával intézkedhetik, hogy az egyes sajtótermékek beszolgáltatása időnként vagy állandóan a kir. ítéltábla kerületében működő más kir. ügyészségnél történjék.

Ha a sajtóterméket a terjesztés megkezdésekor az erre kijelölt hivatalos helyiségben átadni nem lehet, posta útján kell azt haladéktalanul beküldeni.

16. §. Az érték- vagy hitelpapírok és az értékjegyek köteles példányát értéktelenítő jellel ellátva kell a kir. ügyészségnek bemutatni.

17. §. A kir. ügyészséghez beszolgáltatott sajtótermékekről a 4. §. első bekezdésének 1. és 2. pontja szerint szerkesztett kimutatást kell küldeni a sajtótermék beszolgáltatását követő minden hónap elején annak a törvényhatóságnak első tisztviselőjéhez, amelynek területén a nyomda vagy más többszörösítő vállalat működik, Budapesten ezenfelül a budapesti királyi ügyészséghez is.

A törvényhatóság első tisztviselője a kimutatást haladéktalanul megvizsgál-

tatja, a St. 6. §-a szerint vezetendő nyomdai könyvvél tüzetesen összehasonlítottatja, az esetleg észlelt hiányok pótlását elrendeli, azután az illetékes kir. ítélőtábla székhelyén működő kir. ügyészséghez átteszi.

Ha valamely vállalat a kimutatást a szabályszerű időben be nem küldi, a törvényhatóság első tisztviselője azt a mulasztó költségén elkészítteti s a felerősített költséget közigazgatási úton behajtja.

A m. kir. államnyomdában az ellenőrzést a m. kir. pénzügyminiszter gyakorolja.

18. §. A kir. ítélőtábla székhelyén működő (Budapesten a budapesti) kir. ügyészség a beérkezett köteles példányokról a B) és a C) kimutatásnak megfelelő két nyilvántartást vezet. A nyilvántartásokat félévenként kell lezárni.

A B) minta rovatai szerint készült nyilvántartásba minden napilapot be kell vezetni, még pedig a nyilvántartás 1. és 2. rovatában félévenként csak egyszer; az egyes példányok beérkezését a 3. rovatban a megérkezés napján a napilap megfelelő számaival kell jelezni.

A C) minta rovatai szerint készült

nyilvántartásba a napilapok kivételével az érkezés sorrendjében minden sajtóterméket be kell jegyezni.

E nyilvántartásokat az utólagosan beérkező B) és C) kimutatások adataival össze kell egyeztetni és az eltérések vagy hiányok esetében meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, illetőleg meg kell indítani a törvényszerű eljárást.

A budapesti kir. ügyészség névmutatót is vezet, amely a sajtótermék szerzőjének és a sajtótermék címének betűrendjében készül.

A köteles példányra a beérkezés napját fel kell jegyezni.

19. §. A sajtórendészeti köteles példányt — amennyiben a 20. §. kivételt nem tesz — a beérkezését követő második félév elején a kir. ügyészség átadja a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségétől kirendelt közegnek.

A köteles példányként beszolgáltatott játékkártyákat a kir. ügyészség minden év elején átadja az illetékes m. kir. pénzügyigazgatóság kiküldött tagjának.

Az átadás időpontját a kir. ügyészség vezetője állapítja meg.

20. §. A 19. §. első bekezdése alá nem esik:

1. az a sajtótermék, amely miatt

bűnvádi eljárást indítottak vagy amelyre a kir. ügyész szerint ilyen okból vagy valamely más hivatalos eljárással kapcsolatban szükség lehet;

2. az érték- vagy hitelpapír és az értékjegy;

3. a könyomás és egyéb gépi többszörösítés útján másolt kézirat;

4. a fénykép, ha tisztán vegyi úton készült;

5. a játékkártya (19. §. 2. bek.).

Az 1. pont szerint visszatartott sajtóterméket, ha arra többé szükség nincs s a bíróság elkobzását el nem rendelte, a legközelebbi rendes átadási időpontban át kell szolgáltatni, ha csak az eljárás alatt használhatatlanná nem vált. A visszatartásról és a jelzett egyéb körülményekről az átadásnál rövid feljegyzést kell tenni, utalással a sajtótermék sorszáma és a hivatalos ügy iktató száma.

A 3. és a 4. pontban felsorolt sajtótermékeket át kell szolgáltatni, ha valamely más sajtótermék kiegészítő részei vagy mellékletei; át kell adni továbbá a tudományos célra készült faksimileket, a tankönyveket helyettesítő könyvmatos tanári előadásokat és a könyvmatos ujságokat.

21. §. A 20. §. szerint átvett sajtó-

rendészeti példányok átvételéről az átvevő elismervényt állít ki, a kir. ügyesség pedig bizonylatot ad. Ezekben az okiratokban csak a nyilvántartási jegyzék sorszámaira kell hivatkozni.

Az átvevő a kir. ügyesség nyilvántartási jegyzékéről másolatot vehet; ezt a másolatot — ha az átvevő kívánja — a kir. ügyesség aláírásai és pecséttel hitelesíti.

22. §. Az 5., a 6., a 8. és a 10. §-ban foglalt rendelkezések a sajtórendészeti köteles példányok tekintetében is megfelelően irányadók.

A 7. §-ban említett felmentés a sajtórendészeti köteles példányra nem terjed ki; a 8. §. tilalma erre is szól.

A kellő időben be nem küldött sajtórendészeti köteles példányt a kir. ügyesség bírói foglalás útján is beszerezheti.

4. *Az összes köteles példányok postai szállításáról.*

23. §. I. A köteles példányok és a 4. és a 17. §-ban említett kimutatások postai szállítása portómentes, ha a címlapra s ha szállítólevél szükséges, erre is a beküldő neve és a következő záradék: «Köteles sajtótermékpéldányok.

Portómentes» vagy: «Köteles sajtótermékkimutatások. Portómentes» fel van jegyezve. Ha ez a megjegyzés elmaradt, a portómentesség megszűnik s a feladó a postai viteldíjat megfizetni köteles. A hiányt a felvevő postahivatal felszólítására pótolni, ellenkező esetben a küldeményt bérmentesíteni kell.

Értéket nyilvánítani nem szabad; ellenkező esetben a küldeményért a rendes viteldíj jár.

Ha a címzett hatóság vagy intézet a portóköteles bérmentetlen küldeményt nem fogadja el, a beszoigáltatást meg nem történtnek kell tekinteni.

Portómentes továbbá a kimutatások visszaküldése (12. §.), ha a címlapra fel van jegyezve a következő záradék: «Átvételi elismervény köteles példányokról. Portómentes.»

II. Ha a postán küldött köteles példányok 250 grammnál súlyosabbak, vagy ha különböző alakúak, körül kell azokat kötni; ha egy kilogrammnál súlyosabbak, erősen be kell csomagolni és bélyegmentesen szállítólevéllel kell el látni.

Ha a küldemény 20 kilogrammnyi súlyt meghalad, több csomagra kell felosztani; egy csomag súlya 20 kilogram-

mot nem haladhat meg. Egy szállítólevéllel legfeljebb három csomag küldhető.

III. A 15. §. harmadik bekezdése esetében a postai alkalmazott a postai kézbesítőkönyv jegyzet-rovatában s a beküldött köteles példányon «Magában» vagy «Többivel együtt» szavakkal megjelöli, hogy a küldeményt magában vagy a terjesztésre szánt példányokkal együtt adták-e fel.

III. A sajtótermékek terjesztésének általános szabályaihoz.

A St. 9. §-ához.

24. §. Postai szállítást teljesítő közforgalmú közlekedési vállalat alatt minden oly vállalatot kell érteni, amely a postai szállítást törvény vagy szerződés alapján közvetíteni köteles.

E vállalatok a sajtótermékeket jogérvényesen fennálló és kellően kihirdetett díjszabásaik alapján olyképen kötelesek szállítani, hogy a díjszabásokat a bennük foglalt feltételek teljesítése esetében mindenki vel szemben ugyanazon a módon alkalmazzák.

E vállalatok a St. 9. §-ában megjelölt kötelezettsége nem jogosítja fel azokat

a «posta» cím használatára s nem érinti a m. kir. postának a sajtótermékek egy részének kizárólagos szállítására vonatkozó, a postai szabályokon alapuló jogát.

A sajtótermékek postai szállítására vonatkozó szabályoknak, így különösen a postai tarifák és postauzleti szabályzat sajtótermékekre vonatkozó rendelkezéseinek hatályát ez a rendelet nem érinti. (78. §.).

A St. 10. §-ához.

25. §. Ha a bíróság valamely sajtótermék előzetes lefoglalását vagy elkobzását rendelte el, a határozatot — az 1896. XXXIII. t.-c. 478. §-ában foglalt jogszabály alkalmazásán kívül — a szükséghez és az ügy sürgősségéhez képest:

1. közzéteheti az állam hivatalos lapjában vagy más alkalmasnak mutató időszakos lapban;

2. közzététel végett felterjesztheti a m. kir. igazságügyi, belügyi és kereskedelemügyi miniszterhez;

3. a postai szállítás megakadályozása végett közölheti a m. kir. posta- és táv-irida vezérigazgatósággal;

4. a hajózási vállalatok utasítása vé-

gett közölheti a m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőséggel;

5. a vasúti szállítás megátalása végett közölheti a m. kir. államvasutak igazgatóságával s ha a bíróság székhelyén vagy a sajtótermék valószínű terjesztésének helyén valamely magánvasút igazgatósága is van, ezzel az igazgatósággal is;

6. közvetlenül közölheti annak a postahivatalnak s vasúti vagy hajózási állomásnak a főnökével, amelynél a sajtóterméket előreláthatólag feladják.

Hasonlóképen jár el a minisztérium, ha valamely a külföldön kiadott sajtótermék terjesztését a St. 10. §-a alapján eltiltotta.

26. §. A 25. §. 2. pontjában említett m. kir. miniszter a határozatot az illető minisztérium hivatalos lapjának legközelebbi számában «Lefoglalt sajtótermék» rovat alatt közzéteteti.

A közigazgatási hatóságok és közegek — ideértve a rendőri csendőrsőket, csendőrijárőröket, hatóságokat és közegeket, úgyszintén a községi előljáróságokat is — ezt a rovatot s más lapok hasonló tartalmú hivatalos közleményeit is — figyelemmel kísérni, a lefoglalást fogantatosítani s a lefoglalt példányokat a közleményben meg-

jelölt kir. bírósághoz vagy kir. ügyvésséghez beküldeni kötelesek.

27. §. Az olyan sajtóterméket, melynek lefoglalását vagy elkobzását a kir. bíróság elrendelte, továbbá az olyan külföldi sajtóterméket, melynek terjesztését a minisztérium eltiltotta, sem postán, sem vasúton vagy hajón szállítani nem szabad.

A m. kir. posta a küldemények tartalmának megvizsgálása s a szállítási tilalom alá eső termékekkel való elbánás tekintetében fennálló törvényes szabályai és utasításai szerint jár el.

A vasút vagy hajózási vállalat, ha valamely küldemény felvétele előtt állapítja meg, hogy abban az 1. bek. szerint a terjesztésből kizárt sajtótermék van, a felvételt megtagadja s az esetről a legközelebbi kir. ügyvésségnek vagy más közigazgatási hatóságnak késedelem nélkül jelentést tesz.

Ha az előbbi bekezdésben foglalt körülményt csak a küldemény felvétele után állapítják meg, a küldeményt vagy annak szállítási tilalom alá eső részét fel kell tartóztatni s az esetről a feladó értesítése mellett annak a kir. bíróságnak, amelyik a lefoglalást vagy az elkobzást elrendelte, a minisztérium által tiltott sajtótermék feltartóztatása ese-

tén pedig a legközelebbi közigazgatási hatóságnak «büntetőügyben portómentes» jelzésű ajánlott levélben jelentést tenni. A küldeményt a kir. bíróság, illetőleg a közigazgatási hatóság rendelkezésének vételéig vissza kell tartani.

28. §. Ha a bíróság valamely sajtótermék lefoglalását vagy elkobzását elrendelte vagy, ha a minisztérium valamely a külföldön kiadott sajtótermék terjesztését eltiltotta s alapos gyanú merül fel, hogy az ily sajtóterméket posta útján más sajtótermékekhez rejtve, vagy zárt csomagokban terjesztik, a kir. ügyvésség — amennyiben az állami közrend érdekében szükségesnek tartja — a postahivatalokat megkeresheti, hogy az ily határozottan megjelölendő nyomtatványok terjesztését vagy csempészetét minden törvényes módon akadályozzák meg; nevezetesen a kereszt-kötés alatti küldemények beható megvizsgálása útján a 27. §. második bekezdése szerint járjanak el, a zárt csomagok tartalmának tilos voltára nézve a külső körülményekből és a helyi viszonyok ismeretéből meritett adataikat pedig a kir. ügyvésséggel közölik. Ezt a megkeresést sürgősen foganatosítani kell.

29. §. A közigazgatási hatóság a 27. §-ban említett jelentés alapján a tény-

állást megvizsgálja s amennyiben a küldeményt lefoglalás folytán a büntető bíróság rendelkezésére bocsátani nem kell, a rendelkezésre jogosultat haldéktalanul értesíti, hogy kívánságára és költségére az illető küldeményt visszaküldi; ha ez négy héten belül e kívánságát nem közölné, a küldeményt megsemmisítetteti; ha pedig a küldeményt a büntető bíróság rendelkezésére kell bocsátani, a feladót és a címzettet erről megfelelően értesíti.

IV. A sajtótermékek házaló és utcai terjesztéséről.

I. A házaló és az utcai terjesztés engedélyezéséről.

A St. 11. §-ához.

30. §. A hatóság az engedélyt az utcai és a házaló terjesztés két módjára akár külön-külön, akár együttesen megadhatja.

Az engedély visszavonását és a St. 11. §-ában említett tilalmat a belügyminiszter az állam hivatalos lapjában és a Belügyi Közlöny-ben, a törvényhatóság első tisztviselője a törvényhatóság hivatalos lapjában s ha ilyen

nincs, a Belügyi Közlöny-ben közzéteszi, az érdekelteket pedig arról megfelelően értesítetteti.

31. §. A törvényhatóság első tisztviselőjének a sajtótermék házaló vagy utcai terjesztését engedélyező, az engedélyezést megtagadó, az engedélyt visszavonó vagy a terjesztést megillető határozata ellen az érdekeltek tizenöt nap alatt a belügyminiszterhez fellebezhetnek.

2. A házaló és az utcai elárúsítói igazolványról.

A St. 13. §-ához.

32. §. Alkalmoszerűen megjelenő egyes sajtótermékek terjesztéséhez, ha a terjesztés nem ölti magára a foglalkozás jellegét s magának a sajtóterméknek terjesztése a St. 11. §-a alapján meg van engedve, a terjesztőnek igazolványra nincs szüksége.

33. §. Az igazolványt a rendőrhatalóság, Budapesten a székesfővárosi államrendőrség főkapitánya a kérelmező személyes jelentkezésére állítja ki. Az igazolványnak tartalmaznia kell az elárúsító nevét, korát és lakását, az igazolvány nyilvántartási számát és annak a területnek a

megjelölését, amelyen az elárusító használhatja.

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörének területén és a 10.000 lakosnál népesebb városokban és nagyközségekben az igazolvány hátlapjára reá kell erősíteni az elárusítónak a rendőrhatalóság hivatalos pecsétjével ellátott arcképét is.

34. §. A sajtótermékek házaló és utcai terjesztőjét a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitánya karszalaggal is ellátja, amelyen az elárusítói igazolvány nyilvántartási számát kell feltüntetni és amelynek viselése az elárusítóra kötelező.

Oly városokban és nagyközségekben, ahol ez az ellenőrzés hatályossága szempontjából szükségesnek mutatkozik, a rendőrhatalóság kötelezővé teheti a karszalag viselését.

35. §. A sajtótermékek házaló vagy utcai terjesztője köteles igazolványát állandóan magánál hordani; ha karszalag viselése kötelező, ezt látható módon viselni és az igazolványt bármely közbiztonsági közeg kívánatára felmutatni.

Azt, aki újságelárusítói igazolványát nem képes felmutatni, a közbiztonsági közeg a hírlapok és folyóiratok terjesz-

tésétől haladéktalanul eltűntja, a nála levő sajtótermékeket őrizetbe veszi és a tettest, ha ismeretlen, vagy személyazonosságát igazolni nem tudja, a rendőrhatalóság elé állítja.

Hasonlóképen jár el akkor, ha az újságelárusítói igazolvány birtokában levő egyen oly sajtótermékek terjesztésével is foglalkozik, a melynek házaló vagy utcai árusítását a hatóság nem engedélyezte.

36. §. Az igazolvány kiállítása megtagadásának vagy az igazolvány visszavonásának kérdésében másodfokon az alispán, törvényhatósági jogú városokban a tanács, harmadfokon a belügyminiszter; a budapesti m. kir. államrendőrség hatáskörének területén másodfokon a belügyminiszter határoz.

3. Egyéb rendelkezések.

A St. 14. §-ához.

37. §. Az utcai és a házaló terjesztésre vonatkozó külön szabályok (St. 11—14. R. 30—39. §-ai), az árusításra és ingyenes szétosztásra terjednek ki, a St. 14. §-ának harmadik bekezdésében foglalt korlátozással.

Házaló vagy utcai terjesztésre szánt

minden sajtótermék első (külső) lapján az illető példány árának szembetűnő módon és nyomtatásban fel kell tüntetve lennie.

A hirlapok és folyóiratok házaló és utcai terjesztése reggeli hat órától vasárnapokon déli tizenkét óráig, más napokon esti tíz óráig van megengedve. A külön kiadású lapok éjjeli tizenkét óráig árusíthatók. Ez a megszorítás a pályaudvarokra nem terjed ki.

38. §. Az elárusítónak tilos a sajtótermék címén és árán kívül egyebet, például az egyes közlemények címét és tartalmát kiáltani, vagy a sajtóterméket tolakodó módon kínálni.

A rendőrhatalóság engedélye nélkül tilos az elárusítónak terjesztés közben gyermekeket — főleg csecsemőt — magával vinni és maga mellett tartani. Életük tizenkettedik évét betöltött fiatalkoriúak azonban vak, béna vagy nagyon elgyöngült elárusítókat kísérőik gyanánt vezethetnek.

39. §. Aki a 37. §-ban foglalt szabályokat meg nem tartja vagy a 38. §-ban foglalt rendelkezéseket megszegi, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

V. A falragaszok kifüggesztéséről.

A St. 15. §-ához.

40. §. A St. 15. §-ának második bekezdésében foglalt tilalom alól közigazgatási hatóság csak közérdekből (pl. valamely járvány megelőzésére stb.) adhat felmentést, ha ez az érdek más módon nem biztosítható.

Az ingatlanára vagy tartozékára kifüggesztett falragaszokat bárki akkor is eltávolíttathatja, ha a kifüggesztés ellen előzetesen nem tiltakozott. A hatóság rendeletére kifüggesztett hirdetményt nem szabad eltávolítani.

VI. Az időszaki lapok bejelentéséről.

A St. 16. és 17. §-ához.

41. §. Ha a kiadó jogi személy vagy társaság, be kell jelenteni annak a nevét is, aki az ügyvitelre jogosult s ehhez képest a St. értelmében a kiadásért felelős.

Ha a St. 17. §-ában előírt feltételek igazolásához szükséges valamely hatósági bizonylat kiadása nyolc napnál hosszabb időt vesz igénybe, erről a kérelmezőt az ok megjelölésével értesíteni kell.

A St. 19. §-ához.

42. §. A törvényhatóság első tisztviselője avégből, hogy megállapítsa; vajjon a St. 16–18. §-aiban megkívánt feltételek fennforognak-e, illetőleg teljesítve vannak-e, más hatóságoktól is felvilágosítást kérhet; ebbeli megkereséseit soron kívül teljesíteni kell.

A bejelentés a 16–18. §-okban meghatározott feltételek fennforgása esetében sem tekinthető törvényszerűnek, ha a megindítani kívánt időszaki lap címe vagy alakja annyira hasonló egy már megjelenő lap címéhez vagy alakjához, hogy az a közönséget megtévesztene.

43. §. Ha a törvényhatóság első tisztviselője a bejelentést a St. 19. §-a értelmében tudomásul vette, azt a D) minta szerint vezetett törzskönyvbe bejegyzí; a politikai tartalmú időszaki lapokra vonatkozó bejelentésekről a m. kir. belügyminiszternek haladéktalanul jelentést tesz s az adatokat az illetékes kir. ítélőtábla székhelyén működő kir. ügyészséggel és a m. kir. pénzügyminisztériumi számvevőség központi csoportjával is közli.

A törvényhatóság első tisztviselőjénél vezetett törzskönyv nyilvános; abba

a kijelölt hivatalos órák alatt bárki betekinthez s abból hivatalos másolatot vehet.

45. §. Ha a törvényhatóság első tisztviselője a bejelentést tudomásul nem vette s a kiadó emiatt a belügyminiszterhez fellebez, a fellebbezést 24 órán belül a szükséges jelentés kíséretében fel kell terjeszteni.

A m. kir. belügyminiszter a fellebbezést soronkívül intézi el.

46. §. A belügyminiszter elutasító határozata ellen a közigazgatási bírósághoz használt panaszt soron kívül kell elintézni.

47. §. A St. 16. §-ában felsorolt körülményekben beállott változás bejelentésének tudomásul vételénél az előbbi §-ok rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

Ha a hatóság a változás bejelentését nem veszi tudomásul és határozata jogerős lesz, két napon belül újabb, a törvénynek megfelelő bejelentést kell tenni. A bejelentés elmulasztása vagy törvényszerűségének hiánya miatt a lap megjelenését meggátolni nem szabad; de a kiadóval szemben megfelelő esetekben a St. 24. §-ának 4. pontja alapján a büntető eljárás megindítható.

47. §. A kir. ítélőtábla székhelyén

működő (Budapesten a budapesti) kir. ügyészség a 43. §. szerint közölt bejelentések és a szükséghez képest kért felvilágosítások alapján az *E)* minta szerint törzskönyvet vezet.

VII. A politikai tartalmú időszaki lapok biztosítékáról.

A St. 18. §-ához.

1. A készpénzben letett biztosítékról.

48. §. Minden m. kir. állampénztár (adóhivatal), amelynél valamely időszaki lap részére készpénzben biztosítékot kívánnak letenni, köteles azt akadálytalanul átvenni és 24 óra alatt a tiszti biztosítékok elszámolásáról, befektetéséről és zár alóli feloldásáról szóló 49.463/1878. P. M. számú pénzügyminiszteri utasítás (1874. évi Pénzügyi Közlöny 90. l.) 3. §-ában előírt befektetési jegyzék mellett készpénzben közvetlenül a m. kir. központi állampénztárba beszállítani.

49. §. A m. kir. központi állampénztár a lapbiztosítékot a 48. §-ban említett utasítás és az 1897:XX. t.-c. végrehajtása tárgyában a magyar minisztertanács által a m. kir. állami számvevőszék elnökének egyetértésével 1899. évi

5110. M. E. szám alatt kiadott utasítás 193. §-ához alapszerű tartozó függelék (Rendeleték Tára, 1899. évfolyam I. 820. l.) értelmében kezeli. A hirlapbiztosítékról kiállított biztosítéki okmányokat megőrzés végett az időszaki lap kiadásának helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének kell kiadni.

50. §. A készpénzben letett biztosíték után az államkinestár a törvényes kamatlábnak megfelelő kamatot fizet, még pedig attól a naptól kezdve, amelyen a biztosíték a m. kir. központi állampénztárhoz gyümölcsöztetés végett beérkezett.

A kamatokat utólagos félévi részletekben minden év január 1-én és július 1-én a m. kir. állampénztár vagy m. kir. adóhivatal fizeti ki, amelyet a letevő kérelméhez képest az illetékes törvényhatóság első tisztviselője kijelöl.

A m. kir. pénzügyminisztérium számvevőségének központi csoportja a kamatokat e végből az illetékes törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt m. kir. állampénztárhoz vagy m. kir. adóhivatalhoz utalja át.

51. §. A kamatot az államkinestár esetről-esetre szabályszerűen bélyegzett nyugtatványra fizeti ki. A nyugtatványon a biztosítéki okmány keltét, szá-

mát és tőkeösszegét — s ha több kamatrészlet egy összegbe foglalva nyugtáztatnék — az egyes kamatrészleteket is fel kell tüntetni. A felmondott biztosítéki tőke visszafizetésére kitűzött határnapon túl az államkinestár kamatot nem fizet.

A kamatot az államkinestár minden adólevonás nélkül fizeti ki; az ebbeli jövedelmet egyéni bevallás alapján vonják adó alá.

52. §. A lapbiztosítékok felől a fennálló jogszabályok szerint a lap kiadásának helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselője intézkedik.

A kir. bíróságok ítéleteivel megállapított pénzbüntetés és bűnügyi költség kiutalványozása iránt a kir. ügyészségnek, a kártérítési összeg kiutalványozása iránt pedig a kir. bíróságnak a teljesítési határidő elteltével kiadott megkeresésére a törvényhatóság első tisztviselője intézkedik.

Más foglalásokból eredő követelések tekintetében az 1881: LX. t.-c. 65. §-ának utolsó bekezdését kell megfelelően alkalmazni.

A törvényhatóság első tisztviselője a biztosítéknak az előbbi bekezdések értelmében bekövetkezett csökkenése vagy a letevő részéről történt felmondása ese-

tében felhívja a kiadót, hogy a biztosíték összegét a St. 18. §-ának megfelelően egészítse ki. Ha a kiadó ennek a kötelezettségének tizenöt nap alatt eleget nem tesz, a törvényhatóság első tisztviselője erről a kir. ügyészséget értesíti.

53. §. A letett biztosíték visszaszolgáltatását vagy újabbal való kicserélését a törvényhatóság első tisztviselője engedi meg.

A biztosíték visszaszolgáltatását csak a letevőnek vagy jogutódjának erre irányuló kérelmétől számított hat hónap leteltével szabad engedélyezni.

Az időszaki lapnak vagy a biztosítéknyújtási kötelezettségnek megszűnte után az esetleg csökkent biztosítéki összeg kiegészítését a második bekezdésben említett határidőn belül nem lehet követelni.

A biztosíték kicserélését csak akkor szabad megengedni, ha az újabb biztosíték letevője az időszaki lapban korábban megjelent közlemények tekintetében is elvállalja a feltétlen szavatosságot. Ezt a feltételt a letevőnek oly figyelmeztetéssel kell tudtára adni, hogy ha a kitűzendő záros határidő alatt a feltétlen szavatosság ellen észrevételeit a törvényhatóság első tisztviselőjénél be nem nyújtja, úgy fogják tekinteni, mint

aki a feltétlen szavatosságba beleegyezett.

54. §. Az 52. és az 53. §. esetében a törvényhatóság első tisztviselője a m. kir. pénzügyminisztérium számvevőségének központi csoportjához a biztosítéknak vagy egy részének felmondása iránt megkeresést intéz. Az utóbbi a biztosítéknak vagy egy részének felmondását feljegyzi és a biztosíték visszafizetése iránt a további intézkedéseket megteszi, egyúttal pedig az illetékes törvényhatóság első tisztviselőjét is értesíti.

A biztosítéki okmányt mindezekben az esetekben be kell vonni, ha pedig a biztosíték teljesen meg nem szűnnék, a fennmaradó összegről új okmányt kell az illetékes törvényhatóság első tisztviselője részére átszolgáltatni.

55. §. A m. kir. pénzügyminisztérium számvevőségének központi csoportja részéről az 54. §. szerint feljegyzett felmondásnak határideje négy hét.

Ennek lejártával a pénzügyminisztérium vagy az illetékes m. kir. pénzügyigazgatóság utalványára a m. kir. állampénztár vagy m. kir. adóhivatal az 52. §. szerint fizetendő pénzbüntetést és büntügyi költséget hivatalos nyugtára, egyéb összegeket bélyeggel ellátott nyugtára, a biztosítékot pedig (53.

§.) a következő okmányok ellenében fizeti ki:

1. bélyeggel ellátott nyugta a tőkéről,

2. bélyeggel ellátott nyugta a kamatokról,

3. amennyiben ilyen kiadatott, eredeti pénztári letéti nyugta,

4. a biztosítéki okmány,

5. ha a biztosítékot a letevő jogutódjának kell visszafizetni, a tulajdonjog átruházását igazoló okmány és az átruházásért járó illeték befizetéséről szóló bizonyítvány.

Ha a biztosítéki okmány elveszett, a biztosítékot addig nem lehet visszafizetni, amíg az okmányt bírói úton meg nem semmisítették.

56. §. A kezelésre átvett biztosítékokról a pénzügyminisztériumi számvevőség központi csoportja minden biztosíték tulajdonosának nevére külön lapot vezet, amelyen a teljesített kamatfizetéseket és egyéb változtatásokat, valamint a tilalmakat is feljegyzi.

57. §. A letett biztosítéki tőkét átruházni és az eredeti készpénzbiztosítéki okmányokat ezzel kapcsolatban átírni csak bíróság vagy közjegyző által hitelesített engedélyokirat alapján lehet.

Az átírást az illetékes törvényhatóság

első tisztviselőjének megkeresésére a pénzügyminisztériumi számvevőség központi csoportja foganatósítja.

58. §. A biztosítékot a kiadó helyett más is leteheti; ily esetben a letett összeg kamatai az 50. és 51. §-ok rendelkezéseinek képest a letevőt illetik, a letett tőkére azonban a letevő mindaddig jogot nem tarthat, míg annak biztosítéki jellege fennáll.

2. Az óvadékképes értékpapírokban letett biztosítékról.

59. §. Hírlapbiztosítékul a St. 18. §-a szerint óvadékképes értékpapírokat is le lehet tenni. Az óvadékképes értékpapírokat és azt, hogy mily értékben fogadhatók el, a letétek kezelésére vonatkozólag a m. kir. adóhivatalok részére kiadott utasítás 27. §-a határozza meg.

Az óvadékképes értékpapírokban letett biztosítékot a lap kiadásának helye szerint illetékes törvényhatóság székhelyén működő m. kir. állampénztár (adóhivatal) közigazgatási letétként kezeli.

A Budapest székesfőváros területén kiadott időszaki lapok óvadékképes értékpapírokban letett biztosítékait a székesfőváros központi pénztára kezeli.

Az a m. kir. állampénztár (adóhivatal), amelynél a biztosítékul szolgáló értékpapírt letenni kívánják, köteles azt akadálytalanul átvenni és 24 óra alatt a szükséges összes adatok közlése mellett közvetlenül az előbbi két bekezdésben megjelölt és a kezelésre illetékes pénztárhoz beszállítani.

60. §. Az 52. és az 53. §-ok rendelkezéseit az óvadékképes értékpapírokban letett biztosíték tekintetében azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a biztosíték felől a törvényhatóság első tisztviselője közvetlenül rendelkezik.

A letett értékpapírokból csak annyit szabad eladni, amennyi a pénzbüntetés, a büntügyi költség és a kártérítési összeg kifizetéséhez okvetlenül szükséges.

Az eladás többször is történik. A biztosítékot kezeli m. kir. állampénztár (adóhivatal) a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt értékpapírokat evégből, ha helyben el nem adhatja, a m. kir. központi állampénztárhoz terjeszti be, amely a fennálló gyakorlat és pénztári szabályok szerint jár el. Az értékpapír eladása esetében a pénztár a megmaradt biztosíték állagáról a törvényhatóság első tisztviselőjének haladéktalanul jelentést tenni tartozik, aki a biztosíték kiegészítéséig (52. § utolsó

bek.) az esetleg fennmaradó készpénz további kezelése felől is intézkedik.

61. §. A letett értékpapirokat a biztosítéki jelleg megszüntével az eredeti pénztári nyugta bevonása mellett a pénztár szabályszerű bélyegtelen nyugtára adja ki.

Ha a biztosítékot a letévő jogutódja kívánja felvenni, be kell mutatnia az 55. §. 5. pontjában említett okiratokat is.

Az értékpapírok szelvényeit a letévő vagy jogutódja szabályszerű bélyegtelen nyugtára veheti át.

62. §. Az 57. és az 58. §-okban foglalt rendelkezés az óvadékképes értékpapírokban letett lapbiztosíték tekintetében megfelelően irányadó.

3. Átmeneti rendelkezés.

63. §. A St. életbeléptetésétől számított egy éven belül a fennálló időszaki lapok kiadói, — ha csak az eddigi biztosíték nem készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban volt letéve, — a St. 18. §-ának megfelelő óvadékot kötelesek tenni, egyébként pedig az eddig befizetett biztosítékot az idézett §-ban meghatározott összegre tartoznak kiegészíteni.

Ellenkező esetben a St. 28. §-ának 3.

pontja a már fennálló politikai tartalmú időszaki lapok tekintetében is alkalmazást nyer.

VIII. A büntetőrendelkezésekhez.

A St. 27. §-ához.

64. §. A köteles példányok beszolgáltatása körül elkövetett mulasztások ügyében a feljelentést a Magyar Nemzeti Múzeum részéről a közalapítványi kir. ügyigazgatóság, a Magyar Tudományos Akadémia részéről annak igazolt ügyésze, a m. kir. központi statisztikai hivatal részéről annak igazgatósága, a királyi ügyészség pedig saját hatáskörében teszi meg.

A pénzbüntetés behajtására és kezelésére az általános jogszabályok irányadók; az említett könyvtárak részéről indított eljárás során megítélt pénzbüntetésekbe befolyt összegeket azonban annak a könyvtárnak a gyarapítására kell fordítani, melynek érdekében az eljárást folyamatba tették.

A St. 40. §-ához.

65. §. A sajtó útján elkövetett bűncselekmények miatt megítélt pénzbün-

tetés és megállapított bűnügyi költség kezelésére és hovaforrására a pénz-büntetésekre és a bűnügyi költségre vonatkozó általános rendelkezések irányadók.

Ugyanez áll az ily pénzbüntetés és bűnügyi költség behajtására is, ha a St. 18. és 40. §-a értelmében a biztosítékból közigazgatási úton be nem vonhatók.

IX. A hatósági ügyek közzétételét korlátozó rendelkezésekhez.

A St. 44. §-ához.

66. §. Az 1897 : XXXIV. t.-c. 20. §-a, az 1912 : LIV. t.-c. 96. §-a és az 1913 : VII. t.-c. 13. §-a szerint — amennyiben a két utóbb idézett törvényszakasz utolsó bekezdése kivételt nem állapít meg — büntetés alá esik, aki a hatóság engedelmével nélkül:

1. a büntető bíróság előtt a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalást vagy főtárgyalást, vagy pedig polgári vagy fegyelmi bíróság előtt a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalást bármely módon egészen vagy részben közzétesz;

2. bűnvádi vagy fegyelmi ügyben, továbbá a polgári bíróság előtt megindított házassági, születés törvényessé-

gének megtámadása iránti, kiskorúság meghosszabbítása, gondnokság alá helyezés és az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése, elmeegógyintézetbe vagy kórházi elmebetegosztályba felvétel vagy onnan elbocsátás iránti ügyben beadványt vagy hatósági iratot, amelyet a hatóság nyilvánosságra nem hozott, egészen vagy részben közzétesz;

3. gyermek vagy fiatalok ügyében hatósághoz intézett beadványt, hatósági iratot vagy az eljárásnak bármely részét közzéteszi vagy hatósági eljárás tárgyává tett ilyen ügyről nyomtatvány útján hírt ad.

67. §. I. A hatósági engedelem megadására a 66. § 1. és 2. pontja alá eső ügyek tekintetében a következő hatóságok vannak hivatva:

1. kir. járásbírósnál levő ügyben a kir. járásbírósg vezetője;

2. kir. törvényszéknél levő ügyben a kir. törvényszék elnöke, még pedig akkor is, ha az ügy esküdtbírósg elé tartozik vagy ha vizsgálóbírónál vagy kiküldött bírónál vagy vádtanácsnál van;

3. kir. ügyészségnél levő ügyben, továbbá a nyomozás szakában álló vagy olyan bűnvádi ügyben, amelyben még nyomozást nem rendeltek el, a kir. ügyészség vezetője;

4. kir. főügyészéknél levő ügyben a kir. főügyész;

5. a koronaügyészéknél levő ügyben a koronaügyész;

6. a kir. ítélőtáblán vagy a kir. Kúrián levő ügyben annak a tanácsnak az elnöke, amely tanács az ügyben eljár vagy eljár.

II. Ha azonban a kir. járásbírósnál vagy kir. törvényszéknél levő ügyben felsőbbbíró, kir. ügyészéknél, kir. főügyészéknél vagy a koronaügyészéknél levő ügyben pedig bíróság zárta ki a tárgyalás nyilvánosságát, a 66. § 1. pontja esetében az engedelem megadására annak a bíróságnak a vezetője (I. bekezdés 1. és 2. pontja) vagy annak a tanácsnak az elnöke (I. bekezdés 6. pontja) van hívatva, amely a nyilvánosságot kizárta.

III. Az I. és a II. bekezdésben megjelölt hatóság az engedelem megadására felhatalmazhatja azt a hatóságot vagy hatósági tagot, akinél az ügyirat van, vagy a ki az ügyben eljár.

68. §. I. A hatósági engedelem megadására a 66. §. 3. pontja alá eső ügyekben a következő hatóságok vannak hívatva:

1. kir. járásbírósnál vagy kir. törvényszéknél, mint a fiatalkorúak bíróságánál levő ügyben a fiatalkorúak bírása;

2. törvényszéknél mint fellebbviteli bíróságnál levő ügyben a fiatalkorúak törvényszéki tanácsának (1913: VII. t.-c. 36. §.) az elnöke;

3. kir. ügyészéknél levő ügyben a kir. ügyesség vezetője;

4. kir. főügyészéknél levő ügyben a kir. főügyész;

5. a koronaügyészéknél (1913: VII. t.-c. 43. §. utolsó bekezdése) levő ügyben a koronaügyész;

6. a kir. ítélőtáblán vagy a kir. Kúrián (1913: VII. t.-c. 44. §. utolsó bekezdése) levő ügyben annak a tanácsnak az elnöke, amely tanács az ügyben eljár vagy eljár;

7. közigazgatási hatóságnál levő ügyben, ha az ügy közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, e hatóság vezetője.

II. Ha azonban kir. járásbírósnál vagy kir. törvényszéknél levő ügyben felsőbbbíró, kir. ügyészéknél, kir. főügyészéknél vagy a koronaügyészéknél levő ügyben pedig bíróság zárta ki a tárgyalás nyilvánosságát, az engedelem megadására annak a bíróságnak a bírása vagy annak a tanácsnak az elnöke (I. bekezdés 1., 2. és 6. pontja) van hívatva, amely a nyilvánosságot kizárta.

III. Fiatalkorúaknak a rendes bíróság előtt levő bűnügyeiben a jelen rendelet

67. §-ának I. és II. bekezdéseit kell alkalmazni.

IV. A 67. §. III. bekezdése a jelen §. eseteire is irányadó.

69. §. Az engedelmet az előbbi §-ok szerint arra hivatott hatóság egyes közlemények tekintetében akár hivatalból, akár kérelemre, olyképp adja meg, hogy az engedelmet bárki igénybe veheti.

Az ügyben eljáró hatósági személyt (az ügy előadóját, a vizsgálóbíró, az ügyészt, a nyomozó hatóság tagját, stb.) — amennyiben a 67. §. III. bekezdése értelmében nem ez a hatósági személy határoz — meg kell hallgatni az engedelem megadása vagy megtagadása felől. Folyamatban lévő bűnügyi vizsgálat tartama alatt, ha a vizsgálóbíró ellenzi, az engedelmet nem szabad megadni.

70. §. Az engedelem megadása iránti kérelmet rendszerint szóval, — ha pedig a kérelem elintézése hosszabb időt vesz igénybe, a hatóság kívánságára írásban, az utóbbi esetben ívenként egy korona bélyeggel ellátva, — annál a hatóságnál kell előterjeszteni, amelynél az illető ügyirat van, vagy amely az illető eljárást lefolytatta.

Ha az illető hatósági tag az előbbi §-ok értelmében az engedelmet maga

nem adhatja meg, a kérelmet hivatalból juttatja el a megfelelő hatósághoz vagy hatósági taghoz.

A kérelemben pontosan meg kell jelölni azt a tárgyalást vagy a tárgyalásnak, az eljárásnak vagy az ügynek azt a részét vagy pedig azt a beadványt vagy hatósági iratot, amelynek közzétételét kéri, továbbá azt is elő kell adni, hogy miért kéri a közzététel megengedését.

Az írásban előterjesztett kérelmet lajstromozás vagy iktatás nélkül az ügy irataihoz az illető tárgyalási jegyzőkönyv vagy hatósági irat mellé kell csatolni.

71. §. Az engedelmet írásba kell foglalni, az ügynek utolsó számával, kelettel, hivatali pecséttel és aláírással el kell látni és pontosan meg kell benne jelölni azt a tárgyalást vagy a tárgyalásnak azt a részét vagy pedig azt a beadványt vagy hatósági iratot, amelynek közzétételére az engedelem szól.

Sem az engedelem megadását, sem megtagadását nem szabad indokolni.

Az engedelem megadását, vagy megtagadását a kelet feltüntetésével az ügyiratokon fel kell jegyezni s a feljegyzést alá kell írni.

Az engedelmet a bíróság hirdető tábláján közzé kell tenni.

A jelenlevő kérelmezővel az engedelmet megadó vagy megtagadó határozatot szóval kell közölni s az átvételt vagy közlést elismertetni, ha pedig a kérelmező nincs jelen, az elnöki ügyek kézbesítésére fennálló szabályok szerint kell neki az engedelmet vagy a megtagadó határozatot kézbesíteni.

Az engedelem megadása felől hozott határozat ellen felfolyamodásnak nincs helye.

Az engedelem egy példányát haldéktalanul meg kell küldeni az engedelmet adó hatóság székhelye szerint illetékes kir. ítélőtábla székhelyén működő kir. ügyészségnek.

Az engedelem megadása vagy megtagadása tárgyában hozott határozat helyegmentes.

X. Rendelkezések a sajtó-eljárásról.

A St. 46. §-ához.

72. §. Rágalmazás és becsületsértés esetében, ha az eljárásra a St. 46. §-a szerint nem a kir. ítélőtábla székhelyén működő, hanem más esküdtbíróság hi-

vatott s a vizsgálatot a St. életbelépésének napján még nem rendelték el vagy nem fejezték be, a vizsgálóbíró az ügy iratait a St. 46. §-a szerint eljárni hivatott esküdtbíróság mellett működő kir. ügyészséghez teszi át.

Ez a kir. ügyészség az ügyet megvizsgálja s ha közérdekből indokoltnak tartja, hogy a már megindult vizsgálatot és eljárást a kir. ítélőtábla székhelyén működő bíróság folytassa le, ez iránt indokolt előterjesztést tesz a vádtanácsnak. A vádtanács a St. 46. §-a szerint határoz.

Ellenkező esetben a kir. ügyészség az ügyiratokat a vizsgálat elrendelése vagy folytatása végett a saját székhelyén működő vizsgálóbíróhoz teszi át.

Úgyanígy jár el a vádtanács, ha az ügyészség előterjesztése ellenére az ügy áttételét nem rendelte el.

A St. 47. §-ához.

73. §. A St. 47. §-ában említett, közszemérem ellen elkövetett és az 1878: V. t.-c. 248. §-a szerint büntetendő véttség miatt folyamatba tett ügyekben az esküdtbíróság jár el, ha a St. életbe lépésének napján a főtárgyalást már kiűzték.

A St. 48. §-ához.

74. §. Amennyiben a St. életbe léptének napján olyan sajtóügyek vannak folyamatban, amelyekben az eljárás a St. 48. §-a szerint elévült, a kir. ügyészség az eljárás megszüntetése iránt késedelem nélkül előterjesztést tenni és a bíróság az eljárást megszüntetni tartozik.

A St. 51. §-ához.

75. §. A m. kir. igazságügyminiszternek 1899. évi 3700/I. M. E. számú rendeletével a kir. bíróságok részére ki-
bocsátott büntető ügyviteli szabályok 2. §-ának második bekezdése a sajtó útján elkövetett bűncselekmények miatt folyamatba tett eljárásra is szól,

A St. 62. §-ához.

76. §. Sajtó útján elkövetett bűncselekmények esetében, ha az eljárás a St. életbeléptének napja előtt megindult, a következő átmeneti rendelkezések irányadóak:

1. Ha a St. életbeléptének napján a vizsgálatot már befejezték, az ügyben az eddig érvényben volt perjogi szabályok szerint kell eljárni. Ugyanez a szabály

irányadó akkor is, ha később a bíróság a vizsgálat kiegészítését rendeli el. A St. 53. §. 4. bekezdésének rendelkezése, mint a vádlottra kedvező anyagi jogi szabály, ily ügyekben is alkalmazást nyer.

2. Ha a St. életbeléptének napján a vizsgálatot még nem fejezték be s az 1896: XXXIII. t.-c. 103. §-a szerint a vizsgálat nem kötelező, a kir. ügyészség belátásához képest a vizsgálat folytatását (1896: XXXIII. t.-c. 103. §-ának 3. a) pontja) vagy megszüntetését indítványozhatja.

A 72. §. esetében ezt az indítványt az a kir. ügyészség teszi meg, amelynek székhelyén az eljárást a 72. §-ban foglalt jogszabályok szerint folytatni fogják.

XI. A hatályukat veszítő és hatályban maradó rendeletekről.

A St. 63. §-ához.

77. §. E rendelet életbeléptének napjától kezdve különösen hatályukat veszítik:

I. A m. kir. igazságügyminiszternek következő rendeletei:

1. az 1867. évi június hó 5-én 307. I. M. E. sz. a. kelt rendelet a nyomtat-

ványok köteles példányainak beszolgáltatása tárgyában (R. T.* 130. l.);

2. az 1867. évi július hó 17-én 481. I. M. E. sz. a. kelt rendelet a sajtótermékek köteles példányainak beküldése iránt (R. T. 231. l.);

3. az 1867. évi szeptember hó 12-én 705/1867. I. M. E. sz. a. kelt rendelet a sajtótörvény elleni vétségeknek az illető kerületi közbíró tudomására hozatala tárgyában (R. T. 394. l.);

4. az 1882. évi március hó 30-án 16.401/1881. sz. a. kelt rendelet az esküdtszéki sajtóbíróági ítélettel megállapított pénzbüntetések behajtása és kezelése tárgyában (I. K., 1894. évi folyam. 303. l.);

5. az 1894. évi szeptember hó 17-én 36.245/1894. I. M. sz. a. kelt rendelet az 1881. évi 16.401. I. M. sz. a. kihoesított rendeletnek újból közlése iránt (R. T. II. 399. l.);

6. az 1895. évi április hó 1-én 13.691/1895. I. M. sz. a. kelt rendelet a nyomtatványok lefoglalása iránt hozott bírói határozatok közlése végett teendő intézkedésről (I. K. 123. l.);

* R. T. = Rendeletok Tára.

I. K. = Igazságügyi Közöny.

M. = Marschalkó: A hatályban lévő igazságügyi miniszteri rendeletok rendszeres gyűjteménye.

7. az 1896. évi augusztus hó 11-én 39.008/1896. I. M. sz. a. kelt rendelet a nyomtatványok lefoglalásának gyorsítása és sikereobb fogatosítása tárgyában (R. T. II. 253. l.);

8. az 1898. évi március hó 6-án 858/1898. I. M. E. sz. a. kelt rendelet a bíróságilag lefoglalt nyomtatványok postai szállításának megakadályozása tárgyában (R. T. 429. l.);

9. az 1898. évi június hó 13-án, 35.775/1898. I. M. sz. a. kelt rendelet a nyomdatermékekből a m. kir. központi statisztikai hivatal az 1897: XXXV. t.-c. alapján megillető kötelespéldányok beszolgáltatása iránt kiadott körrendelet közlése tárgyában (I. K. 190. l.);

10. az 1908. évi május hó 13-én 11.537/1908. I. M. sz. a. kelt rendelet a nyomdatermékek tudományos célú, valamint sajtórendészeti kötelespéldányaira vonatkozó rendelet módosítása tárgyában kiadott vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet közléséről (I. K. 153. l.).

II. A m. kir. belügyminiszternek következő rendeletei:

1. az 1874. évi 1137. B. M. sz. a. kelt rendelet a hírlapi biztosítékok tárgyában;

2. az 1881. évi június hó 30-án 2.591.

B. M. E. sz. a. kelt rendelet a hirlap-biztosítékok tárgyában (M. VII. 639. l.);

3. az 1883. évi december hó 4-én 4.971/1883. B. M. E. sz. a. kelt rendelet az időszaki lapok biztosítéká fejében jelzálogul lekötött ingatlan becsértékének mikénti megállapítása tárgyában (R. T. 1.770. l.);

4. az 1891. évi augusztus hó 2-án 414/1891. B. M. E. sz. a. kelt rendelet az 1848. évi XVIII. t.-cikkbe becikkelyezett «sajtótörvény» IV. fejezete 39. §-ában foglalt rendelkezések megszegésének minősítése s az azok ellen vétő nyomdatulajdonosok megbüntetése tárgyában (R. T. 8. l.);

5. az 1892. évi október hó 6-án 3.961/1892. B. M. E. sz. a. kelt rendelet időszaki lapok megindítására nézve az 1848 : XVIII. t.-c. 30. §-ához képest beadandó nyilatkozatoknak az illetékes sajtóügyi közzététellel való közlése tárgyában (35645/1892. I. M. sz. I. K. 464. l.);

6. az 1893. évi április hó 30-án 1.324/1893. B. M. E. sz. a. kelt rendelet a hirlapbiztosítékok tárgyában (M. VII. 697. l.);

7. az 1894. évi április hó 19-én 1. 651/1894. B. M. E. sz. a. kelt rendelet az időszaki lapok megindításáról a

belügyminiszterhez teendő jelentések tárgyában (M. VII. 645. l.);

8. az 1894. évi november hó 8-án 4187/1894. B. M. sz. a. kelt rendelet a hirlapbiztosítékokról (M. VII. 643. l.);

9. az 1897. évi február hó 27-én 48/1897. B. M. sz. a. kelt rendelet a sajtótermékekről a törvényhatóságokhoz bemutatandó kimutatások tárgyában (M. VII. 646. l.);

10. az 1898. évi január hó 21-én 5.528/1898. B. M. sz. a. kelt rendelet a lefoglalt sajtótermékek jegyzékének a «Rendőri Lapokban» közzététele tárgyában (R. T. 43. l.);

11. 1899. évi január hó 16-án 477/1899. B. M. sz. a. kelt rendelet a postai szállításhoz kitiltott nyomtatványoknak a vasuton vagy gőzhajón való szállításhoz kizárása tárgyában (R. T. 430. l.);

12. az 1899. évi december hó 12-én 5.567/1899. B. M. E. sz. a. kelt rendelet a bűnvádi perrendtartás életbe léptetése tárgyában (R. T. 2397. l.);

13. az 1910. évi október hó 29-én 129.657/1910. B. M. sz. a. kelt rendelet a nyomdavállalatok nyilvántartása tárgyában (Belügyi Közlöny, 496. l.);

14. az 1912. évi augusztus hó 26-án 136.000/1912. B. M. sz. a. kelt rendelet

a sajtóterméknek házaló vagy utcai terjesztéséről (R. T. 1.008. l.);

III. a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek az igazságügyminiszterrel egyetértőleg kiadott következő rendeletei:

1. az 1898. évi február hó 1-én 5.720/1898. V. M. sz. a. kelt rendelet a nyomdatermékek tudományos célokra szolgáló köteles-példányainak beszoigáltatásáról szoló 1897:XLII. t.-c. végrehajtása és a sajtórendészeti köteles-példányokkal való elbánás tárgyában (R. T. 193. l.);

2. az 1908. évi április hó 25-én 46.564/1908. V. M. sz. a. kelt rendelet a nyomda-termékek tudományos célú, valamint sajtó-rendészeti köteles példányaira vonatkozó rendelet módosítása tárgyában. (I. K. 153. l.);

IV. a m. kir. kereskedelemügyi miniszternek következő rendeletei:

1. a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 1884. évi október hó 23-án 48.184/1884. sz. a. kelt rendelete, mely szerint az 1884. évi XVII. törvénycikkbe foglalt ipar-törvény intézkedései a nyomdákra is kiterjednek (R. T. 1.619. l.);

2. az 1898. évi június hó 8-án 2.862/1898. K. M. E. sz. a. kelt rendelet

a m. kir. központi statisztikai hivatalról szoló 1897:XXXV. t.-c. 4. §-a értelmében a nevezett hivatal a nyomdatermékekből megillető köteles példányok beszoigáltatása tárgyában (R. T. 830. l.);

3. az 1898. évi február hó 4-én 6.551/1898. K. M. sz. a. kelt rendelet az időszaki lapok sajtórendészeti köteles-példányairól (I. K. 39. l.);

4. az 1898. évi február hó 25-én 13.642/V. 1898. sz. a. kelt rendelet (amely azonos tartalmú az 1898. évi március hó 6-án 858/1898. I. M. E. sz. a. kelt s fentebb idézett rendelettel);

5. az 1898. évi december hó 31-én ad 90.302/1898. K. M. sz. a. kelt rendelet azon nyomtatványoknak, melyektől a postai szállítási jog megvonatott, a vasúti és gőzhajózási szállításból való kizárása tárgyában (R. T. 1.347. l.);

V. a m. kir. pénzügyminiszternek következő rendelete:

1. az 1881. évi május hó 26-án 938/1881. P. M. sz. a. kelt rendelet a készpénzben letett hírlap biztosítékok elszámolásáról, gyümölcsöző elhelyezéséről és visszaszoigáltatásáról (R. T. 596. l.).

78. §. E rendelet életbeléptének napja után is hatályban maradnak különösen:

I. a m. kir. igazságügyminiszternek következő rendelkezései:

1. a kir. ügyészség számára 1899. évi november hó 15-én 4.600/1899. I. M. E. sz. a. kelt rendelettel kiadott utasítás 162. §-a (R. T. 1963. I.);

2. az 1906. évi június hó 4-én 20.486/1906. I. M. sz. a. kelt rendelet a postaküldemények és táviratok lefoglalására s azokról adatok szolgáltatására vonatkozólag 34.662/1906. sz. a. kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendeleteknek közlése tárgyában. (I. K. 173. I.);

II. a m. kir. belügyminiszternek következő rendelkezései:

1. az 1874. évi április hó 5-én 15.148/1874. B. M. sz. a. kelt rendelet az értékpapirokhoz hasonlító hirdetések és más nyomtatványok elkobzása iránt. (R. T. 335. I.);

2. az 1897-ik évi június hó 27-én 40.003/1897. B. M. sz. a. kelt rendelet a szemérmeket sértő nyomtatványoknak és képeknek nyilvános helyeken való kitétele által elkövetett kihágásról (R. T. I. 636. I.);

3. a nyomozó rendőri hatóságok és közegek részére 1899. évi december hó 22-én 130.000. B. M. sz. a. kelt rendelettel kiadott utasítás 35. §-a. (R. T. 2.431. I.);

4. a m. kir. esendőség számára 1900. évi február hó 20-án 1187. B. M. sz. a. kiadott utasítás 127. és 135. §-a. (R. T. II. 335. I.);

5. a kivándorlásról szóló 1909. II. t.-c. végrehajtása tárgyában 1909. évi január hó 15-én 57.000/1909. B. M. sz. a. kelt rendelettel kiadott utasítás 55. és 56. §-a. (R. T. I. 1049. I.);

III. a m. kir. kereskedelemügyi miniszternek következő rendeletei:

1. az 1897. évi december hó 10-én 77.108/1897. K. M. sz. a. kelt rendelet a köteles sajtótermék-példányok beszállgatása tárgyában (P. T. R. T.* 34. szám);

2. az 1906. évi május hó 25-én 34.662/1906. K. M. sz. a. kelt rendelet postaküldemények és táviratoknak a posta- (távirda-) hivataloknál való lefoglalásáról és az azokról való adatszolgáltatásról (R. T. 645. I.);

3. az 1898. évi szeptember hó 3-án 29.679/1908. K. M. sz. a. kelt rendelet a köteles sajtótermékek sürgetése ügyében (P. T. R. T. 30. sz.);

4. az 1898. évi szeptember hó 3-án 41.058/1908. K. M. sz. a. kelt rendelet a köteles sajtótermékek beküldése tárgyában (P. T. R. T. 23. sz.);

5. az 1909. évi augusztus hó 12-én

53.788. K. M. sz. a. kelt rendelet a kivándorlásról szóló 1909 : II. t.-e. 50. §-ában említett postai küldemények lefoglalása, illetve kézbesítése körül kövendő eljárás tárgyában (R. T. II. 1410. L.)

XII. Életbeléptető és Fiume városára és kerületére vonatkozó rendelkezések.

A St. 64. §-ához.

79. §. A sajtóról szóló 1914 : XIV. t.-e., a polgári perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1912 : LIV. t.-e. 96. §-a és a jelen rendelet 1914. évi április hó 12. napján lép életbe.

80. §. Ez a rendelet Fiume városára és kerületére is kiterjed.

Ezen a területen a St-nek és a jelen rendeletnek mindazon §-aiban, amelyek a kir. járásbíróságokra vonatkoznak, a kir. járásbíróság helyett az egyes bíróságot, amelyek a törvényhatóság első tisztviselőjére és a helyi hatóságra vonatkoznak, ezek alatt a polgármestert kell érteni.

Budapesten, 1914. évi március hó 30.